

ÖVERSIKTSPLAN

Samrådsredogörelse

NÄSSJÖ KOMMUN

SAMRÅDSHANDLING

Diarienummer 2018-1295

Datum 2022-09-21

Samhällsplaneringskontoret
Philip Agerö
Philip.agero@nassjo.se
0380-518547

Samrådsredogörelse

Översiktsplan för Nässjö kommun

Innehållsförteckning – Samrådsredogörelse

Myndigheter och organisationer

Länsstyrelsen i Jönköpings län.....	5
Luftfartsverket.....	17
Försvarmakten	18
Skogsstyrelsen	19
Tekniska Serviceförvaltningen, Nässjö kommun.....	20
Svenska kraftnät	24
Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)	26
Eksjö kommun	30
Nässjö Affärsverk (VA).....	31
Nässjö Affärsverk (Energi)	33
Lantmäteriet.....	34
Sävsjö kommun	35
Barn- och utbildningsförvaltningen, Nässjö Kommun.....	36
Vetlanda kommun	37
Jönköpings kommun.....	40
Höglandets räddningstjänstförbund	41
Trafikverket	42
Socialförvaltningen, Nässjö kommun.....	44
EON.....	45
Fortifikationsverket	48
Statens geotekniska institut	49
Post och telestyrelsen	51
Socialnämnden, Nässjö kommun	53
Region Jönköpings län	54
Vaggeryds kommun.....	55
Sandsjö hembygdsförening	56
Nässjö Naturskyddsförening	58
Ängs samhällsförening	60
FK Grimmen.....	61
Annebergs Frisksportsklubb	62
Stensjöns samhällsförening.....	63
Medborgare.....	64
Medborgare.....	65

Medborgare.....	66
Medborgare.....	67
Medborgare.....	68
Medborgare.....	69
Medborgare.....	70
Nässjö Speedwayklubb.....	71
Medborgare.....	72
Medborgare.....	73
Medborgare.....	74
Medborgare.....	76
Medborgare.....	77
Medborgare.....	78
Medborgare.....	79
Medborgare.....	80
Medborgare.....	83
Medborgare.....	84
Medborgare.....	85
Medborgare.....	88
Medborgare.....	89
Medborgare.....	90
Medborgare.....	91

Ärendehantering

Nässjö kommun har tagit fram ett samrådsförslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen omfattar hela Nässjö kommun exklusive Nässjö och Forserum som omfattas av fördjupade översiktsplaner för respektive ort. Översiktsplanen består huvudsakligen av tre delar: Planförslaget, planeringsunderlaget och konsekvensbeskrivningen.

Översiktsplanens huvudsakliga syfte är att redovisa kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändningen i kommunen. Områden för bostäder och verksamheter pekas i översiktsplanen ut på tätortsnivå medan områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen pekas ut på ett kommunövergripande plan. I översiktsplanen redovisas även de aspekter som behöver tas i beaktning i den fysiska planeringen.

Samrådet genomfördes under perioden 2021-11-01 till och med 2022-02-01. Under samrådet gjordes besök i kommunens samtliga tätorter exklusive Nässjö och Forserum. Vid respektive tätortsbesök fanns representanter från kommunens samhällsplaneringskontor på plats för att informera och besvara frågor om den nya översiktsplanen samt upplysa om hur synpunkter kunde lämnas på förslaget.

Översiktsplanen syftar huvudsakligen till att redogöra kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark och vattenanvändningen. Översiktsplanen fyller även en viktig roll som en vägvisare för utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men den har en vägledande för beslut som rör all mark- och vattenanvändning inom kommunen och får därmed ett mycket stort inflytande över beslut i den fortsatta plan och byggprocessen vid exempelvis detaljplanering eller i bygglovsärenden. Under samrådet har många synpunkter framförts som är väsentliga och viktiga men som inte berör aspekter som kan behandlas i en översiktsplan. Arbete med dessa frågor sker kontinuerligt och kommer också att behöva fortsätta efter översiktsplanens antagande.

Under samrådet för översiktsplanen inkom sammanlagt 54 skriftliga synpunkter till Nässjö kommun. Synpunkter inkom från myndigheter, organisationer, föreningar, markägare och privatpersoner och varierar i omfattning och detaljeringsgrad. Denna handling har anonymiserats och namnen på de personer som yttrat sig under samrådet har ersatts med "medborgare".

Tidplan och fortsatt arbete

Översiktsplanen omarbetas under våren och sommaren 2022 och går sedan ut på granskning under hösten 2022. I samband med omarbetningen av översiktsplanen tas en stor del av de synpunkter som kommit in under samrådet i beaktande. Det kan finnas flera olika orsaker till att ett yttrande eller vissa delar av ett yttrande inte tas i beaktande i översiktsplanearbetet. Ofta handlar det om att yttrandet berör en fråga som inte kan omsättas i en översiktsplan, exempelvis kan det beröra drift eller underhålla av en enskild yta i en tätort. Kommunen jobbar dock dessa frågor parallellt med översiktsplanearbetet.

Yttranden utan anmärkningar eller synpunkter

Yttranden utan anmärkningar har inkommit från

1. Annebergs Frisksportklubb
2. Lantmäteriet

Yttranden med synpunkter redovisas och kommenteras nedan

Myndigheter och organisationer

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Nässjö kommun har under samrådet översänt rubricerad översiktsplan till Länsstyrelsen enligt 3 kap. 8 § plan- och bygglagen. Ärendet har beretts i samverkan med Länsstyrelsens planberedning samt genom remiss till berörda statliga myndigheter.

Länsstyrelsens roll i planprocessen

I samrådsskedet har Länsstyrelsen i uppgift att lämna synpunkter på översiktsplanen utifrån flera olika perspektiv. Förutom att ta tillvara och samordna statens intressen ska Länsstyrelsen tillhandahålla underlag samt ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. plan- och bygglagen som ska ligga till grund för kommunens beslut om mark- och vattenanvändningen.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen ser positivt på att en ny översiktsplan för Nässjö kommun tas fram. Planförslaget har en enkel och tydlig struktur. Genomgången av kommunens orter visar på god kännedom om orternas behov utifrån genomförd medborgardialog. De ortsspecifika kartorna gör det lätt att se vilka förändringar som föreslås i översiktsplanen. En del av de punkter som tas upp under ”Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen” skulle eventuellt kunna omsättas till mer konkreta förslag i översiktsplanen. Det ger en tydlighet att ha hänsynsavsnittet samlat under en rubrik. I vissa delar är det dock lite tunt och saknas tillräckliga ställningstaganden för efterföljande planering. Det gäller exempelvis riksintressen och riskfrågor.

Mark- och vattenanvändning

Planförslaget saknar en plankarta för hela kommunens markanvändning. En sådan ska finnas enligt PBL. I översiktsplanen finns visserligen flera kommunomfattande kartor, men de visar endast ett specifikt intresse, t.ex. riksintressen. I de ortsspecifika kartorna redovisas endast bostäder, verksamheter och i något fall utveckling av grönstrukturen. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen behöver kompletteras med en mark- och vattenanvändningskarta för hela kommunen som redovisar den avsedda användningen. Det ger en möjlighet att redovisa de övergripande dragen vad gäller exempelvis transportinfrastruktur, bebyggelseutveckling och grön infrastruktur på ett samlat sätt.

Det behöver framgå av översiktsplanen vilka planeringsunderlag som legat till grund för bedömningen av de föreslagna utbyggnadsområdena. Tätortsbeskrivningarna bör kompletteras med en sammanfattning av vilka avvägningar som gjorts vid utpekandena och om det är några särskilda planeringsförutsättningar som är värda att kommentera för efterföljande planering. Ett sätt att tydliggöra detta är att redovisa föreslagen markanvändning tillsammans med hänsynskartan för att på så sätt redovisa planeringsförutsättningarna och även planens konsekvenser. Länsstyrelsen har noterat att de utpekade områdena i något fall berör naturvärden, fornlämningar och riskområde för erosion. I övrigt har Länsstyrelsen inte granskat den föreslagna markanvändningen i detalj.

Planeringsunderlagsdelen innehåller mycket relevant och bra underlag. I flera fall saknas det dock en tydlig koppling mellan underlagen och de förslag som redovisas i planen. Kommunens ambition i markanvändningskarta och ställningstaganden kan utvecklas utifrån de förutsättningar som redovisas i planeringsunderlagen.

Kommunen har ställningstaganden kring effektivt markutnyttjande och förtätning, vilket är bra (sid. 20 i planförslaget). Det vore positivt om det tydligare framgick hur dessa ställningstaganden har fått genomslag i den föreslagna markanvändningen, exempelvis vad gäller prioritering mellan områden med olika förutsättningar, förtättningsområden respektive idag oexploaterad mark.

Statliga intressen

Riksintressen

Planförslaget behöver kompletteras med kommunens bedömning av om de föreslagna förändringarna påverkar riksintressena. Exempelvis berörs Ormaryd av påverkansområde från Eksjö skjutfält som är av riksintresse för Totalförsvarets militära del. Det behöver också framgå tydligare hur kommunen avser att tillgodose riksintressen, till exempel genom ställningstaganden.

Natura 2000

Natura 2000-områden är också riksintressen enligt 4 kap miljöbalken vilket behöver framgå av planförslaget och planeringsunderlaget.

Naturvård

Det saknas ställningstaganden för hur kommunen avser att tillgodose riksintressena vid eventuell framtida förändrad markanvändning. Det är positivt att planförslaget redovisar åtgärder som kan gynna respektive missgynna riksintressenas värden.

Det är svårt att tolka innebörden i ställningstagandet avseende Fallaområdet. Åtgärder inom riksintresseområden ska skyddas mot påtaglig skada. Det är först när det är två oförenliga riksintressen som en avvägning behöver göras. Ställningstagandet behöver förtydligas.

I planeringsunderlagets avsnitt Naturmiljö framgår det inte vilken typ av naturmiljö som beskrivs, om det är skyddade områden, riksintressen eller liknande. Detta behöver framgå.

Kulturmiljövård

Riksintressebeskrivningarna behöver stämmas av mot Riksantikvarieämbetets värdetexter. Flera värden saknas i översiktsplanens beskrivningar, till exempel vid Norra Sandsjö.

Riksintressebeskrivningarna bör kompletteras med åtgärdsförslag för att hantera effekter vid eventuell förändring inom området. Dessa bör kopplas till de förslag som presenteras i översiktsplanen.

Initiativet till områdesbestämmelser för till exempel riksintressen är bra.

Dock är det i flera fall mer än enbart byggnader som bör skyddas för att tillgodose riksintresse och även kommunala anspråk, till exempel landskapsbild. Därför kan det vara aktuellt att i områdesbestämmelser förutom omfattningen av lovkraven även reglera grunddragen för mark- och vattenanvändningen. Ytterligare exempel på underlag som kan tas fram i syfte att tillvarata kulturmiljövärden är:

- Fördjupade inventeringar
- Beskrivningar av värden
- Gestaltungsförslag (färgsättning, materialval, byggnadstyper, tillägg, konstruktioner mm).

Vindbruk

Riksintresse vindbruk redovisas i översiktsplanen tillsammans med ett ställningstagande om hur ny bebyggelse ska lokaliseras för att inte skada riksintresset. Detta är bra.

Riksintresseområdet för vindbruk ligger delvis inom Försvarsmaktens stoppområde för höga objekt. Det bör framgå i texten om vindkraft att begränsningar finns i detta område.

Totalförsvaret

Inom stoppområdet för höga objekt är Försvarmakten mycket restriktiva till höga objekt över 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och över 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, då dessa bedöms medföra påtaglig skada på riksintresset. I texten om Totalförsvaret i planförslaget framgår att hela Sveriges yta är samrådsområde för höga objekt, samt att höga objekt inte får uppföras inom stoppområde. Texten bör utvecklas för att få med alla delar, även 45 meter inom tätort, samt vad konsekvensen blir för exempelvis vindkraft. Nässjö kommun berörs av MSA-området tillhörande riksintresset Hagshults övningsflygplats. Den MSA-sektor som berör delar av Nässjö kommun har en höjdbegränsning om 520 meter. Inom området skulle uppförandet av objekt med en höjd överskridande 520 meter över havet medföra påtaglig skada på riksintressen. Höjden i texten rörande MSA-området bör således justeras. För att säkerställa att eventuella etableringar av vindkraft inte hamnar i konflikt med riksintressen för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) måste en förfrågan ställas till Försvarmakten i kommande skeden. För ytterligare synpunkter, se bilagda yttranden från Försvarmakten respektive Fortifikationsverket.

Värdefulla ämnen och material

Riksintressena redovisas på ett tillräckligt sätt. Ställningstaganden på sid. 23 bör istället föras samman med texten om riksintressen för värdefulla ämnen och material på sid. 82.

Kommunikationer

Riksintressen för väg och järnväg redovisas på karta i översiktsplanen. Riksintressena behöver också beskrivas i text. Förutom själva järnvägen är även vissa stationer av riksintresse vilket behöver framgå av texten.

På sid. 26 i planförslaget finns ställningstagandet ”Åtgärder får inte genomföras som innebär att möjligheten att använda de utpekade riksintressena för väg, järnväg, stationer och terminaler påtagligt försvåras. Företräde ska ges för stadsutvecklingsprojekt.” Det är inte tydligt vad kommunen menar med den sista meningen i ställningstagandet. Avvägningar kan i vissa fall behöva göras mellan två oförenliga riksintressen. Andra intressen, exempelvis stadsutveckling, kan inte ges företräde utan då gäller att åtgärder inte får genomföras som påtagligt skadar riksintresset. För att hitta en lämplig väg i stadsutvecklingsprojekt behöver en fortsatt dialog ske med Trafikverket.

Elektronisk kommunikation

Nässjö kommun berörs av anläggningar som utgör skyddsobjekt enligt Skyddslag (2010:305). Information om skyddsobjekt och riksintresse för anläggningar för elektronisk kommunikation i Nässjö kommun finns i bilaga ”Information om skyddsobjekt och riksintresse för elektronisk kommunikation i Nässjö kommun”. Bilagan innehåller sekretessbelagda uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet. Av detta skäl expedieras bilaga separat till säkerhetsskyddschef Cecilia Gerhardsson enligt överenskommelse med Cecilia Gerhardsson.

Kommunen behöver säkerställa att hänsyn tas till skyddsobjekt och riksintresse för anläggningar för elektronisk kommunikation, både i planförslaget och i efterföljande planering.

För ytterligare synpunkter från Post- och telestyrelsen, se bilagt yttrande.

Miljökvalitetsnormer (MKN)

Luft

Planförslaget saknar information om hur miljökvalitetsnormerna för luft ska följas. Även om kommunen klarar MKN behöver detta framgå av planförslaget.

I planeringsunderlaget redovisas partikelhalten (PM10) samt halterna av kväveoxid (NO₂) och bensen. Det framgår dock inte vilket riktvärde som avses i diagrammen.

Detta behöver tydliggöras. Länsstyrelsen tolkar det som att det är gränsvärdena för årsmedelhalt i miljömålet Frisk luft för respektive ämne som redovisas.

Länsstyrelsen känner till att Nässjö kommun klarar miljö kvalitetsnormerna men att kommunen under flera år precis har överskridit miljömålets gränsvärde för kvävedioxid och även PM10 vissa år. Det är därför viktigt att kommunen fortsätter att jobba med frågan. Miljömålet utgår från WHO:s rekommendationer som skärptes nyligen. Troligtvis kommer även miljömålets gränsvärden att skärpas framöver.

Vatten

Planförslaget behöver kompletteras avseende miljö kvalitetsnormerna för vatten och hur kommunen anser att normerna ska följas. Precis som kommunen nämner i avsnittet om mellankommunala frågor så har kommunen ett speciellt läge högt upp i avrinningsområdena. Läget högt upp innebär att kommunen har stor påverkan på och därmed också stort ansvar för vattenförekomsternas status. Detta behöver lyftas fram på ett tydligare sätt kopplat till miljö kvalitetsnormerna för vatten. Även flödes-spekterna behöver tas upp i detta sammanhang. Som nämns i handlingarna är risk för översvämning liten men risk för vattenbrist betydande.

I planeringsunderlaget finns en översiktlig beskrivning av vattenförekomster och miljö kvalitetsnormer för vatten. En koppling behöver göras till kommunens förutsättningar och planering/planförslag. Planförslaget behöver svara på följande frågor:

- Vad kan kommunen påverka via den fysiska planeringen, när det gäller möjligheterna att nå MKN för vatten?
- Vad behöver kommunen ta hänsyn till i den fysiska planeringen, när det gäller möjligheterna att nå MKN för vatten?

Länsstyrelsen förordar att faktiska ställningstaganden görs angående kommunens inverkan på uppfyllelsen av MKN för vatten.

I MKB:n lyfts att miljö kvalitetsnormer för sjöar och vattendrag behöver följas upp även om det saknas ställningstagande kring detta. Länsstyrelsen förordar alltså istället att faktiska ställningstaganden görs, som kan följas upp. Dessutom behöver även miljö kvalitetsnormer för grundvatten finnas med i sammanhangen för MKN för vatten.

Planförslaget innehåller bra ställningstaganden gällande dagvatten, med fokus på nyexploatering. I översiktsplaneringen bör också ingå att se vilka anpassningar som kan göras i nuvarande bebyggelse för att förbättra dagvattenhanteringen och bidra till bättre status och möjligheter att följa MKN.

Länsstyrelsen anser att planförslaget eller planeringsunderlaget behöver innehålla information om vattenförekomster, för att göra det möjligt att se hur planförslagen förhåller sig geografiskt till vattenförekomsterna och status/MKN. Det bör vara en helsideskarta där samtliga vattenförekomster finns med, men också att yt- och grundvattenvattenförekomster redovisas i kartorna över respektive ort.

I kartan på s.96 i planeringsunderlaget saknas flera vattenförekomster, även sådana som är viktiga recipienter. Kartan bör kompletteras.

Det är positivt att kommunen anger riskfaktorer på sid. 98 i planeringsunderlaget, men det bör finnas en koppling till detta i planförslaget för att de ska fylla en funktion i den fysiska planeringen.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen justerat LIS-områdena utifrån flera olika aspekter jämfört med befintlig översiktsplan, exempelvis jordbruksmark.

Planförslaget innehåller kriterier för utpekande av LIS-områden vilket är bra. Länsstyrelsen anser att även avsnittet ”Faktorer som påverkat urvalet av LIS-områden i översiktsplan 2021” bör inarbetas i planförslagets avsnitt om kriterier. Det är bra att översvämning, ras och skred finns med som kriterier för olämpliga LIS-områden. Dock verkar något LIS-område sammanfalla med riskområden på kartan sid. 94. Detta bör ses över så att LIS-områden undviks inom riskområden.

Det saknas information om vilka redan kända naturvärden som kan beröras i de utpekade områdena. Underlag för att bedöma hur strandskyddets båda syften ska kunna tillgodoses bör redovisas i planeringsunderlaget eller planförslaget.

Planförslaget behöver tillföras information om fri passage och att en sådan alltid ska finnas. För några LIS-områden saknas motivering till utpekandet. Det gäller exempelvis områden vid Rosjön och Lillsjön. Planförslaget behöver tillföras ytterligare information om den landsbygd som ska utvecklas, och vilken service som är tänkt att stöttas.

LIS-området vid Svartån är avsett för rekreation och turism. När området är utpekad som ett LIS-område skulle det kunna vara möjligt att använda det särskilda skälet landsbygdsutveckling även för bostadsbyggnation. Kommunen bör ha detta i beaktande i det fortsatta översiktsplanarbetet. Detsamma gäller de badplatser som ingår i LIS-områdena. I och med att badplatserna ingår skulle det eventuellt kunna bli bostäder i dessa LIS-områden som påverkar badplatsen.

Det framgår inte att det finns ett skogligt naturvärdesobjekt skogsbete i området vid Hästsjön (finns dock med på kartan i planeringsunderlaget). Delar som berörs av naturvärdesobjekt bör undantas från LIS-område.

Det framgår inte att det finns ett ängs- och betesmarksobjekt och ett skogligt naturvärdesobjekt Klinta-berget (båda finns dock med på kartan i planeringsunderlaget) i LIS-områdena vid Fredriksdalasjön. Delar som berörs av naturvärdesobjekt bör undantas från LIS-område.

Vad gäller fornlämningar så vill Länsstyrelsen framföra att följande redan kända lämningar kan komma att beröras – här krävs tillstånd till ingrepp i fornlämning/fornlämningsområde, och risken är stor att ytterligare fornlämningar finns i närheten:

Grimstorp: Det bostadsområde som planeras öster om Lillesjön hamnar nära en grav, L1973:7182, även om hänsyn tagits.

Fredriksdal: Vid nordöstra delen av Fredriksdalasjön finns en del gravar (L1974:3104; L1974:1536 m.fl.) i närheten av planerat bostadsområde.

Stensjön: Fornåkern L 1971:2610 på västra sidan av Stensjön kan komma att beröras av nytt bostadsområde.

Ormaryd: En grav, L1973:7410, finns nära mindre bostadsområde i sydöstra delen av Ormaryd.

På några ställen i planförslag och planeringsunderlag nämns Anebysjön vilket förefaller vara en rest från tidigare översiktsplan.

Mellankommunala intressen

De frågor som tas upp som mellankommunala intressen i planförslaget är relevanta. Länsstyrelsen anser att även vindkraft är en fråga som kan komma att kräva samverkan med grannkommunerna.

Hälsa och säkerhet

På sid. 74 i planeringsunderlaget anges kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalyser. Kommunen bör ha tagit fram nyare risk- och sårbarhetsanalyser sedan 2011. Avsnittet behöver uppdateras. Det som är intressant att lyfta från risk- och sårbarhetsanalysen är det som har bäring på samhällsplanering.

Klimatrelaterade risker – ras, skred, erosion och översvämning

I översiktsplanen ska kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion och som är klimatrelaterade redovisas, liksom kommunens syn på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Kommunen redogör för ett omfattande faktaunderlag kring klimatförändringarna och hur de kan komma att påverka kommunen i både planförslag, planeringsunderlag och MKB, vilket är positivt.

Det är positivt att kommunen har ställningstaganden kopplat till klimatanpassning. Däremot är det svårt att få en helhetsbild av hur klimatanpassningsperspektivets införlivats i avvägningen när det gäller vilka markområden som pekats ut för bostads-, verksamhets- och grönområden i ÖP:ns markanvändningskartor och tillhörande texter.

Exempelvis nämner kommunen på sid. 93 i planförslaget att kommunen analyserat vilka lågpunkter som finns i olika tätorter. Det är dock svårt att utläsa i kartorna för tätorterna hur detta underlag påverkat den förändrade markanvändningen. Kommunen bör också förtydliga om det, utifrån kunskap i befintliga underlag, kan ses någon risk och hur kommunen kommer hantera detta i efterföljande detaljplanering (avsätta mark, buffertzoner, ta fram fördjupade underlag etc).

Länsstyrelsen anser att planeringsunderlaget och planförslaget bör lägga ett tydligare fokus på kartmaterial som ger en vägledning för hanteringen av klimatrelaterade risker framöver. Det gäller till exempel att redovisa områden som kan vara särskilt viktiga för fördröjning av dagvatten. Lämpliga markområden för dagvattenhantering, med utgångspunkt i kommunens lågpunktsanalys, kan lämpligen kommenteras för varje tätort på övergripande nivå på samma sätt som att bostadsområden och verksamhetsområden pekas ut.

Länsstyrelsen anser att riskområden för skred i skredkänsliga jordarter bör markeras på motsvarande sätt som för erosion i kartmaterialet. Inom områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) som pekas ut i översiktsplanen kan denna risk finnas, beroende på jordart och områdets topografi. Risken kan även finnas för annan planerad bebyggelse i strandnära lägen. Kartvisningstjänsten "Förutsättningar för skred i finkornig jordart strandnära", från SGU visar att det i Nässjö kommun finns aktsamhetsområden för skred i strandnära områden som ej utgörs av morän eller berg.

Planförslaget behöver också förtydligas med kommunens syn på hur klimatrelaterade risker för befintlig bebyggelse kan minska eller upphöra.

Här följer några ytterligare synpunkter på texterna.

På sid. 94 redovisas översvämningsrisker och risk för stränder med hög eroderbarhet. Kommunen behöver förtydliga vad det är som pekas ut i kartan, strandkanter med risk för hög eroderbarhet eller översvämningsrisk.

Avsnittet om översvämnning bör förtydligas om det enbart avser skyfall (inte stigande vattendrag).

På sid. 95 i planförslaget är det lämpligt att förtydliga vilken klimatfaktor kommunen avser att använda vid skyfallskarteringar. Det gäller ställningstagandet "Dagvattenfrågorna ska hanteras så att översvämningsrisker och föroreningsrisker minskas. Planering ska ske med hänsyn till ökade flöden med anledning av förändrat klimat". Länsstyrelsen rekommenderar klimatfaktor 1,4.

Kommunen redovisar ingående i planeringsunderlaget på sid. 65-66 kring förändrad lokal 10-årstillrinning och 100-årstillrinning. Kommunen har använt perioden 2021- 2050. Kommunen kan med fördel använda perioden 2021-2098 istället, då kommunen bör se till bebyggelsens förväntade livslängd vilket generellt sett är längre än 30 år (2021-2050).

På sid. 59 i planeringsunderlaget anges att plan- och bygglagen ändrades i augusti 2021. Lagändringen skedde 2018, så året bör korrigeras.

För ytterligare synpunkter angående geotekniska säkerhetsfrågor se bilaga med yttrande från SGI.

Farligt gods och farlig verksamhet

Det är positivt att kommunen har med ställningstagandet om särskild hänsyn inom 150 meter från farligt godsled. Länsstyrelsen anser att ställningstagandet som berör daghem, skola, äldreboende och liknande även kan utvecklas med ställningstagande kring bostadsbebyggelse.

Förorenade områden

Det saknas tydliga kopplingar till potentiella framtida klimatförändringar och hur dessa kan påverka föroreningar, t.ex. skyfall och översvämningar som kan bidra till spridning av föroreningarna. Om en framtida ändring av klimatet resulterar i större nederbördsmängder kommer ändrade grundvattennivåer och hastiga förändringar av markens vattenhalt i mark ovan grundvatten påverka föroreningarnas förmåga att spridas vidare med grundvattnet och potentiellt kan områden som tidigare inte varit förorenade förorenas. Genom att ta hänsyn till möjliga framtida klimatförändringar kan man undvika att sanerade områden åter förorenas eller att föroreningarna sprids. Även ras och skred kan påverka spridningen vilket behöver omnämnas i översiktsplanen. Kartskikt för förorenade områden med förhöjd ras- och skredrisk kan laddas ned från Länsstyrelsens GIS-tjänster.

Ställningstaganden på sid. 86 behöver kompletteras så att det framgår hur kommunen avser att behandla förorenade områden i kommande planeringsprocesser. För ytterligare vägledning och goda exempel på ställningstaganden, kontakta Länsstyrelsens samhällsbyggnadsenhet.

Kartan över förorenade områden i planunderlaget verkar inte inkludera alla EBH-objekt och ger därför en missvisande bild då även objekt med riskklass 3 och 4 samt de objekt som endast är branschklassade och ännu inte tilldelats någon riskklass kan bidra till föroreningssituationen i kommunen. Det bör förtydligas vad som visas i kartan.

Övriga allmänna intressen

Jordbruksmark

Översiktsplanen har ett stort fokus på jordbruksmark och dess värden vilket är positivt. Länsstyrelsen välkomnar ett ställningstagande om att byggnation på jordbruksmark ska undvikas.

I planeringsunderlaget sid. 37-38 framgår ett resonemang om alternativ lokalisering enligt 3 kap §4 miljöbalken – ”En alternativ lokaliseringssprövning kan även ske på annan jordbruksmark. Om enbart jordbruksmark visar sig vara lämplig för en lokalisering bör exploateringen ske på den mark som anses ha lägst brukningsvärde. Exploateringen ska även placeras och utformas på sådant vis som i minsta möjliga mån skadar jordbruksmarken”. Annan mark i miljöbalkens mening avser just annan mark än jordbruksmark. Om flera alternativ är annan jordbruksmark förlorar den alternativa lokaliseringssprövningen sitt syfte.

Torvtäkter

På sid. 23 och 74 i planförslaget finns ställningstaganden kopplade till torvtäkter och deras påverkan. Det är önskvärt att kommunen kompletterar med klimatperspektivet och hur det avses att tas i beaktning kopplat till torvtäkter, då koldioxidavgången från dessa kan innebära omfattande klimatpåverkan.

Vattenkraft

När det gäller kommunens ställningstagande kring småskalig vattenkraft vill Länsstyrelsen poängtera att såväl miljömålet Levande sjöar och vattendrag som målen i ramdirektivet för vatten (MKN), i stor utsträckning förutsätter att vandringsmöjligheterna och flödesförhållandena i våra sjöar och vattendrag förbättras. I sammanhanget kan det också vara bra att känna till att år 2020 fattade regeringen beslut om den Nationella planen för moderna miljövillkor i vattenkraften. Planen innebär att under kommande 20-årsperiod ska alla Sveriges vattenkraftverk miljöanpassas och förses med moderna miljövillkor. Syftet är att omprövningarna av vattenkraftens miljövillkor effektiv tillgång till vattenkraftsel.

Grön infrastruktur och naturvärden

Kommunen kan tydligare redogöra för hur man tagit kartunderlaget i den regionala gröna handlingsplanen i beaktning med värdekärnor, spridningsnätverk, värdetrakter etc. (sid. 96 i planförslaget). Värdekärnor kan lämpligen även ingå i kartorna under ”planeringsförutsättningar i tätorterna”. Kommunen kan med fördel redogöra närmare för vilken roll underlagen för grön infrastruktur och naturvärden haft vid framtagandet av föreslagna industri- och bostadsområden. I MKB för Solberga har

kommunen till viss del berört frågan, vilket kommunen med fördel får göra även för övriga orter med bas i de regionala underlagen.

På sid. 67 i planeringsunderlaget pekas ett område ut som särskilt värdefullt natur- och kulturlandskap (i), men det framgår inte vilket underlag som ligger till grund för detta och hur det kopplar till exempelvis värdeetrakter och värdekärnor. Dessa kan med fördel lyftas under rubriken Landskapets värden/Landskapets karaktär.

På sid. 74 nämns kommunens naturvårdsprogram. Det framgår inte vilken relevans naturvårdsprogrammet har eller om det använts som underlag för översiktsplanen. Om naturvårdsprogrammet är aktuellt bör det lyftas fram som ett underlag till översiktsplanen.

Det är positivt att skyddsvärda träd finns med på vissa av kartorna, men texten behöver kompletteras med avseende på detta. Under naturvärden på sid. 53 kan det exempelvis nämnas att det även finns många naturvärden knutna till särskilt skyddsvärda träd.

För ytterligare synpunkter avseende skogsbruk och skogliga värden, se bilagt yttrande från Skogsstyrelsen.

Kulturmiljö

På sid. 75 hänvisas till lagen om kulturminnen. Det ska istället vara Kulturmiljölagen för en korrekt laghänvisning.

Texten om kulturmiljö bör utvecklas så att den tydligare uttrycker hur kommunen ska hantera kulturmiljövärden i förhållande till planens innehåll. I nuläget är det ett stort fokus på det som redan gäller enligt lagstiftningen. Kommunala kulturmiljöintressen bör redovisas eller integreras i planen. Kommunen bör också i planen redogöra för hur vardagliga bebyggelse- och miljövärden ska hanteras. Planen behöver svara på om några generella effekter av planen kan förväntas avseende vardagliga kulturmiljövärden och vilka åtgärder som i så fall kan vidtas för att mildra eller undvika påverkan.

I planeringsunderlagets kartor har forn- och kulturlämningar fått samma färg. Det är givetvis bra att ta hänsyn även till så kallade Övriga kulturhistoriska lämningar om möjligt, men de bör i planeringen inte ges samma vikt som fornlämningar eftersom fornlämningarna har ett mycket starkare lagskydd och bör prioriteras.

Generellt gäller att arkeologisk utredning kan komma att krävas inför framtagande av detaljplan inom flera av områdena. Därutöver framgår att några redan kända lämningar kan komma att beröras, dessa finns omnämnda i avsnittet om LIS ovan.

Energidistribution

Transmissionsnätet är av betydelse för rikets elförsörjning och det är viktigt att de finns med och synliggörs i kommunens översiktsplan. Även regionnätet är strategiskt viktigt för Sveriges elförsörjning och befintliga regionnätetsledningar kan i vissa fall utgöra stråk för nya planerade transmissionsnätetsledningar varför även dessa bör finnas med och synliggöras i översiktsplanen. Inom aktuellt planområde har Svenska kraftnät flera 400- och 300kV-ledningar. Genom Nässjö kommun passerar en likströmsförbindelse mellan stationerna Barkeryd och Hurva som tillhör transmissionsnätet för el, Sydvestlänken.

Fastigheterna LILLA BJÖRNHOLMEN 1:1>1 och ÄNG 1:5>9 är upptagna som utbyggnadsområden i översiktsplanen. Dessa fastigheter belastas med ledningsrätt till förmån för Svenska kraftnäts 400 kV-ledning FL9 S4. Ledningen har betydelse för rikets elförsörjning.

Det är därför viktigt att Svenska kraftnäts ledningsrätt respekteras. Ingen pågående eller planerad verksamhet får utföras på sådant sätt att kraftledningarnas funktionalitet eller allmänhetens säkerhet riskerar att påverkas.

Se även bilaga med yttrande från Svenska kraftnät.

Luftfart

I översiktsplanen nämns inte flyghinder för den civila luftfarten, endast

Försvarsmaktens regler nämns. Vad som gäller avseende civil luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV och Försvarsmakten remitteras i dessa ärenden. Följande gäller för civil luftfart: Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan skall remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium. Befinner sig objektet till havs eller i insjö skall även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

Se även bilagt yttrande från Luftfartsverket.

Vattenförsörjning

En ny regional vattenförsörjningsplan är nu publicerad (Länsstyrelsens meddelande nr 2021:27). I översiktsplanen hänvisas till att planen är under framtagande vilket nu behöver uppdateras. Kommunen kan överväga att gå vidare med en del åtgärdsförslag som finns i den regionala planen genom att lyfta in dem i översiktsplanen.

I planeringsunderlaget bör en karta presentera de vattenförekomster som ingår i den regionala vattenförsörjningsplanen. GIS-skikt finns i Länsstyrelsernas Geodatakatalog.

”Reservkapacitet” bör förklaras i begreppsordlistan i planeringsunderlaget.

Minskad klimatpåverkan

Länsstyrelsen ser att Nässjö med fördel tydligare kan peka på samhällsplaneringens kapacitet att bidra till ett mer klimatsmart samhälle. På sid. 25 i planförslaget nämner kommunen fördelen med att placera samhällsfunktioner nära varandra ur ett hållbarhetsperspektiv. Länsstyrelsen ser gärna att kommunen utvecklar den diskussionen och tar ett tydligare ställningstagande kring detta. Kommunen rekommenderas vidare att förtydliga kopplingen till klimat- och energistrategin samt sitt ställningstagande kring minskad klimatpåverkan i planförslaget på sid. 21. Ett förslag är att kommunen tittar närmare på fokusområde ”samhällsplanering” i klimat och energistrategin. Där nämns bland annat avstånd som kan användas i samhällsplaneringen. Det är ett bra underlag för diskussion i översiktsplanen kopplat till klimatfrågor. Region Skåne har även tagit fram en tema-promemoria som heter ”Planera klimatsmart” som beskriver exempel på samhällsplaneringens stora potential i att bidra till klimatomställningen.

Tankstationer för fossilfria drivmedel

Kommunen tar i planförslaget upp att kommunen bör arbeta för att utbyggnaden av laddinfrastruktur förbättras vilket är positivt (sid. 25 i planförslaget). Länsstyrelsen anser att detta även kan lyftas i ett ställningstagande. Laddning av laddbara bilar sker främst vid hemmet och arbetsplatsen (sk. icke-publik eller varianter av privat laddning), där laddning längst med stora stråk/vägar främst är ett komplement. Kommunen bör utveckla resonemanget om laddinfrastruktur i exempelvis kommunens tätorter och kransorter, t.ex. peka ut lämpliga zoner eller stråk för laddinfrastruktur eller ha resonemang kring vilka lämpliga platser som finns. Detta resonemang kan även kompletteras med ett generellt ställningstagande om tankstationer för andra fossilfria drivmedel, exempelvis fordonsgas, vätgas och elektrifiering för lastbilar, där exempel på bra platser kan vara i logistikområden, omlastningscentraler och längst med större stråk. Länets regionala plan för infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel (Länsstyrelsens meddelande 2019:27) kan med fördel användas som ett planeringsunderlag.

Placering av arbetstillfällen och bostadsområden i förhållande till stationsnära läge och service

Avseende minskad klimatpåverkan är framtida boende och verksamhetsområdens närhet till kollektivtrafik en central aspekt, för att invånarna ska kunna resa hållbart. I översiktsplanens kartor för de olika orterna, får det med fördel framgå om det finns station på orten för att få en uppfattning om tillgången till hållbart resande.

På sid. 19 i planeringsunderlaget anges det att en viktig del för folkhälsan är att främja gång och cykel istället för biltrafik. På sid. 26 i planförslaget finns ställningstaganden för trafik och infrastruktur, där det främst nämns utveckling av olika stråk för bilvägar. Kommunen får gärna förstärka perspektivet med fler ställningstaganden kring gång- och cykelvägar, förtydliga koppling till cykelplanen samt exemplifiera eller hänvisa till var det gjorts konkreta omprioriteringar eller ställningstaganden i ÖP för att detta ska bli verklighet i den fysiska planeringen.

Placering av verksamhetsområden så att hållbara transporter och energitillförsel optimeras

Denna aspekt får gärna förtydligas i översiktsplanen. Klimatperspektivet behöver framgå i underlaget om varför de utpekade områdena för industri är lämpliga. Exempelvis, i de orter där det finns järnväg får det gärna framgå om det finns stopp, och om det även sker eller planeras för godstransporter på den sträckan. Detta är särskilt intressant för de större industriområden som pekats ut, exempelvis i Bodafors.

I flera av orterna pekas större områden för industri ut. En kommentar kopplat till fjärrvärmenät får gärna göras, för att se om industriområdet kommer att ha möjlighet att nyttja det systemet, som ses som fördelaktigt ur klimatsynpunkt. Avstånd till omlastning vid godsterminaler är även intressant att kommentera.

I planeringsunderlaget sid. 68 beskrivs att nybyggda hus är så pass energieffektiva att fjärrvärme inte är ekonomiskt försvarbart. Ur ett samhällsperspektiv och ett energisystemperspektiv är det mer fördelaktigt med fjärrvärme än andra uppvärmningssätt. Att planera för förtätning eller utökning av fjärrvärmenätet är en klimatsmart lösning. Att helt utesluta fjärrvärme i planeringsunderlaget bidrar inte till att minska klimatpåverkan.

Vindkraft

Energimyndigheten och Naturvårdsverket har tillsammans tagit fram en nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad. I strategin görs ett antagande om ett totalt nationellt utbyggnadsbehov av vindkraft till 2040-talet på 100 TWh, varav 80 TWh på land. Utifrån det antagandet har myndigheterna tagit fram en regional fördelning av det nationella utbyggnadsbehovet. För Jönköpings län innebär det 3 TWh. Länsstyrelsen anser att översiktsplanens analys kring lämpliga/olämpliga områden för vindkraft bör sättas i relation till den nationella vindkraftsstrategin.

Det framgår inte vilka underlag som legat till grund för analysen av olämpliga områden för vindkraft. Länsstyrelsen bedömer att ett mer fördjupat underlag med ställningstaganden kring vindkraft i översiktsplanen eller i ett kommande tillägg till översiktsplanen vore lämpligt för att vara vägledande för kommande vindkraftsprojekt i kommunen.

Social hållbarhet

Det är mycket positivt att kommunen tidigt lyfter vikten av medborgardeltagande och att alla ska kunna vara med och påverka sin närmiljö.

På sid. 19 i planförslaget dras slutsatsen att översiktsplanen har stora påverkansmöjligheter avseende sociotopkarteringen som gjorts. Kommunen får gärna förtydliga hur sociotopkarteringen omsatts mer konkret när översiktsplanens plankarta och ställningstaganden tagits fram.

Länsstyrelsen hade gärna sett ett utökat resonemang om att kommunen vill ha blandade upplåtelse- och boendeformer i tätorterna. Detta är en viktigt utifrån social hållbarhet och den kommunala utvecklingen. Kopplingen till kommunens boendestrategi kan tydliggöras när den nya strategin är antagen.

Agenda 2030 och miljömål

Kommunen redogör för miljömålen i miljökonsekvensbeskrivningen och vilka mål som berör planen. Kommunen bör dock tydligare redogöra för hur den egna kommunala miljömålsplanen, miljöprogram, miljöstrategin eller liknande vävts in i översiktsplanarbetet. Kommunen kan med fördel stärka kopplingen till miljömålen och Agenda 2030 i planförslaget och även framhäva de prioriterade miljömålen som kommunen avser att planen ska fokusera på.

Under rubriken Planer och program som berör ÖP saknar Länsstyrelsen beskrivning av de fem tematiska länsgemensamma åtgärdsprogrammen för miljömålen. Läs om detta på Länsstyrelsens webb.

På sid. 10 i MKB:n står följande ”Det finns flera miljömål såväl på nationell som på regional nivå som den fysiska planeringen behöver förhålla sig efter och som därav har betydelse för kommunens utveckling. Bland dessa finns de 17 globala målen i Agenda 2030, av dessa mål bedöms följande ligga i fokus för Nässjö kommuns översiktsplan.” Länsstyrelsen vill poängtera att Agenda 2030 innehåller mål som rör miljömässiga frågor men också sociala och ekonomiska. De är alltså inte ”bara” miljömål. Det blir mer logiskt att först prata om Agenda 2030 och därefter trätta ner till att prata om Sveriges miljömål.

Med anledning av formuleringarna på sid. 10 i MKB:n vill Länsstyrelsen också förtydliga att miljömålen antogs innan Agenda 2030 fanns, men arbetet med miljömålen utgör nu Sveriges arbete med den miljömässiga dimensionen i Agenda 2030.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Det är positivt att det i miljökonsekvensbeskrivningen finns en redovisning av förändringar jämfört med nuvarande översiktsplan. Det visar på en tydlig medvetenhet kring vald markanvändning utifrån kommunens behov. Det är positivt att jordbruksmark behandlas ingående.

Avsnittet om miljö kvalitetsnormer bör kompletteras med kommunens bedömning av var vattenförekomster berörs av planförslagets utpekanden och om särskild hänsyn har tagits eller behöver tas på grund av närheten till vattenförekomster.

MKB:n innehåller i det här fallet även sociala och ekonomiska konsekvenser vilket ingår i den konsekvensbeskrivning som ska göras enligt PBL. Det bör framgå av dokumentet att det är en konsekvensbeskrivning inklusive MKB. Länsstyrelsen saknar dock en redovisning av konsekvenserna av den planerade markanvändningen utifrån ett bredare spektrum av frågor. Konsekvenserna för kulturmiljö är en fråga som inte tagits upp.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Emma Willaredt med samhällsplanerare Karin von Zweigbergk som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

Yttranden från:

Bilaga 1 Luftfartsverket

Bilaga 2 Post- och telestyrelsen

Bilaga 3 Skogsstyrelsen

Bilaga 4 Statens geotekniska institut

Bilaga 5 Fortifikationsverket

Bilaga 6 Försvarsmakten

Bilaga 7 Svenska kraftnät

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Länsstyrelsen för deras yttrande på översiktsplanen.

Yttrandet är omfattande och innehåller ett brett spektrum av frågor kopplade till översiktsplanens olika delar. Ett möte har ägt rum mellan kommunen och Länsstyrelsen där synpunkterna i yttrandet har diskuterats. Översiktsplanen kommer att korrigeras och kompletteras utifrån synpunkterna i yttrandet, vilket innebär att ny text och nya kartor kommer att tillfogas översiktsplanens samtliga delar.

Nya planeringsunderlag och/eller uppdaterade planeringsunderlag kommer också att vävas in i översiktsplanen.

Luftfartsverket

LFV vill i egenskap av sakägare för CNS-utrustning avge följande yttrande: I översiktsplanen nämns ingenting om flyghinder för den civila luftfarten, endast Försvarmaktens regler nämns. Vad som gäller avseende civil luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV och Försvarmakten remitteras i dessa ärenden. LFV vill påminna Nässjö kommun om att följande gäller för civil luftfart:

Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan skall remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium. Befinner sig objektet till havs eller i insjö skall även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tacka Luftfartsverket för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kompletteras med information om flyghinder för den civila luftfarten.

Försvarmakten

Försvarmakten bedömer att översiktsplanen redovisar riksintressen för totalförsvarets militära del korrekt, men något otydligt. För fortsatt stöd gällande beskrivning av dessa kan texten ovan (bifogar i yttrande) eller riksintressekatalogen för Jönköpings län användas.

Synpunkter

Det Försvarmakten särskilt anser bör förtydligas är avseende höga objekt och bland annat vindkraft.

Inom stoppområdet för höga objekt är Försvarmakten mycket restriktiva till höga objekt över 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och över 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, då dessa bedöms medföra påtaglig skada på riksintresset. I texten om Totalförsvaret i planförslaget framgår att hela Sveriges yta är samrådsområde för höga objekt samt att höga objekt inte får uppföras inom stoppområde. Texten bör utvecklas för att få med alla delar, även 45 meter inom tätort, samt vad konsekvensen blir för exempelvis vindkraft.

Nässjö kommun berörs av MSA-område tillhörande riksintresset Hagshults övningsflygplats. Den MSA-sektor som berör delar av Nässjö kommun har en höjdbegränsning om 520 meter. Inom området skulle uppförandet av objekt med en höjd överskridande 520 m över havet medföra påtaglig skada på riksintressen. Höjden i texten rörande MSA-området bör således justeras.

Försvarmakten noterar att översiktsplanen pekar ut ett område av riksintresse för etablering av vindkraft i figur 24. Då området hamnar i direkt konflikt med Försvarmaktens stoppområde för höga objekt, bör det framgå även i texten om vindkraft att begränsningar finns. Försvarmakten är positiv till sista meningen där försvarets intressen omnämns.

För att säkerställa att eventuella etableringar av vindkraft inte hamnar i konflikt med riksintressen för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) måste en förfrågan ställas till Försvarmakten i kommande skeden.

Övriga medskick

Fortsatt dialog

Om fortsatt dialog kring formuleringar av Försvarmaktens riksintressen önskas, så är Försvarmakten öppen för det.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Försvarmakten för deras yttrande på översiktsplanen.

Texten i planförslaget avseende Totalförsvaret kompletteras med information om vilka begränsningar som gäller för tätort samt en utökad konsekvensbeskrivning avseende huvudsakligen vindkraft.

Översiktsplanen kommer även att kompletteras med korrekt information avseende MSA-område samt med ett förtydligande i texten avseende Försvarmarkens stoppområde för höga objekt i förhållande till vindkraft.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har beretts möjlighet att yttra sig i rubricerat ärende.

Den föreslagna översiktsplanen ger intryck av att vara väl avvägd mellan olika samhällsintressen och med målsättningen att bidra till att de globala målen för hållbar utveckling ska uppnås, med fokus på fem mål, samt att utvecklingen ska ske inom ramarna för ett antal regionala strategier.

Skogsbruket kan komma att vara avgörande för att begränsa klimatförändringar genom ökad användning av fossilfritt biobränsle men kan även ha betydande påverkan på biologisk mångfald och vattenförekoster. Ett hållbart skogsbruk både avseende på virkesförsörjning (inklusive biobränsle) och ekologiska aspekter kommer att ha stor betydelse för att de globala och nationella miljömålen ska kunna nås.

Skogsstyrelsen kan inte se att det i planförslaget finns något som strider mot att skogsbruket ska kunna bli långsiktigt hållbart. De förväntade klimatförändringarna kommer sannolikt att innebära stora utmaningar, med ökad risk för skogsskador till följd av bland annat torka och stormfällning. Resonemang kring detta finns till viss del med i den regionala klimat- och energistrategin men vi vill i sammanhanget ändå upplysa om det.

Skogsstyrelsen ser positivt på att man i planen uppmärksammat skogens olika värden och dess betydelse för såväl ekonomi som friluftsliv och naturmiljö mm. I planen har man även påtalat vikten av grön infrastruktur och ekosystemtjänster, vilket har stor betydelse för arters spridningsförmåga och nyttan av att bevara olika typer av ekosystem. Vi utgår från att detta kommer att vara signifikant vid planering av bebyggelse, infrastruktur och andra typer av exploatering, samt att även mindre orter i kommunen får del av en ändamålsenlig planering.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) har fått ett relativt stort utrymme i planförslaget. Exploatering av strandnära lägen kan ge en positiv inverkan på utvecklingen, framför allt på mindre orter. Det finns dock en risk att tillgängligheten till värdefulla områden för friluftsliv begränsas för besökare och övriga invånare på orten. Det kan även stå i konflikt med att bevara blå- och grön infrastruktur.

Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet, enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken gällande skogliga åtgärder på skogsmark (mark som lyder under skogsvårdslagen). Vidare ingår bland Skogsstyrelsens uppgifter att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Skogsstyrelsen för deras yttrande på översiktsplanen.

I yttrandet framhålls flera aspekter som är viktiga att ta i beaktning i samhällsplaneringen, bedömningen är att dessa redan tas i beaktning i översiktsplanen och inga ändringar kommer därför att göras med hänsyn till Skogsstyrelsens yttrande.

Tekniska Serviceförvaltningen, Nässjö kommun

Samrådssvar berörande ny översiktsplan för Nässjö kommun

Tekniska serviceförvaltningen bedömer att planförslaget på ett tillfredställande sätt följer syfte som föreskrivet i plan- och bygglagen, dvs. anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och ger vägledning för beslut om hur mark och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Även översiktsplanens innehåll återspeglar de krav som plan- och bygglagen ställer i kap. 2 och 3.

Ett önskemål skulle kunna vara att man förtydligar på vilket sätt ett visst innehåll eller ställningstagande i översiktsplanen kommer att bidra till uppfyllelse av de Agenda 2030 målen och/eller delmålen, som ligger i fokus för Nässjö kommuns översiktsplanering (Planförslag, s.11). Med andra ord hur ska Nässjö kommun, genom ställningstaganden i översiktsplanen gällande kommunens inriktning för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön, tillgodose följande mål och/eller delmål, vilka delmål är aktuella för Nässjö kommun och vilka redan kan anses vara uppfyllda:

Mål 6: rent vatten och sanitet

- Delmål 6.1 | Säkert dricksvatten för alla
- Delmål 6.2 | Säkra tillgången till sanitet, hygien och toaletter för alla
- Delmål 6.3 | Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning
- Delmål 6.4 | Effektivisera vattenanvändning och säker vattenförsörjning
- Delmål 6.5 | Integrerad förvaltning av vattenresurser
- Delmål 6.6 | Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem
- Delmål 6.A | Utöka det vatten- och sanitetsrelaterade stödet till utvecklingsländer
- Delmål 6.B | Stöd lokalt engagemang i vatten- och sanitetshantering.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

- Delmål 11.1 | Säkra bostäder till överkomlig kostnad
- Delmål 11.2 | Tillgängliggör hållbara transportsystem för alla
- Delmål 11.3 | Inkluderande och hållbar urbanisering
- Delmål 11.4 | Skydda världens natur- och kulturarv
- Delmål 11.5 | Mildra de negativa effekterna av naturkatastrofer
- Delmål 11.6 | Minska städernas miljöpåverkan
- Delmål 11.7 | Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla
- Delmål 11.A | Främja nationell och regional utvecklingsplanering
- Delmål 11.B | Implementera strategier för inkludering, resurseffektivitet och katastrofriskreducering
- Delmål 11.C | Bistå de minst utvecklade länderna med hållbar och motståndskraftig byggnation.

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

- Delmål 13.1 | Stärk motståndskraften mot och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer
- Delmål 13.2 | Integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering
- Delmål 13.3 | Öka kunskap och kapacitet för att hantera klimatförändringar
- Delmål 13.A | Implementera FN:s ramkonvention om klimatförändringar
- Delmål 13.B | Främja mekanismer för att höja förmågan till klimatrelaterad planering och förvaltning.

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

- Delmål 15.1 | Bevara, restaurera och säkerställ hållbart nyttjande av ekosystem på land och i sötvatten
- Delmål 15.2 | Främja hållbart skogsbruk, stoppa avskogningen och återställ utarmade skogar
- Delmål 15.3 | Stoppa ökenspridning och återställ förstörd mark
- Delmål 15.4 | Bevara bergsekosystem

-
- Delmål 15.5 | Skydda den biologisk mångfalden och naturliga livsmiljöer
  - Delmål 15.6 | Främja tillträde till och rättvis vinstdelning av genetiska resurser
  - Delmål 15.7 | Stoppa tjuvjakt och illegal handel med skyddade arter
  - Delmål 15.8 | Förhindra invasiva främmande arter i land- och vattensystem
  - Delmål 15.9 | Integrera ekosystem och biologisk mångfald i nationell och lokal förvaltning
  - Delmål 15.A | Öka de finansiella resurserna för att bevara och hållbart nyttja ekosystem och biologisk mångfald
  - Delmål 15.B | Finansiera och skapa incitament för hållbart brukande av skog
  - Delmål 15.C | Bekämpa tjuvjakt och illegal handel

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

- Delmål 16.1 | Minska våldet i världen
- Delmål 16.2 | Skydda barn mot övergrepp, utnyttjande, människohandel och våld
- Delmål 16.3 | Främja rättssäkerhet och säkerställ tillgång till rättvisa
- Delmål 16.4 | Bekämpa organiserad brottslighet och olagliga finans- och vapenflöden
- Delmål 16.5 | Bekämpa korruption och mutor
- Delmål 16.6 | Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner
- Delmål 16.7 | Säkerställ ett lyhört, inkluderande och representativt beslutsfattande
- Delmål 16.8 | Stärk utvecklingsländers roll i den globala styrningen
- Delmål 16.9 | Säkerställ juridisk identitet för alla

Delmål 16.10 | Säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna

Delmål 16.A | Stärk de nationella institutioner som förebygger våld, terrorism och brottslighet

Delmål 16.B | Främja och verkställ icke-diskriminerande politik och lagstiftning

Förtydligande bör även göras avseende hur kommunen ska arbeta, vad som är viktigt att lägga fokus på i kommunens fysiska planering för att uppfylla riksintressen och regionala mål. I avsnittet om Fokusmål på s. 11 (Planförslag) står det att fokusområdena ”ska” efter 2023 omprövas av kommunfullmäktige. Där skulle man kunna ersätta ordet ”ska” med ”får” eller ”kan”. Innehåll av översiktsplanen styrs till största delen av gällande lagstiftning. De kommunala fokusmålen är vägledande i frågan om prioritering av insatser. Det är därför oklart vad menas med gulmarkerad mening om utmaningar, se nedan

På s. 26 (Planförslag) finns en bild som visar ”Tågavgångar fördelat efter slutstation”. Ordet ”tågavgångar” skulle kunna ersättas med ”tågförbindelser” eller ”riktningar för tågtrafik”.

På s. 94 (Planförslag)

”Nässjö Affärsverk arbetar med åtgärder för de problem som uppstår med bland annat dagvatten vid extrema regn”

NAV AB har ansvar för dagvatten i ledningsnätet som enligt branschpraxis (P110) måste omhänderta dagvatten med vissa återkomsttider (mellan 10 – 30 år, beroende på typ av bebyggelse). Sättet som NAV tar hänsyn till klimatförändringar är genom att använda en klimatkfaktor (1,25) i deras beräkningar.

Alla regn med återkomsttid över det ovan angivna intervallet (och koncentrationstid = regnvaraktighet) – för Nässjö oftast 10 år – kommer att svämma över systemet. NAVs (och de flesta kommuners) dagvattennät är däremot överlag kraftigt underdimensionerat (orsak: man använde inte klimatkfaktor förr i tiden, och nya områden har kopplats på ett en gång i tiden väldimensionerat system, samt felräkningar från början) och klarar inte av att omhänderta det regnet som branschpraxis genom P110 rekommenderar.

Man skulle kunna istället formulera meningen på följande sätt:

”Nässjö Affärsverk arbetar med åtgärder för att åtgärda problem som uppstår på grund av ett underdimensionerat dagvattennät genom att anlägga och sköta fördröjningslösningar som minskar

belastningen på DV-nätet och ökar nätets kapacitet så att det svarar upp mot minimikrav satta av Svenskt Vatten (Publikation P110, sid. 42). Förnysetakten av existerande ledningssystem bör vara minst 1% per år – detta då ledningars förväntade livslängd är 100 år.”

Ytterligare är det bra vid arbete med översiktsplanen att ha följande i åtanke:

”För att det ska vara möjligt att komma fram till tydliga ställningstaganden (gällande dagvattenhantering) i en översiktsplan eller fördjupad översiktsplan bör kommunen stegvis hantera problematiken genom att:

1.Ta fram en skyfallskartering och/eller annat underlag som är användbar för en bedömning. Karteringen kan ha tagits fram inom arbetet med andra strategiska rapporter men ska finnas tillgängliga för översiktsplanen. Skyfallskarteringen bör göras per naturligt eller tekniskt avrinningsområde.

2.Ta fram en konsekvensbedömning över hur planerad bebyggelseutveckling kan påverkas av ett skyfall. Konsekvensbedömningen behöver även inkludera hur den planerade exploateringen kan förändra översvämningens risken för omkringliggande befintlig och planerad bebyggelse.

3.Ta fram principiella ställningstaganden och en strategi för hur översvämningens risken ska hanteras i efterföljande planering.” (Ur Länsstyrelserna (Fakta 2018:5) Stockholms och Västra Götalands län ”Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall – stöd i fysisk planering”)

En skyfallskarta bör alltså tas fram och bifogas översiktsplanen för att underlätta detaljplanearbete, man bör inte vänta med karteringen till detaljplan (då detaljplaner berör oftast bara mindre områden).

På s. 95 (Planförslag)

Ställningstaganden ” Inför en ny detaljplan ska alltid behovet av särskild dagvattenutredning och skyfallskartering analyseras”.

Vid planering av nya områden ska, gällande dagvatten, tre huvudfrågor utredas:

- 1) Avlastning av det kommunala dagvattennätet: hur stor volym vatten kommer att behöva fördröjas för att det befintliga dagvattennätet ska klara svenskt vattens minimikrav (P110, sid. 42)?
- 2) Rening: Vid nyexploatering ska det första alternativet vara att lokalt omhänderta dagvattnet genom återföring till grundvattnet via infiltration eller via översilningsmark och därmed överföring till grund- och ytvatten (samma avrinningsområde). Finns det ingen möjlighet för infiltration kan rening ske genom via t.ex. biofilter eller dagvattendammar.
- 3) Skyfall: Vatten leds via höjdsättning bort från byggnader. Lågpunkter identifieras genom skyfallskartering och översvämningens barområden anläggs i dessa platser (t.ex. parkering, lekplats, fotbollsplan, GC-viadukt)

På sid. 95 (Planförslag)

” Några nya direktutsläpp av dagvatten till recipient får inte ske”

Frågan som aktualiseras här är hur markanvändning påverkar bedömning om direktutsläpp tillåts eller inte. Dagvatten från tak och kvartersmark (ej väg) har visserligen något förhöjda schablonvärden i jämförelse med riktvärden därför uppstår en fråga om det är alltid motiverat att rena detta vatten (Rapport: Utredning av föroreningsinnehållet i Stockholms dagvatten – Larm, 2010)

En annan fråga som bör förtydligas är: Vad menas med direktutsläpp? Är en avledning via dike ett direktutsläpp (har minimal renande effekt). Man kan lägga till följande formulering: Några nya direktutsläpp av dagvatten till recipient får inte ske, allt dagvatten från nyexploateringar ska tas om hand enligt ”2) Rening: Vid nyexploatering ska det första alternativet vara att lokalt omhänderta dagvattnet genom återföring till grundvattnet via infiltration eller via översilningsmark och därmed överföring till grund- och ytvatten (samma avrinningsområde). Finns det ingen möjlighet för infiltration kan rening ske genom via t.ex. biofilter eller dagvattendammar innan utsläpp till recipient.”

På s. 96 (Planförslag) bör det förtydligas vem (vilken förvaltning/avdelning på kommunen) som ska ta fram den gröna infrastrukturplanen?

På s. 86 (Planförslag) ”Nässjö kommun har en avfallsplan som revideras 2021”

Avfallsplanen skulle revideras 2021 men nämnden har beslutat att skjuta upp revideringen till 2023.

På s. 73 (Planförslag) finns hänvisning till naturvårdsprogram från 2004, som är ett gammalt dokument och bör uppdateras. Uppdatering av dokumentet skulle kunna vara ett av målen som översiktsplanen anger.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Tekniska servicekontoret för deras yttrande på översiktsplanen.

Yttrandet från tekniska serviceförvaltningen berör ett berett spektrum av aspekter och ger även förslag till förbättring och förändring av text och kartor på ett stort antal ställen i översiktsplanens olika dokument. Dessa förslag och synpunkter tas i beaktande och översiktsplanen kompletteras utifrån detta.

Svenska kraftnät

Inom aktuellt planområde har Svenska kraftnät flera 400- och 300kV-ledningar. Genom Nässjö kommun passerar en likströmsförbindelse mellan stationerna Barkeryd och Hurva som tillhör transmissionsnätet för el, Sydvästlänken. Sydvästlänken omnämns inte i planförslaget, förbindelsen är sedan sommaren 2021 i drift, däremot omnämns det i dokumentet planeringsunderlag, under rubriken ledningsnät sid 69. Svenska kraftnät önskar att alla svenska kraftnäts ledningar synliggörs i kartunderlaget i översiktsplanen då transmissionsnätet är av betydelse för rikets elförsörjning och det är viktigt att det finns med i planeringsunderlaget. Transmissionsnätet för el går att hämta via Geodataportalen, se mer information nedan

Framtidsplaneringen för höghastighetstågets utredningsområde kommer eventuellt att påverka Svenska kraftnäts ledningar FL9 S3, FL31 S3-4, och stationen FT93 Barkeryd. Det behöver beläggas i översiktsplanen (se bifogad fil, bilaga 1, ”Svk karta höghastighetståg orange skraffering.pdf”). Kommunen har markerat område för höghastighetståg på karta, sid 27, men det finns ingen karta som redovisar Svenska kraftnäts ledningar. Detta bör kompletteras till granskningsskedet.

Svenska kraftnät har följande synpunkter angående industriområde/verksamhetsområde vid Äng (Se bifogad fil, bilaga 2, ”Svk karta bostäder orange industri grön skraffering Äng.pdf”).

Fastigheterna LILLA BJÖRNHOLMEN 1:1>1 och ÄNG 1:5>9 är upptagna som utbyggnadsområden.

Svenska kraftnät vill påpeka att dessa fastigheter belastas med ledningsrätt till förmån för Svenska kraftnäts 400 kV-ledning FL9 S4. Ledningen har betydelse för rikets elförsörjning, det är därför viktigt att Svenska kraftnäts ledningsrätt respekteras.

Ingen pågående eller planerad verksamhet får utföras på sådant sätt att kraftledningarnas funktionalitet eller allmänhetens säkerhet riskerar att störas.

Transmissionsnätet är av betydelse för rikets elförsörjning och det är viktigt att de finns med och synliggörs i kommunens planeringsunderlag. Även regionnätet är strategiskt viktigt för Sveriges elförsörjning och befintliga regionnätsledningar kan i vissa fall utgöra stråk för nya planerade transmissionsnätsledningar varför även dessa bör finnas med och synliggöras i kommunens planeringsunderlag.

Svenska kraftnät förutsätter att våra rekommendationer ovan följs i översiktsplanen.

Svenska kraftnäts anläggningsobjekt finns att hämta via Geodataportalen, www.geodata.se, som WMS eller som en shape-fil. Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar. Vid produktion av kartor där Svenska kraftnäts geografiska anläggningsinformation används ska följande copyrighttext framgå: ”© Affärsverket svenska kraftnät”.

Ytterligare information rörande samhällsplanering i närheten av våra anläggningar återfinns i skriften Elnät i fysisk planering, Kommunal samhällsplanering vid stamnätsanläggningar och Vägledning för verksamhet vid markförlagd kabel i transmissionsnätet.

För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för stamnätet för el hänvisar vi till Systemutvecklingsplan 2022-2031. Dessa dokument finns publicerade på vår webbplats, www.svk.se.

Detta yttrande har beslutats av avdelningschef Katarina Larsson efter föredragning av planhandläggare Agnete Bretan. Vid ärendets slutgiltiga handläggning har tf. enhetschef Christer Karlsson och Mona Kjellgren, teknisk handläggare på enhet ledningsunderhåll deltagit.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Svenska kraftnät för deras yttrande på översiktsplanen.

Gällande fastigheterna Lilla Björnholmen 1:1>1 och Äng 1:5>9 så kommer de föreslagna utbyggnadsområdena som belastas med ledningsrätt att kvarstå, i beskrivningen av området i översiktsplanen kommer en skrivning läggas till om att ingen pågående eller planerad verksamhet får utföras på sådant sätt att kraftledningarnas funktionalitet eller allmänhetens säkerhet riskerar att störas på grund av verksamhet inom det aktuella området i Äng. Frågan kommer även att hanteras vidare i en eventuell framtida detaljplaneprocess.

Gällande framtidsplaneringen för höghastighetstågets utredningsområde och dess påverkan på svenska kraftnäts ledningar (FL9 S3, FL31 S3-4) så kommer översiktsplanen kompletteras med information angående detta.

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)

Lantbrukarnas Regionförbund, LRF Jönköpings län, har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter gällande Nässjös översiktsplan. LRF är en medlemsorganisation på ca 135 000 medlemmar som företräder de gröna näringarna och är indelad i 17 regioner. LRF Jönköpings län är en av regionerna och har ca 9 000 medlemmar. Varje kommun i regionerna har också en egen LRF kommungrupp där förtroendevalda medlemmar arbetar med de politiska frågorna som rör de gröna näringarna i kommunen. LRFs synpunkter beskrivs ur ett jord- och skogsbruksperspektiv där vikten av hållbarhet, framtida livsmedelsproduktion och landsbygdsutveckling står för grunden. Sammanfattat så anser LRF att kommunen har gett ett väldigt bra underlag och tagit ett bra ställningstagande gällande bebyggelse på jordbruksmark och hur man som kommun ska förhålla sig till detta.

Ett gediget arbete och också bra förklarat hur man som kommun tänker och prioriterar om jordbruksmark mot förmodan skulle tas i anspråk. Däremot så finns det några områden som planeras för bebyggelse som idag är jordbruksmark. Och där hade LRF gärna sett en tydligare förklaring till varför man valt dessa områden och vilka alternativ som man valt bort. Detta för att man ska gå hand i hand med sina förklaringar och ställningstagande gällande jordbruksmarken.

All mark som är privat mark och benämns på något sätt i översiktsplanen ska vara förankrad hos respektive markägare. Det är viktigt med tydlig kommunikation från start och det ska inte komma som en överraskning att ens privata mark är tänkt till något annat än ens egna tänka brukande. Precis som kommunen skriver i början av planförslaget (s.19) så är delaktighet en viktig del för att man som boende i kommunen ska känna att man kan påverka sin omgivning. Därför hoppas LRF att dialog och delaktighet också har skett från start, redan innan detta förslag till plan presenterades. Det ska som sagt inte komma som en överraskning vad som har ritats in på ens mark.

Jordbruksmarkens värde

Det är som sagt väldigt positivt att kommunen har gett ett väldigt bra underlag och tagit ett bra ställningstagande gällande bebyggelse på jordbruksmark och hur man som kommun ska förhålla sig till detta. Det finns en tydlig beskrivning på vad man ska granska för att kunna utvärdera om jordbruksmarken ska kunna tas i anspråk eller ej. Det är dock tre ställen i planen som LRF har lagt märke till att det är jordbruksmark som föreslagits för bebyggelse.

Det kan finnas fler områden, men kommunen har varit väldigt dåliga på att vara transparanta i att förklara de föreslagna områdenas markanvändning idag. Det har heller inte gjorts någon koppling till kommunens ställningstagande för jordbruksmark som redovisas på sida 79 i planförslaget. Där står att man ska ta ställning till jordbruksmarkens storlek, närhet till annan jordbruksmark och värdet bland annat. Men detta finns det ingen beskrivning av när mark sedan föreslås tas i anspråk. De tre områdena de gäller är i Äng, Flisby och Ormaryd. Det finns inte heller någon hänvisning till om det är kommunal eller privatägd mark.

Något som LRF anser att kommunen ska redovisa. LRF vill också påpeka att det inte är storleken på åkern som spelar roll för anspråkstagande. I stället bör kommunen se över vad man kan producera på åkern, vad den kan avkasta eller om den kan ge ett bra bete? Även avståndet från brukningscentrat till respektive jordbruksmark är viktigt att väga in. Även om man "bara" tar lite mark i anspråk i denna plan, vad händer i nästa plan? Är det "bara" lite till då med? I längden blir detta "bara" en stor del och jordbruksmarken fortsätter att minska, precis som den har gjort en lång tid tillbaka. Enligt Jordbruksverkets statistik har betesmarken i kommunen minskat med 423 ha sedan år 2003. Åkermarken har minskat med 2108 ha sedan år 1981. LRF anser inte att bebyggelse på jordbruksmark går över det allmänna

intresset. Det finns inte många delar som berör det allmänna intresset så mycket mer än just livsmedel. För att få livsmedel och förnybart drivmedel så behöver vi bruka jorden och kan helt enkelt inte ta mer värdefull mark i anspråk för bostäder. I Sverige har vi både en nationell livsmedelsstrategi och det finns även en regional livsmedelsstrategi för Jönköpings län. Båda strategierna understryker vikten av ökad livsmedelsförsörjning och bevarandet av jordbruksmark.

Många gånger vid en första anblick låter det väldigt lämpligt att bygga på jordbruksmark. Antingen en åkermark som är plöjd och används till odling, alternativt en betesmark som har bärande gräs och används till bete. Det är oftast platt, väl avdikad mark som synes väl lämpad för byggnation. Men allt är dessvärre inte så enkelt. Jordbruksmark är en begränsad resurs med avgörande betydelse för att trygga livsmedelsförsörjningen, liksom att säkerhetsställa en långsiktig hushållning. De utmaningar som vi står inför när det gäller livsmedelsförsörjning kräver att vi bygger på ett annat sätt i framtiden än vad vi har gjort hittills. På kort sikt kanske det framstår som mer ekonomiskt rimligt för kommunen att bygga på jordbruksmark, men vad blir kostnaderna på långre sikt i form av brist på brukningsvärd jordbruksmark?

Det finns också en anledning till att jordbruksmark är mer lättillgängligt att bygga på. Någon annan har gjort förarbetet. Det har tagit tusentals år att få fram bra jordbruksmark, och den är resultatet av många generationers hårda arbete. Självförsörjningsgraden i Sverige har minskat dramatiskt från 90 procent till 50 procent sedan 1990-talet. I framtiden kommer vi behöva all jordbruksmark för att försörja en växande befolkning. Jordbruksmarken är en begränsad resurs med avgörande betydelse för att trygga livsmedelsförsörjningen inom landet och syftet med bestämmelsen i 3 kap 4 § miljöbalken är att säkerhetsställa en långsiktig hushållning av denna resurs. Jordbruksmark är inte enbart av intresse ur ett nutida produktionsperspektiv utan även ur ett långsiktigt perspektiv. Brukningsbar mark med bibehållen bördighet ska finnas tillgängligt i Sverige även för kommande generationer. Detta resonemang verkar det också som att kommunen har anammat i text, men som man sen inte förverkligar i verkligheten.

LRF förstår att det kan vara svårt för en kommun att hitta utvecklingsmark som inte är jordbruksmark. Men vi har kommit till den tid där det är helt orimligt att ta jordbruksmarken i anspråk. Om kommunen skulle anta ett starkare ställningstagande om att inte bygga på jordbruksmark innebär det inte att inga bostäder eller verksamhetsområden kommer att kunna byggas. Det innebär bara att de måste byggas på annan typ av mark på ett annat ställe, följ Jönköpings kommuns exempel och bli en av de första kommunerna i landet att skapa styrdokument som tar avstånd från stadsplanerat byggande på jordbruksmark. Ett exempel för att möta problematiken skulle kunna vara nyodling. Om kommunen, efter noga utredning, ändå väljer att ta jordbruksmark i anspråk för annat än odling så bör den ersätta med motsvarande areal nyodling.

Nyodling är med dagens teknik inte orealistiskt och det går att snabbt bygga upp ett matjordslager på ny plats med jorden från den mark som är tänkt för exploatering. Det som är viktigt är att marken blir i samma klass som den som tas i anspråk vid exploatering. Den part som vill exploatera åkermark för annat än odling blir då också skyldig att bekosta nyodlingen vilket i sig skapar ett intresse av alternativa lokaliseringar.

I kommunens vision räknas några av Agenda 30 målen upp som direkt sammankopplade till översiktsplanen. Bland annat nämnt mål nr 15 Ekosystem och biologisk mångfald. Att ta jordbruksmark i anspråk för annat än brukande anser LRF går helt emot mål nr 15 och på så sätt blir målet inte uppfyllt i denna översiktsplan.

Landsbygdsperspektivet

Det är mycket svårt för den enskilda som vill bygga ett hus på landsbygden, för ex generation boende, att hävda samhällsnyttan i det hela. Medan det är mycket enklare för en kommun. Men det som är viktigt att ta med sig, är att den enskilda markägaren har oftast goda möjligheter till att ersätta den försvunna jordbruksmarken med en nyodling. Det gäller att kommuner är uppmärksamma på att hitta lösningar och ha kunniga handläggare som kan se möjligheter med enskilda boenden på landsbygden och inte bara problem. Alla människor vill inte bo tätt där man ser in till grannen. Det måste också finnas möjligheter att bo mer enskilt och det får inte på något sätt stoppas av kommunen.

På sida 12 under rubriken Attraktivitet, står det att kommunen ska gynna en blandad bostadsbebyggelse för olika behov och helst i kollektivtrafikenära. Detta sätter också krav på att kommunen jobbar med att utveckla och utöka sin kollektivtrafik för att det ska finnas attraktiva boendemiljöer i hela kommunen. Även under rubriken Kommunikationer på sida 12 i planförslaget så är det åter igen viktigt att påtala att kommunen också arbetar för att det ska finnas kommunikationer både sett digitalt och fysiskt i hela länet. Detta får inte begränsas till tätorter utan måste finnas även ute på landsbygden. Det är däremot mycket positivt att kommunen har med i planen att man ska fortsätta med utbyggnaden av bredband. Gång- och cykelvägar är en mycket populär satsning som man ser som en lösning till mycket. Men det är viktigt att påpeka att detta inte är ett alternativ för alla i kommunen. Där med kan man inte lägga hur mycket skattepengar som helst på dessa satsningar. Det måste förhålla sig till nyttan. Gång- och cykelvägar är stark kopplat till de som bor stads- och tätortsnära. LRF ser att det byggs alltmer parallella cykelvägar utmed större vägar, men cykelpendlingen ökar inte för det på alla ställen.

Det är även fel att ta upp mer mark i anspråk för cykelvägar om det inte finns ett tillräckligt stort underlag för att människor kommer nyttja dem i hög grad. De cykelvägar som anläggs för pendling ska vara inom rimligt avstånd till staden. Annars är anspråkstagandet av mark omotiverad och överflödig. Många gånger är det jordbruksmark som tas i anspråk och den förlusten det blir av framtida livsmedel mot att några få personer kommer cykla bidrar inte till samhällsnyttan.

Skogsbruk och privatägd mark

Kommunen skriver på sida 19 i planförslaget att man vill se till att samtliga tätorter i kommunen ska ha tillgång till rekreationsområden. Skog ses ofta som rekreationsområde och är något också som det finns gott om i kommunen. Skog finns också i närheten av alla de olika tätorterna i kommunen. LRF anser att all skog är tillgänglig för friluftsliv och behöver inget specifikt skydd eller områdesbestämmelse för det. I Sverige har vi allemansrätt vilket innebär att skogen är öppen för alla. Det behövs inte avsättas skog i form av reservat eller liknande för att den ska vara tillgänglig. Om kommunen vill använda sin egen skog till att göra insatser och avsätta för reservat anlägga leder eller likande så är det helt okej. Men det ska inte planeras för sådana åtgärder i privat skog utan att det sker genom frivillighet från markägarens sida och det ska också ske genom en mycket tidig dialog. De generella målen för skogsbruket bör endast vara riktat till kommunens egna skogar, inte de privata, men detta framgår inte i texten. I planunderlaget nämns bland annat området kring Almesåkra- Gödeberg som ett intressant strövområde. Det finns också två områden utritade i kartmaterialet som ”Utveckling av friluftsliv/ rekreation”.

Det gäller i Bodafors och i Anneberg.

Det framgår inte i planförslaget om dessa områden består av kommunal eller privat mark. Om det gäller privatmark ska en sådan markering inte finnas med på kartan utan en förankring hos markägarna. Om kommunen har tänkt sig vandringleder eller liknande ska det finnas skrivna avtal om privata markägare berörs. Se gärna Turism på annans mark – LRF

Strandskydd & LIS- områden

Det är positivt att kommunen vill öppna upp för LIS-områden för att öka attraktiva boenden på landsbygden. Det är dock viktigt att ha med sig att alla inte vill bo tätt i detaljplanlagda områden. Kommunen måste även vara öppna för att godkänna dispensansökningar för bebyggelse i strandnära lägen som inte är LIS-områden. Ett mer öppet ställningstagande för strandnära lägen i kommunen ger också en allt mer attraktiv kommun.

Elektriska magnetfält

På sida 88 i planförslaget nämns lågfrekventa elektriska magnetfält, främst utifrån kraftledning. Nässjö kommun har en del stora kraftledningar som går genom kommunen som givetvis påverkar de som bor och lever utmed dessa. En kraftledning är ett stort intrång som både kan påverka ens vardag och även många näringar i form av ianspråktagande av mark. Det hade varit önskvärt att kommunen tog fram en områdesbeskrivning som var kopplad till översiktsplanen där man föreslår att kommande nya kraftledningsprojekt ska grävas ned i stället för att vara luftburna. Detta för att säkerhetsställa för invånarna i kommunen att minska de elektriska fälten och för att allt mindre mark i framtiden ska tas i anspråk och hindra brukandet.

Ostörda områden

Det framgår inte så tydligt i planförslaget på sida 88 vad det är som gäller i dessa ostörda områden. Är det någon form av pågående brukande eller näringsverksamhet som kommer påverkas negativt av detta eller i värsta fall hindras helt?

De ostörda områdena i norra delen av kommunen (nordväst om Solberga) går inte heller i hand i hand med förslaget gällande ny höghastighetsbana. Hur ställer sig kommunen till detta? Kan det verkligen bli en höghastighetsbana genom ett ostört område? Inom området nordväst om Solberga ligger det också idag en omväxlingsstation för sydostlänken. Vilket också kan ifrågasättas då höga ljud från denna når de omkringliggande ostörda områdena. LRF frågar därför hur dessa ostörda områden blivit till och vilka undantag som finns, då det inte verkar vara en tydlig gräns på vart som ska få störa och inte.

Dagvatten

LRF vill också skicka med synpunkter gällande dagvattenhanteringen vid exploaterade områden. Som också nämns på sida 95. Det är mycket viktigt att dagvattnet tas omhand så att det inte skapar omkringliggande problem för andra. Det finns tidigare erfarenheter i kommunen när detta har varit bristfälligt. Det är mycket positivt att det finns information och en plan för detta i planunderlaget och LRF vill därför också skicka med den extra påminnelse om hur viktigt detta är att ta hänsyn till och att det också följs upp.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Lantbrukarnas riksförbund (LRF) för deras yttrande på översiktsplanen. Yttrandet lyfter huvudsakligen frågor kring jord- och skogsbruk samt landsbygdsutveckling. Även andra delar av översiktsplanen lyfts fram. Yttrandet lyfter även fram behov av tydliggöranden och kompletteringar av vissa avsnitt i översiktsplanen, dessa synpunkter tas i beaktande och översiktsplanen kompletteras utifrån detta.

Eksjö kommun

Eksjö kommun ser positivt på att Nässjö tar fram en ny översiktsplan. Nässjö är en grannkommun till Eksjö som vi har mycket utbyte och samarbete med. Därför ställer sig Eksjö kommun mycket positivt till att trafik och kommunikation har fått göra ett stort avtryck i Nässjös samrådshandling.

Framförallt då förbättring av kommunikationer mellan Nässjö och Eksjö är en viktigt mellankommunal fråga. Nässjö kommun är en viktig strategisk pendlingsnod i Jönköpings län med goda kommunikationer både inom länet, framförallt till Jönköping, och utanför länet till de tre storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö med förlängning mot Europa. I översiktsplanen lyfter kommunen att de kontinuerligt verkar för att järnvägen mellan Nässjö-Jönköping förbättras och byggs ut så att snabbare kommunikationer till Jönköping ska uppnås.

Detta ser Eksjö kommun mycket positivt på, då järnvägssträckan mellan Nässjö och Jönköping är en viktig länk även för Eksjö kommun som strävar efter förbättrade kommunikationer till och från både Nässjö och Jönköping.

Järnvägssträckan mellan Nässjö och Eksjö lyfts också fram, då den främsta arbetspendlingen i kommunen sker mellan Eksjö, Nässjö, Forserum och Jönköping. I översiktsplanen fastslår Nässjö kommun vikten av den elektrifiering mellan Nässjö och Eksjö samt mellan Nässjö och Vetlanda som den regionala transportplanen pekar ut och att man kommer att verka för dessa åtgärder genomförs på sikt. Eksjö kommun delar Nässjö kommuns syn på elektrifiering och ställer sig väldigt positiva till att Nässjö i sin översiktsplan trycker på vikten av att genomföra åtgärderna.

I översiktsplanen lyfts även den planerade ombyggnationen av riksväg 40 mellan Eksjö och Nässjö som planeras att bli en 2+1 väg och delvis ny sträckning vid Sjunnarydssjön. Den planerade ombyggnationen av riksväg 40 kommer inte bara innebära en förbättrad bilväg utan även resultera i en ny cykelväg mellan Nässjö och Eksjö som gör det möjligt att i framtiden arbetspendla med andra färdmedel än bil. Något som skulle kunna lyftas i Nässjös översiktsplan. Annars lyfter Nässjö kommun ett intresse av att minska de skadliga utsläppen från transportsektorn genom att möjliggöra för nya drivmedelsmöjligheter. Detta genom att utbyggnaden av laddinfrastruktur förbättras och blir tillgänglig utmed riksväg 31/40/47, vilket Eksjö kommun ser positivt på. Eksjö kommun har också en ambition om att utveckla laddinfrastrukturen längs med riksväg 40 och har inom kort laddstolpar vid Abborrhaviksrondellen och i Mariannelund. På vilket sätt utvecklingen sedan ska ske utreds vidare 2022. Rosjön, som går mellan kommungränserna i nordvästra Eksjö, blir fortsatt utpekad som LIS-område utefter samma avgränsning som i nuvarande översiktsplan, Översiktsplan 2012 för Nässjö kommun. Syftet med LIS i detta område förändras dock i den nya översiktsplanen till att utöver stärka turismverksamheter också ge möjlighet till bostäder. Eksjö kommun har inga synpunkter på detta.

Eksjö kommun tackar Nässjö kommun för upplysning om samråd och önskar kommunen lycka till i det fortsatta arbetet med den nya översiktsplanen.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Eksjö kommun för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kompletteras med information om den nya cykelvägen mellan Nässjö och Eksjö samt de förbättrade möjligheterna till cykelpendling mellan kommunerna.

Nässjö Affärsverk (VA)

VA- avdelningen på NAV önskar lämna följande yttrande angående ny översiktsplan för Nässjö kommun med tillhörande underlag som MKB och planeringsunderlag.

På uppdrag av kommunen har NAV huvudmannaskapet för kommunalt vatten och avlopp inom Nässjö kommun. NAV VA har därmed ett ansvar att säkerställa vattenförsörjningen och avloppshanteringen inom kommunens verksamhetsområden. För att täcka kostnaderna för kollektivets behov av vatten- och avloppstjänster tags avgifter ut enligt Nässjö kommuns VA-taxa. NAV VA är en bred verksamhet och styrs i grunden av Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) men även miljöbalken och livsmedelslagen. Som producent och distributör av vårt viktigaste livsmedel dricksvatten har vi ett långtgående produktansvar. Därför behöver både kvalitet och kvantitet säkerställas för vårt uppdrag att leverera ett hushållsvatten till våra abonnenter enligt LAV.

Torrår, värme och torka har redan påverkat möjligheterna till att upprätthålla leveranser av hushållsvatten till vattenabonenterna. Under dessa perioder har tillgången till råvatten i Nässjö kommuns vattentäkter varit begränsade, även kvaliteten har påverkats främst i ytvattentäkterna. Detta har medfört begränsningar genom bevattningsförbud och uppmaningar att spara på vattnet i syfte att klara vattenförsörjningen. Även kommuninvånare och verksamheter med enskilda brunnar har påverkats och haft behov av kommunal vattenförsörjning. Dessa torrår bekräftar klimatförändringarnas påverkan när det gäller tillgång på vatten för de olika behov som föreligger. Nässjö kommun ligger högst upp i avrinningsområdena och är mycket sårbart och utsatt för ett torrare och varmare klimat. Men det är inte bara torka som är ett hot utan även skyfall med intensiv nederbörd som ökar risken för översvämning och förorening av dricksvattentäkter. Samtliga vattentäkter saknar idag reservvattentäkter, den kommunala vattenförsörjningen är helt beroende av att befintliga dricksvattentäkter fungerar med avseende på både kvantitet och kvalitet.

För att klara av att leverera långsiktigt hållbara vattentjänster krävs ett nära samarbete mellan kommunens förvaltningar och bolag. Lagstiftning och regler ändras i syfte med att upprätthålla en god vattenförsörjning trots klimatförändringar. Under 2021 kom två rapporter som kommer att påverka kommunen och NAV VA's uppdrag att säkerställa och tillhandahålla en god dricksvattenförsörjning.

- En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet SOU 2021:81
- Regional vattenförsörjningsplan för Jönköpings län År 2020 – 2050 med utblick till år 2100
- Rapporten ”En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet SOU 2021:81” är ett betänkande på hur EU's nya dricksvattendirektiv ska införlivas i svensk rätt. En central del i rapporten är hur riskbedömning och riskhantering ska genomföras för hela kedjan från tillrinningsområde, uttag, beredning, lagring och distribution till tappkranen. Utgångspunkt för detta arbete är WHO's vattensäkerhetsplaner. I rapporten föreslår man att detta arbete ska vara genomfört senast den 12 juli 2027. Detta är ett omfattande arbete som kommer beröra många myndigheter och organisationer, så även Nässjö kommun. Länsstyrelsens regionala vattenförsörjningsplan omfattar år 2020–2050 men med en utblick mot år 2100. Planens fokus är främst på framtidens dricksvattenförsörjning men den belyser även vattenförsörjning ur ett bredare perspektiv dvs matproduktion, rekreation, kulturmiljöer eller industri. Planen belyser de risker som kommer med den klimatförändring som pågår och ett antal åtgärder har tagits fram. Åtgärderna berör allt ifrån organisatoriska, fysisk planering och utförande till informativa och kunskapshöjande. Dessa behöver arbetas in i kommunens styrande dokument och befintliga arbetssätt.

I Nässjö kommun har vi ett antal skyddsvärda vattenförekomster varav en del är dricksvattentäkter idag men även vattenförekomster som anses skyddsvärda och som kan bli viktiga täkter i framtiden. NAV VA arbetar aktivt med åtgärderna i kommunens VA-plan för att säkerställa både kvalitet och kvantitet tex. förnyelse av ledningar, vattendomar för befintliga täkter, vattenskydd och upprättande av reservvatten men även regleringsstudier. Detta är åtgärder och processer som tar tid med omfattande

---

utredningar och där motstående intressen möts. Att kommunen endast har de tankar som finns, ger en sårbarhet på många plan inte minst om olyckan är framme.

Som dricksvattenproducent ligger det därför i vårt uppdrag att bevaka och säkerställa att det råvatten vi förfogar över idag, men även för framtida behov, inte utsätts för risker som kan påverka dess kvalitet och kvantitet.

Med denna utgångspunkt ser NAV VA en avsaknad av långsiktig hållbar vattenförsörjning i den föreslagna översiktsplanen och dess underlag både gällande kommunalt och enskilt vatten. Planens syfte vilket man kan läsa i första meningarna är just att redovisa kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändning inom kommunen. Det är översiktsplanens uppgift att vara ett vägledande planeringsunderlag i frågor som rör kommunens utveckling. Här måste vattenfrågan få en större plats. De åtgärder som länsstyrelsen lyfter fram i den regionala vattenförsörjningsplanen måste vävas in i våra styrande dokument och brytas ner på aktiviteter rörande kommunal nivå.

I kommande regelverk ska en utökad riskbedömning och riskhantering utföras i syfte att skydda kommunens viktiga vattenförekomster. Det genererar nya krav på kommunen och NAV VA's uppdrag som dricksvattenproducent.

I samrådsförslaget till ny översiktsplan med tillhörande planeringsunderlag och MKB saknas ställningstaganden för vattenförsörjning och dricksvattenförsörjning. Dessa ska även viktas mot andra ställningstaganden.

Vattenförekomster som fungerar till dricksvattenförsörjning måste säkerställas för att man ska kunna bebygga i befintliga och nya verksamhetsområden för kommunalt vatten och avlopp. Vatten är en förutsättning till att bygga, leva och att bo.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Nässjö affärsverk (VA) för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kommer att kompletteras med information kring kommunens långsiktiga vattenförsörjning. I samband med omarbetningen av översiktsplanen kommer vattenfrågorna överlag att ges ett större utrymme i översiktsplanens olika dokument, exempelvis genom att översiktsplanen tillfogas nya ställningstaganden.

Den regionala vattenförsörjningsplanen kommer att vävas in översiktsplanen då det utgör ett viktigt planeringsunderlag för vattenfrågor såväl som för kommunens utveckling i stort.

Nässjö Affärsverk (Energi)

Energiavdelningen på NAV lämnar följande yttrande kring översiktsplanen:

Vi har tagit del av era underlag och har tittat på området fjärrvärme. Vi ser fjärrvärme som en strategiskt viktig del i samhället, utifrån att el behovet användas till andra delar än till uppvärmning.

Vår preliminära tidplan är att år 2036 kommer en ny anläggning för produktion av värme, värmeverk alt. kraftvärmeverk, att behöva vara klart. Vår anläggning, kraftvärmeverket, består av två pannor och den ena - CFB - kommer att behöva ersättas vid denna tidpunkt.

Detta måste vara förberett i översiktsplanen och detaljplanarbetet för Nässjö tätort.

Inom fjärrvärme kommer ny teknik för att kunna förse även nybyggnationer med fjärrvärme, samt att energikraven på nybyggnation ändras. Det finns vissa tekniska lösningar idag som inte är provade i Nässjö, men på sikt kan det bli aktuellt att bygga ut fjärrvärmenätet inom Nässjö med ny teknik som t ex lågtempererade nät. I området Västra Staden önskar vi delta, vara proaktiva och nytänkande när det gäller värmeleveranser ur hållbarhetsperspektivet.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Nässjö Affärsverk (Energi) för deras yttrande på översiktsplanen.

Eftersom fjärrvärmeutbyggnaden främst sker inom kommunens större tätorter (Nässjö och Forserum) där det idag finns fördjupade översiktsplaner, bedöms de skrivningar som finns i översiktsplanen avseende fjärrvärme vara tillräckliga. Området västra staden hanteras inte inom ramen för översiktsplanen men Nässjö kommun ser positivt på Nässjö affärsverks deltagande och engagemang i detta arbete.

Lantmäteriet

Lantmäteriet har enligt 3 kap. 9-10 §§ PBL ingen fristående roll i samrådsförfarandet när översiktsplaner tas fram. Lantmäteriet ska vid förfrågan lämna sina synpunkter till länsstyrelsen och har därför inte några synpunkter att lämna till kommunen i detta ärende.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Lantmäteriet för deras yttrande på översiktsplanen.

Sävsjö kommun

Sävsjö kommun ser generellt positivt på det framtagna planförslaget och anser att det verkar vara väl genomarbetat och med tydliga ställningstaganden. Särskilt positivt är satsningen på hela kommunen och flerkärnighet där alla mindre tätorternas utvecklingspotential lyfts fram.

Sävsjö kommun anser att det är viktigt att utreda vilka konsekvenser en vindkraftspark i Fallamosseområdet kan få på värdet för riksintresset för naturvård. Fallamosseområdet är ett våtmarksområde som delvis utgör upprinningsområde för Vrigstadån. Utredningen bör säkerställa att anläggandet av vindkraft och anslutande vägar inte riskerar att påverka områdets hydrologi och de nedströms vattenförekomsterna negativt. För Sävsjö kommuns del är det särskilt viktigt att mossarna uppströms Vrigstad även fortsatt ska kunna fördröja vatten under regniga perioder för att inte öka sannolikheten för framtida översvämningar i ån genom Vrigstad.

I Länsstyrelsens underlag till den regionala handlingsplanen för arbetet med grön infrastruktur lyfts en stor värdetrakt för barrskog fram som kallas Höglandets barrskogsområde. Området omfattar bland annat Fallamosseområdet, Brunstorpsmossen, Tomtabacken och ett antal naturreservat. Igenom området passerar dessutom Höglandsleden. Området skulle kunna lyftas fram mer med tanke på dess potential för utvecklingen av naturturism – och bör i så fall göra det gemensamt av kommunerna.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Sävsjö kommun för deras yttrande på översiktsplanen. Konsekvenserna av ett eventuellt etablerande av en vindkraftspark kommer tydligare att beskrivas i översiktsplanen. Översiktsplanen kommer även att kompletteras med ett förtydligat ställningstagande kring Fallamosseområdet.

Barn- och utbildningsförvaltningen, Nässjö Kommun

Översiktsplanen berör hela kommunen förutom Nässjö stad och Forserums tätort och anger kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen är ett vägledande planeringsunderlag i frågor som rör kommunens utveckling och sträcker sig tidsmässigt till år 2030. Översiktsplanen omfattar delarna Planförslag, Planeringsunderlag samt Miljökonsekvensbeskrivning.

Barn- och utbildningsförvaltningen bedriver förskole och skolverksamhet i flertalet tätorter som redovisas i delen Planförslag. Översiktsplanen räknar med en ökning av befolkningen i Nässjö kommun i jämn takt fram till 2030 vilket ställer krav på kommunal service såsom till exempel möjlighet för skolan att kunna ta emot fler elever.

För närvarande finns inga planerade förändringar gällande barn- och utbildningsverksamheten i de områden översiktsplanen omfattar förutom nybyggnation av en större förskola i Bodafors. Förvaltningen gör bedömningen att den tänkta förtätning av bostäder som redovisas i översiktsplanen enbart i liten omfattning påverkar Barn- och utbildningsförvaltningens verksamhet. Av berörda förskolor och skolor är det skola och förskola i Äng samt möjligtvis i Anneberg som kan behöva utökas lokalmässigt vid en befolkningsökning.

LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära områden) återfinns i anslutning till flertalet tätorter och är tänkt att bidra positivt till en ökad befolkning på landsbygd och i mindre tätorter i kommunen. Utifrån gällande skolskjutsreglemente för grundskola och särskola kan skolskjuts beröra vissa LIS-områden men detta bedöms inte få någon stor påverkan på skolskjutsverksamhetens omfattning i sin helhet. Övrig förvaltningsverksamhet omfattas inte av skolskjuts och berörs därmed inte.

Med ovannämnda synpunkter tillstyrkes översiktsplanen.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar barn- och utbildningsförvaltningen för deras synpunkter på översiktsplanen. Kommunen tar med sig Barn- och utbildningsförvaltningens medskick angående skola och förskola i Äng och Anneberg kopplat till framtida befolkningsökningar. Översiktsplanen bedöms dock inte behöva korrigeras utifrån detta.

Vetlanda kommun

Vetlanda kommun vill framföra följande synpunkt på förslag till ny översiktsplan för Nässjö kommun:

Vetlanda kommun anser att skrivningen som rör utveckling och elektrifiering av järnvägen mellan Vetlanda och Nässjö bör utgöra ett formellt ställningstagande i kommande planförslag.

I avsnittet som rör Landsbygdsutveckling i strandnära läge bör texten förtydligas rörande Nömmens södra strand. Nässjö kommun anger att de södra delarna av sjön som är minst oexploaterade är viktiga att bevara för friluftsliv och djur- och växtliv. Detta område är dock bara delvis inom Nässjö kommun vilket bör förtydligas i kommande revidering.

Av planförslaget bör, vid revidering, ett förtydligande göras om det för Nässjö kommun gällande tematiska tillägg om vindbruk ersätts av ny översiktsplan.

Sammanfattning av ärendet

En översiktsplan redogör för kommunens långsiktiga viljeinriktning avseende den framtida mark- och vattenanvändningen i kommunen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men den är vägledande i många beslut angående kommunens utveckling.

Nässjö kommun har tagit fram förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen rör hela kommunens yta exklusive tätorterna Nässjö och Forserum, där det finns fördjupade översiktsplaner.

Nässjös förslag till ny översiktsplan består i sin helhet av följande tre delar: Ett planförslag som redovisar de utpekanden och ställningstaganden som kommunen gör avseende framtida mark- och vattenanvändning. Ett planeringsunderlag innehållande det underlag som legat till grund för de utpekanden och ställningstaganden som görs i planförslaget. En miljökonsekvensbeskrivning som redogör för de miljökonsekvenser som översiktsplanen kan antas medföra.

Frågor i översiktsplanen som förutsätter samarbete med grannkommunerna eller som påverkar grannkommunerna särskilt är de som rör vatten, landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) och kommunikationer. Även förslag till större etableringar såsom till exempel större handelsetableringar eller ställningstaganden rörande vindkraftsetableringar kan vara av intresse för grannkommuner.

Ärendets beslutsunderlag

Relevant beslutsunderlag utgörs av Nässjö kommuns förslag till ny översiktsplan och Vetlanda kommuns översiktsplan med bilaga, antagen 2010.

Bakgrund, utredning och beredning av ärendet

Vetlanda kommun har beretts tillfälle att lämna synpunkter på Nässjö kommuns förslag till ny översiktsplan. Samråd om planförslaget genomförs under perioden 1 november, 2021 och 1 februari, 2022. Vetlanda kommun har begärt uppskov på remissyttrandet för att det ska kunna processas i den politiska organisationen.

Förslag till yttrande är framtaget av tjänstemän på planavdelningen, Tekniska kontoret.

Barnkonventionen

För Vetlanda kommuns yttrande anses inte barnperspektivet tillämplbart.

Förvaltningens ståndpunkt

Vetlanda kommun berörs främst av ställningstaganden och utpekande som rör områdena kommunikationer, vatten och LIS. Även frågor som rör förnyelsebar energi sammanfattas nedan.

Kommunikationer

Nässjö kommun anger i ett ställningstagande i framtaget planförslag att kommunen ska ”verka för en utveckling av Jönköpingsbanan med triangelspår som gör det möjligt att köra direkt norrut på Södra stambanan”. Detta är viktigt även för Vetlanda kommun som också strävar efter förbättrade kommunikationer till och från Jönköping. Det är också viktigt att järnvägen mellan Vetlanda och Nässjö utvecklas och elektrifieras.

Detta nämns i framtaget planförslag med utgör inte ett formellt ställningstagande. Vetlanda kommun anser att detta bör utgöra ett formellt ställningstagande i kommande revidering av planförslaget.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Planförslaget anger ett antal områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge varav tre områden pekas ut runt sjön Nömmen. Dessa tre områden fanns, med viss skillnad i utbredning, med i tidigare översiktsplan för Nässjö kommun. Nömmen ligger i kommungräns med Vetlanda. Vetlanda kommun har i gällande översiktsplan ett utpekad LIS-område vid Nömmen.

LIS-områdena avsätts i det nya planförslaget för bostadsändamål samt utveckling av turism-verksamhet. Två av områdena ligger i anslutning till Stensjön och ett tredje finns i den sydöstra delen av sjön med syfte att stötta servicen i Sandsjöfors. Gällande miljökvalitetsnormerna har sjön Nömmen måttlig ekologisk status men ej god kemisk status. Detta framgår av planförslaget och utgångspunkten för ett av områdena är att det bör anslutas till kommunalt vatten och avlopp. För området Äppelholm i närheten av Sandsjöfors görs bedömningen att områdets läge medför att vatten och avlopp löses enskilt för varje fastighet. För område 2 vid Stensjön framgår inte vilken lösning kommunen förespråkar. Vetlanda kommun delar Nässjö kommuns åsikt om att hänsyn visas till både de delar som pekas ut i Nässjö kommun och Vetlanda kommun gemensamt, så att förutsättningarna för att uppnå strandskyddets syften kvarstår. Delar av det som framförs angående LIS i avsnittet om mellankommunala frågor bör i kommande revidering däremot förtydligas. Det rör skrivningen om att de södra delarna av sjön Nömmen som är de minst oexploaterade är viktiga att bevara för friluftsliv och djur- och växtliv. Det bör tydligare framgå att Nässjö kommun i översiktsplanen endast kan ge vägledning för eventuella ärenden inom Nässjö kommungräns.

Förnyelsebar energi

Nässjö kommun förordar användande av förnyelsebar energi före fossila och ändliga bränslen. All energianvändande verksamhet (bebyggelse, samhällsstruktur/ kommunikationer) som kommunen kan påverka, ska ta hänsyn till energihushållning som en viktig faktor. En energi- och klimatstrategi har tagits fram för Nässjö kommun. De riktlinjer som föreslås syftar till att minska energiförbrukningen och ställa om till förnybara energikällor. I förslag till ny översiktsplan lyfts vindkraft, solenergi och småskalig vattenkraft fram som hållbara och förnybara energikällor.

Nässjö kommun ser positivt att åter ta en del dammar i bruk för kraftproduktion, men att detta göra med hänsyn till natur- och kulturvärden. Nya anläggningar i Emåns avrinningsområde är inte tillåtna, vilket också framgår av planförslaget.

Beträffande solenergi anges att vid placering och utformning av byggnader ska förutsättningarna för solenergi beaktas.

Planförslaget anger att Nässjö kommun i grunden är positiv till utbyggnad av vindkraft då det är en hållbar och förnybar energikälla. Kommunen förordar en successiv utbyggnad av vindkraft. En utbyggnad ska främst ske inom de riksintresseområden för vindbruk som statliga Energimyndigheten i samråd med andra myndigheter har avgränsat. I övriga kommunen som inte utgör riksintresse kan enstaka större vindkraftverk eller små grupper av verk lämplighetsprövas. I kartbilden nedan redovisas område av riksintresse för vindbruk (lila område) samt områden som ej är lämpliga för vindkraft (gula områden).

Vindkraftsetableringar i Nässjö kommun hanteras i dagsläget med stöd av ett tematiskt tillägg, antaget 2010. Vetlanda kommun förutsätter att föreliggande förslag med tillhörande planeringsunderlag ersätter detta tillägg. Det framgår dock inte av samrådshandlingarna om så är fallet.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Vetlanda kommun för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kommer att kompletteras med ett ställningstagande kopplat till planförslagets skrivning om elektrifiering av järnvägen mellan Vetlanda och Nässjö. Ett förtydligande angående LIS-området vid Nömmens södra strand kommer även att tillfogas översiktsplanen. Förtydligande kommer även göras angående att vindbruksplanen sedan 2017 är förklarad som ej aktuell och därmed ersatt av översiktsplanen. Övriga synpunkter i yttrandet kommer att tas i beaktande i samband med omarbetandet av översiktsplanen och eventuella kompletteringar av text och/eller kartor sker därefter.

Jönköpings kommun

Jönköpings kommun har fått samrådshandlingar gällande förslag till ny översiktsplan för Nässjö kommun för yttrande. De mellankommunala frågor som behandlas i översiktsplanen och som berör Jönköpings kommun är främst kommunikationer, vindkraft och vatten.

I förslaget till ny översiktsplan framgår att kommunikationerna mellan Nässjö och Jönköpings kommun är viktiga för bland annat arbetspendling. Riksväg 40 och Jönköpingsbanan är de viktigaste kommunikationerna mellan våra kommuner, samverkan och samarbete för att utveckla kommunikationerna pågår sedan lång tid tillbaka.

Gällande vindkraft presenteras i förslaget områden norr om Forserum samt områden i anslutning till vår kommungräns som potentiella områden för utveckling av vindkraft. På Jönköpings kommuns sida av kommungränsen finns ett område som är utpekat som lågexploaterat område.

En samverkan mellan kommunerna är angeläget om projekt för vindkraft blir aktuellt nära kommungränsen.

Nässjö kommuns geografiska placering högst upp på högländets avrinningsområden innebär att händelser i Nässjö kommun påverkar de vattendrag beläget längre ner i länet och kan i förläningen få konsekvenser för andra kommuners dricksvatten eller översvämningrisk. För Jönköpings kommun är det särskilt Huskvarnaån som berörs.

I övrigt ser Jönköpings kommun positivt på Nässjö kommuns vision för en långsiktigt hållbar utveckling av den fysiska miljön.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Jönköpings kommun för deras synpunkter på översiktsplanen.

Kommunen ser positivt på samverkan mellan kommunerna i frågan om eventuella vindkraftsetableringar i närhet av respektive kommungräns. Gällande frågan om påverkan från avrinningsområden till bland annat Huskvarnaån så kommer översiktsplanen att kompletteras med ytterligare information om vattenfrågor.

Höglandets räddningstjänstförbund

Höglandets räddningstjänstförbund har följande kommentarer på planförslaget.

1. Kartan för insattider

I planförslaget redovisas en karta med insattider i Nässjö kommun. Skyddet i samhället kräver olika förmågor som finns redovisade i räddningstjänstens handlingsprogram. Kartan bör tas bort från Översiktsplanen och istället bör det hänvisas till räddningstjänstens handlingsprogram.

Räddningstjänstens förmåga och handlingsprogram ska dimensioneras utifrån samhällets risker.

2. Trafiksäkerhet

Räddningstjänsten genomför utbildningar om trafiksäkerhet för unga inom kommunen.

3. Ras och skred

Av Plan- och bygglagen (2010:900) framgår att det av översiktsplanen ska framgå:

3.kap § 5 fjärde stycket:

"kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra"

Hur risker kan minska eller upphöra anser vi inte är behandlade i tillräcklig omfattning. Det finns framgående inte heller hur kommunen ser på risker för skred och ras.

4. Klimatanpassning

Det finns en problematik i Nässjö tätort med översvämning av källare vid skyfall, detta bör tas hänsyn till i all fysisk planering. I viss mån bör detta även framgå i kommunens arbete med klimatanpassning.

5. Risk- och sårbarhetsanalys

I planeringsunderlaget framgår att räddningstjänst en år 2011 tog fram en risk- och sårbarhetsanalys. Det har sedan dess antagits en ny i kommunfullmäktige vilket finns bifogat. Bifogat finns även trygghetsboks slutet där vi mäter risker för olyckor i kommunen.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tacka Höglandets räddningstjänstförbund för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kompletteras med aktuellt planeringsunderlag avseende risk- och sårbarhetsanalys samt trygghetsboks slut. En komplettering och en utökad beskrivning av risker kopplade till ras, skred och erosion i förhållande till områden utpekade för exploatering tillfogas också översiktsplanen.

I och med att översiktsplanen inte behandlar Nässjö tätort kommer inte klimatrelaterade risker kopplade specifikt till Nässjö stad att tas upp i översiktsplanen. Kommunen avser dock att komplettera de delar av översiktsplanen som berör kommunens arbete med klimatanpassning på en kommunövergripande nivå.

Kartan med insattider för räddningstjänsten kommer att plockas bort från översiktsplanen. Hänvisning kommer istället att ske till räddningstjänstens handlingsprogram.

Trafikverket

Trafikverket har tagit del av samrådshandlingarna för förslag till ny översiktsplan för Nässjö kommun. Övergripande

Översiktsplanens fokus på utveckling i första hand genom förtätning samt nybyggnad i anslutning till befintlig bebyggelse ser Trafikverket positivt på då det främjar transportsnåla transportsätt.

Det befästs även i ställningstaganden om att kommunen ska arbeta för att skapa möjligheter för att använda alternativa kommunikationssätt. Detta hade gärna fått förtydligas och specificeras hur det ska genomföras, till exempel genom fokus på hela resan perspektiv där en kombination av cykel, bil och kollektivtrafik tillsammans skapar en attraktiv och hållbar transportlösning. En tidig dialog med JLT kring lokalisering och trafikering av hållplatser och omstigningspunkter är en förutsättning för att de i översiktsplanen utpekade utvecklingsområden ska kunna uppfylla denna målbild. Vidare hade det varit önskvärt med större tydlighet kring vilka stråk som är prioriterade att utveckla avseende cykel och kollektivtrafik vilket även hade gett mer stöd för övrig planering.

Hänsyn till statlig infrastruktur

I avsnittet om kommunikationer och infrastruktur redovisas riksintressen för kommunikationer på en karta vilket är bra.

Kopplat till kommunikationer och infrastruktur finns ett ställningstagande att ”Åtgärder får inte genomföras som innebär att möjligheten att använda de utpekade riksintressena för väg, järnväg, stationer och terminaler påtagligt försvåras. Företräde ska ges för stadsutvecklingsprojekt.” Stadsutveckling är inte riksintresse och kan därmed inte ges företräde över ett utpekat riksintresse, då detta ska skyddas mot åtgärder som kan försvåra utnyttjandet av anläggningen.

Ställningstagandet ”Bebyggelse och andra anläggningar som kan försvåra tillkomsten av väg eller järnväg får inte tillkomma” är problematiskt då det inte avgränsar något om vilka tillkommande vägar/järnvägar som kommunen anser är viktiga att skydda.

Trafikverket anser att riksintressen för kommunikationer och andra hänsynsaspekter kopplade till infrastruktur även bör redovisas som ett kapitlet under ”Hänsyn i samhällsplaneringen”. I beskrivningen av infrastruktur av riksintresse så bör generella rekommenderade hänsynsavstånd från riksintresse väg och järnväg vid nybyggnation beskrivas mer än som byggnadsfritt avstånd. Länsstyrelsen har beskrivit detta i sin skrift ”En aktuell översiktsplan”. I detta kapitel om hänsyn till infrastruktur så bör hänsyn beskrivas bredare än bara riksintressen. Trafikverket anser att även vägar som är utpekade som Funktionellt prioriterat vägnät bör beskrivas och pekas ut i kartmaterialet då det kan få stor påverkan på byggnationen i anslutning till vägarna. Utmed dessa vägar kommer Trafikverket att ställa högre krav på säkerhetsavstånd, möjlighet till anslutningar, utformning med mera vid en kommande etablering i anslutning till vägarna. Även rekommenderade vägar för farligt gods bör framgå i kartmaterial för att tydligare koppla till ställningstagandet om särskild hänsyn till risker med farligt gods.

Vidare önskar Trafikverket att det tillförs ett ställningstagande om att samtliga bygglov, detaljplaner och tillstånd som medger objekt högre än 20 meter remitteras till Trafikverket utifrån vårt uppdrag att bevaka riksintresset för luftfart och möjlig påverkan på Trafikverkets kommunikationsutrustning.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Trafikverket för deras yttrande på översiktsplanen.

Gällande ställningstagandet ”Åtgärder får inte genomföras som innebär att möjligheten att använda de utpekade riksintressena för väg, järnväg, stationer och terminaler påtagligt försvåras. Företrädare ska ges för stadsutvecklingsprojekt.” så kommer detta ställningstagande att omarbetas och formuleras annorlunda.

Gällande ställningstagandet ”Bebyggelse och andra anläggningar som kan försvåra tillkomsten av väg eller järnväg får inte tillkomma” så kommer detta att förtydligas så att det tydligare framgår vilka tillkommande vägar och järnvägar som kommunen anser det vara viktigt att skydda.

Beskrivningarna av riksintressen för kommunikation och andra hänsynsaspekter kopplade till infrastruktur kommer förtydligas och där det bedöms relevant även beskrivas mer ingående. Översiktsplanens kartmaterial kommer även att uppdateras med rekommenderade vägar för farligt gods.

Beträffande Trafikverkets önskemål om att ett nytt ställningstagande tillförs planen angående att ”samtliga bygglov, detaljplaner och tillstånd som medger objekt högre än 20 meter remitteras till Trafikverket” så bedöms detta vara överflödigt att ta in som ett ställningstagande i översiktsplanen eftersom detta redan sker och finns inskrivet i kommunens rutiner för handläggning av såväl detaljplaneärenden som bygglovs- och tillståndsärenden.

Socialförvaltningen, Nässjö kommun

Hej!

Socialförvaltningen har tagit del av det förslag till övergripande översiktsplan som nu är föremål för samråd. Vi har inga synpunkter att lämna på innehållet. Dock noterar vi att det i något fall tycks finnas en överlappning mellan områden som pekas ut som LIS-områden respektive riskområde för översvämning. Enligt planförslaget ska restriktivitet råda vid detaljplaneläggning och bygglovsprövning i sådana riskområden.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Socialförvaltningen för deras yttrande på översiktsplanen.

EON

Yttrande över ”Förslag till ny översiktsplan för Nässjö kommun”

E.ON Energidistribution AB (”E.ON”) avger yttrande avseende Nässjö kommuns förslag till översiktsplan. E.ON vill såsom ägare av infrastruktur för elförsörjning inom kommunen avge följande synpunkter.

Befintlig elförsörjning

Elförsörjningen är en grundläggande förutsättning för utvecklingen av kommunens näringsverksamhet och bostadsbyggande. Inte minst är utbyggnad och ombyggnad av elnätet viktig för att garantera fullgod leveranssäkerhet och en bidragande faktor till det förnybara samhället.

E.ON har nätkoncession för område gällande ledningar inom Nässjö kommun. Genom detta är bolaget, enligt ellagen, ensamt skyldigt att ansluta nya elanläggningar. Nässjö Affärsverk innehar områdeskoncession och svarar för eldistributionen inom Nässjö stad men matas i sin tur av E.ON från regionnätet.

Regionnät

I Nässjö har E.ON en större fördelningsstation som utgör en viktig knutpunkt i regionnätet. Genom att det i denna punkt sammanlänkas ett flertal viktiga ledningar är den av mycket stor vikt för regionens elförsörjning och fördelningen av en stor del av eldistributionen i södra Sverige.

Utöver ledningarna som syftar till den regionala överföringen av el så utgår det även ett flertal 40kV-ledningar som står för den lokala eldistributionen i Nässjö kommun med omnejd.

Av kommande projekt på regionnätets nivå kan nämnas en förstärkning och förnyelse av matningen till Malmbäck.

Lokalnät

Matning till abonnenterna i det lokala distributionsnätet som ingår i E.ON:s områdeskoncession sker via mellanspanningsledningar med systemspänning 10- och 20kV för överföring av el till nätstationer. I nätstationerna transformeras spänningen ner till 400V. Från nätstationerna förgrenar sig ett lågspänningsnät via kabelskåp och servisledningar ut till E.ON:s kunder.

Under 2000-talet har E.ON bedrivit ett kontinuerligt arbete med att vädersäkra lokalnätet genom att byta ut störmingskänsliga luftledningarna till kablar i marken. Ett arbete som förväntas att fortgå under planperioden.

Elnät i fysisk planering

E.ON:s utgångspunkt i den fysiska planeringen är att sträva efter att behålla befintlig infrastruktur i nuvarande utförande och i ianspråktaget läge.

Det är särskilt viktigt att betona och bibehålla utrymme i den fysiska planeringen för de inmatande regionnätets ledningar och anläggningar som står för försörjningen av hela regionen. Dess placering och utförande har noga utretts och sanktionerats genom koncessionsbeslut av Energimarknadsinspektionen (Ei) och markupplåtelse genom ledningsrätt och servitut.

Då regionnätets ledningarna samt för elnätet i övrigt viktiga anläggningar har stor betydelse för regionen ser E.ON att det är välkommet att dessa redovisas som viktiga planeringsförutsättningar i kommunens översiktsplan. För oss som ledningsägare utgör ledningsstråken strategiska korridorer som försörjer en växande kommun med alltmer planlagd mark. Inom dessa planreservat måste vi ofta kunna säkra framtidens elförsörjning genom att förstärka och förnya ledningarna, vilket blir särskilt angeläget nu när samhällets behov av el kommer att påtagligt öka under de kommande decennierna. Det är ofta svårt och ovälkommet att skapa nya lägen för större ledningar i tätbebyggd miljö.

Med tanke på att det är en svår och lång process att få tillstånd och markupplåtelse för regionnätet är det även önskvärt att översiktsplanen betonar att ledningarna ska ges erforderligt utrymme med tanke på säkerhet och framtida behov vid nybyggnation i deras närhet. Genom att i översiktsplanen tydligt redovisa de stråk i vilka regionnätets ledningarna finns bör det kunna säkerställas att det inte tillkommer

byggnation eller annan verksamhet i dess närhet som inte är förenlig med de säkerhetsföreskrifter som omfattar anläggningarna. Det gäller både riskavstånd för fysisk påverkan på ledningarna och restriktioner för vilka verksamheter som kan bedrivas nära ledningarna.

Förslag om ny bebyggelse utifrån elnätets kapacitet

Översiktsplanen föreslår flertalet nya industri- och verksamhetsområden inom kommunens tätorter. Beroende på vilken typ av etableringar som sker på dessa ytor kan en utökning av kapaciteten i elnätet krävas. Vidare kan verksamheterna ställa ökade krav på en mer robust elförsörjning. Verksamheter med ett stort effektbehov kan alltså kräva ny infrastruktur, vilket förutsätter en gemensam planering mellan kommun och nätbolag med lång framförhållning.

Det är viktigt att se energiförsörjningsfrågan ur ett helhetsperspektiv och att kommunen tillsammans med E.ON på ett tidigt stadie uppskattar det framtida energibehovet kopplat till den tidshorisont man ser för utbyggnadstakten. Till det bör fogas de trender som påverkar behovet av el såsom ökningen av eldrivna transporter och uppbyggandet av nya laddningsmöjligheter. Allt detta sammantaget påverkar den kapacitet som behövs i E.ON:s anläggningar i lokalnätet och kanske även i det överliggande regionnätet. Om en beställning av ökad effekt blir nödvändig bör den göras i mycket god tid då de ombyggnader av regionnätet som kan bli följden är väldigt tidskrävande. Det är särskilt tillståndprocesserna för koncessionsärenden som är mycket tidsdrivande.

Riskavstånd och elektromagnetiska fält (EMF)

På sida 88 i kap. Hänsyn i samhällsplaneringen - Risker i samhällsplaneringen uppmärksammas risker med lågfrekventa elektromagnetiska fält samt kommunens ställningstaganden för hanteringen av dessa risker i den fysiska planeringen.

E.ON välkomnar arbetssättet att begränsa bebyggelse i anslutning till befintliga kraftledningar och för gärna en dialog med kommunen i kommande bedömningar. Eftersom magnetfälten är direkt beroende av vilken spänningsnivå och vilken strömlast som passerar genom ledningen så måste en skälighetsbedömning göras i varje fall. En avvägning av vilken typ av bebyggelse eller verksamhet som kan tillåtas i ledningarnas närhet måste naturligtvis också göras. E.ON vill gärna delges dessa planer på utvecklingsstadiet och medverkar gärna med bedömning och mätning av EMF.

Det är även viktigt att beakta vilket framtida utrymme som krävs ur ett magnetfältsperspektiv. Ett ökat effektbehov gör att mer last behöver gå i ledningarna eller att dessa behöver spänningshöjas, vilket skulle kunna försvåras om omgivande bebyggelse placeras för nära ledningen i fråga.

Att gräva ner regionnätsledningar

I kap. Risker i samhällsplaneringen – Risker i samhällsplaneringen (s.88) skriver planförfattaren att:

”Kommunen förordar att elledningar grävs ner där så är möjligt. Både för att det ger mindre magnetfält och för att markåtgången är mindre. Elledningar bör samlokaliseras där så är möjligt.”

E.ON vill framföra ett önskemål om att detta krav nyanteras och utvecklas i det fortsatta planarbetet då frågan om att gräva ned ledningar är långt mer komplex än att åstadkomma ett kabelschakt.

Regionnätsledningarna utgör tillsammans med de nationella stamnäten det svenska energisystemets bas. De är tillsammans vitala för samhället och elförsörjningen i stora områden som omfattar miljontals kunder. Att flytta befintliga regionnätsledningar kräver stora resurser i tid och pengar – resurser som istället kan läggas på att stärka elnätet med nya ledningar.

Delar av lokalnäten är idag nergrävda för att minska avbrottsrisker vid till exempel storm. Det ger ibland en felaktig uppfattning om att markkabel är ett likvärdigt alternativ till luftledningarna även på de högsta spänningsnivåerna, vilket sällan är fallet. Luftledningarna har hög tillgänglighet, få felkomponenter och korta reparationstider. Markkablar har däremot ett antal nackdelar såsom risk för försämring av driftsäkerheten, påverkan på beredskapen, sämre överföringsförmåga, högre kostnad osv.

Se information på nedanstående länk för en mer utförlig beskrivning av orsakerna till att regionnätledningarna inte bör flyttas eller grävas ner.

<https://www.eon.se/artiklar/daerfoer-boer-inte-regionnaetsledningar-flyttas>

Nässjös ambitioner kring förnybar energi

E.ON välkomnar Nässjö kommuns positiva inställning till en utbyggnad av vindkraft inom kommunens gränser samt ambitionen att öka mängden energi som produceras i området. För att främja utvecklingen av den förnyelsebara elproduktionen i landet är det av stor vikt att kommuner tar hänsyn till detta i sin fysiska planering. Det är viktigt att i sammanhanget framhålla att dialogen om större etableringar, vare sig det rör sig om konsumtion eller produktion, innebär långa ledtider och kräver god framförhållning.

Fortsatt planarbete

E.ON önskar vara delaktiga i en fortsatt planering av utbyggnad av föreslagna verksamhetsområden. Bolaget är angeläget om ett gott samarbete med kommunen vid dessa och andra infrastrukturella projekt. Det är önskvärt att kommunen tidigt i planprocesserna och i nära samråd med elnätägare arbetar för att hitta bästa möjliga framdragnings- och nytt elnät med minsta möjliga intrång. Vid nya anslutningar till elnätet är det önskvärt att E.ON kontaktas i god tid. Detta i synnerhet när det gäller vindkraftsanslutningar då det ställer stora krav på var i elnätet man kan ansluta den levererade effekten. Planärenden som berör E.ON tar vi tacksamt emot via pbl@eon.se.

Ledningsvisning

För kommunens fortsatta handläggning av detta planärende och för framtagande av ett bra planeringsunderlag vill vi hänvisa till www.ledningskollen.se, för utbyte av relevanta kartunderlag för de av E.ON:s anläggningar och ledningar som nämns ovan där det finns möjlighet att få dessa digitalt och i diverse filformat.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar E.ON. för deras yttrande på översiktsplanen.

Yttrandet berör huvudsakligen frågor kring el och energi i den fysiska planeringen, kommunen tar dessa synpunkter och förbättringsförslag i beaktande och kompletterar översiktsplanen utifrån detta.

Fortifikationsverket

Fortifikationsverket har följande synpunkter

En av Fortifikationsverkets främsta uppgifter är att tillhandahålla funktionsdugliga och ändamålsenliga fastigheter och anläggningar till totalförsvaret.

Försvarmakten tillåter inga höga objekt över 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse eller över 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, inom stoppområdet för höga objekt, eftersom det bedöms medföra påtaglig skada på riksintresset. Texten om totalförsvaret på sidan 90 i planförslaget behöver utvecklas för att få med samtliga av dessa uppgifter samt vad konsekvenserna blir av vindkraftbebyggelse.

MSA-området för Hagshult flygplats med riksintresse berör delar av Nässjö kommun. Detta MSA-område har en höjdbegränsning om 520 meter. En höjd på objekt överskridande 520 meter över havet inom detta område skulle medföra påtaglig skada på riksintresset.

Höjdbegränsningen i texten om MSA-område sidan 91 behöver justeras.

På figur 24, sidan 81 i planförslaget pekas ett område ut som är av riksintresse för etablering av vindkraft. Detta område hamnar i konflikt med Försvarmaktens stoppområde för höga objekt och texten om vindkraft på sidan 80 ska därför tilläggas med att det finns begränsningar.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Fortifikationsverket för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kompletteras med information angående begränsningar inom Försvarmaktens stoppområde. Texten om Totalförsvaret kompletteras och förtydligas för att inbegripa samtliga aspekter som nämns i ovanstående yttrande samt även beskriva konsekvenserna för vindkraftsbebyggelse.

Statens geotekniska institut

Översiktsplan för Nässjö kommun

Yttrande över samrådshandling

Statens geotekniska institut (SGI) har från Länsstyrelsen i Jönköpings län erhållit rubricerad översiktsplan med begäran om yttrande. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår således inte.

Syftet med översiktsplanen är att redogöra för kommunens ställningstaganden och vilja när det gäller mark- och vattenanvändning i kommunen, redogöra för nuläget i kommunen samt för de värden som finns i olika områden i kommunen och att beskriva konsekvenserna av genomförandet.

Underlag:

1. Planförslag Nässjö kommun samråd 2021
2. Planeringsunderlag Nässjö kommun samråd 2021
3. MKB Nässjö kommun samråd 2021

SGI:s synpunkter

SGU:s jordartskarta visar jordarternas utbredning i eller nära markytan samt förekomsten av block i markytan. I Nässjö kommun finns i huvudsak morän, ytnära berg, isälvssediment och torv.

Isälvssediment förekommer främst mot sjöarna och vattendragen.

Allmänt anser SGI att i en översiktsplan ska geotekniska förutsättningar översiktligt redovisas med avseende på geotekniska riskfaktorer (t.ex. risker för ras/skred i berg/j ord, erosion och översvämning). Dessa faktorer kan vara avgörande för lämpligheten utifrån ett geotekniskt perspektiv och de bör därför redovisas tidigt i planprocessen. Grova värderingar kan göras utifrån bl.a. geologiska och topografiska kartor.

SGI ser positivt på att kommunen har en ambition att pekat ut områden som inte är lämpliga som LIS-område. Områden som är olämpliga exempelvis med hänsyn till störningar eller risk för olyckor, hälsa, översvämning, skred eller ras.

SGI ser också positivt på att riskerna för översvämning och erosion finns med i planförslaget.

SGI önskar att även risken för skred i skredkänsliga jordarter utreds och tas upp i planförslaget och att riskområden markeras på motsvarande sätt som för erosion i kartmaterialet. Inom områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) som pekas ut i översiktsplanen kan denna risk finnas, beroende på jordart och områdets topografi. Risken kan även finnas för annan planerad bebyggelse i strandnära lägen. Kartvisningstjänsten "Förutsättningar för skred i finkornig jordart strandnära", från SGU visar att det i Nässjö kommun finns aktsamhetsområden för skred i strandnära områden som ej utgörs av morän eller berg.

SGI önskar betona att även ras och blocknedfall är viktiga säkerhetsfrågor att beakta vid branta partier som utgörs av friktionsmaterial eller berg och rekommenderar att dessa frågeställningar tas upp i planen.

God kännedom om geotekniska förutsättningar och eventuella geotekniska riskområden är viktiga utgångspunkter vid strategiska val av markanvändning. I en översiktsplan bör därför eventuella riskområden tydligt redovisas, förslagsvis på kartor, och en strategi tillfogas planen över hur dessa områden skall utredas i samband med framtida detaljplaner eller bygglov.

Ärendets handläggning

Beslut i detta ärende har tagits av Enhetschef Maria Kristensson, efter föredragning av geotekniker Siw Hedenstedt.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Statens geologiska institut för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kompletteras med en utökad redovisning av eventuella riskområden kopplat till föreslagna markanvändning samt med ett ställningstagande kring hur kommunens ska hantera dessa områden i efterföljande planering (detaljplaner och bygglov).

Post och telestyrelsen

PTS har av Länsstyrelsen i Jönköpings län ombetts att inkomma med synpunkter på översiktsplan för Nässjö kommun.

PTS är central förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar – sektorsansvar – inom områdena post och elektronisk kommunikation. Inom ramen för detta arbete skall PTS bland annat:

- främja tillgången till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer enligt de mål som anges i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation
- verka för robusta elektroniska kommunikationer och minska risken för störningar, inbegripet att upphandla förstärkningsåtgärder, samt verka för ökad krishanteringsförmåga
- verka för att tillgodose totalförsvarets behov av post- och elektronisk kommunikation under höjd beredskap, och stärka samhällets beredskap mot allvarliga störningar i näten för elektronisk kommunikation i fred

Regeringen presenterade i oktober 2011 sin digitala agenda för Sverige. Det övergripande målet i agendan är att Sverige ska vara bäst i världen på att utnyttja digitaliseringens möjligheter. År 2016 presenterade regeringen en ny bredbandsstrategi ”Sverige helt uppkopplat 2025” där det kortsiktiga målet är att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2020. På längre sikt är målen att 98 procent av alla hushåll och företag i hela Sverige bör ha tillgång till minst 1 Gbit/s senast år 2025 samt att det bör finnas tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet där människor normalt befinner sig senast år 2023.

En robust och välutbyggd it-infrastruktur är viktig för att trygga välfärden. It är en central infrastruktur som ligger till grund för många andra områden. En väl fungerande och utbyggd it-infrastruktur ger goda förutsättningar för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Av denna anledning anser vi även att it-infrastrukturen måste in i samhällsplaneringsprocessen på regionnivå samt i alla kommuner. Om inte it-infrastruktur beaktas i samhällsplaneringen finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna. Lagändringen i Plan- och bygglagen (PBL) från maj 2011, stärker även detta.

PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område för ytterligare information.

I detta fall kan det vara lämpligt att kontakta nationella bredbandsaktörer samt aktuella regionala och lokala bredbandsaktörer. Kommunen bör ha en förteckning över vilka befintliga ledningsägare som blir berörda eller liknande funktion. Exempelvis bredbandskoordinatorer bör ha information om potentiella ledningsägare gällande elektroniska kommunikationer.

Sedan december 2010 finns ett system för begäran om ledningsanvisning, ”ledningskollen.se”. För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via <https://www.ledningskollen.se/>

PTS har i tidigare skrivelse (med hemlig bilaga 2012-01-23 dnr: 03-16005) till respektive länsstyrelse lämnat uppgifter om teleanläggningar som är att anse som riksintressen i enlighet 3 kap 8 § miljöbalken och 2 § p. 9 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m.

Om planen innebär uppförande av vindkraftverk, kan dessa i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt, speciellt gäller detta för radiolänkförbindelser. PTS rekommenderar därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftsbolag och de radiolänkoperatörer som blir berörda av vindkrafts-etableringen för respektive område för att minimera störningsriskerna. Inför ett sådant samråd kan PTS bidra med information om vilka de berörda radiolänkoperatörerna är.

PTS har inga ytterligare synpunkter.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Post- och telestyrelsen för deras yttrande på översiktsplanen.

Yttrandet berör i huvudsak post- och elektronisk kommunikation. Kommunen tar informationen i yttrandet i beaktande och kompletterar översiktsplanen utifrån detta.

Socialnämnden, Nässjö kommun

Yttrande gällande kommunövergripande översiktsplan Nässjö angående utveckling som kan påverka socialnämndens verksamhet.

Översiktsplanen berör hela kommunen förutom Nässjö stad och Fotserums tätort och anger kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen är ett vägledande planeringsunderlag i frågor som rör kommunens utveckling och sträcker sig tidsmässigt till år 2030. Översiktsplanen omfattar delarna Planförslag, Planeringsunderlag samt Miljökonsekvensbeskrivning.

Socialförvaltningen bedriver verksamhet i flertalet tätorter som redovisas i delen Planförslag. Översiktsplanen räknar med en ökning av befolkningen i Nässjö kommun i jämn takt fram till 2030 vilket ställer krav på kommunal service inom olika delar av socialnämndens verksamheter. I nuläget finns inga färdiga planerade för- ändringar i verksamheten i de områden översiktsplanen omfattar.

Vi ser ett behov av nya bostäder behövs i hela kommunen och även i staden för den ökade befolkning. Special ser vi en stor ökning i de äldre åldersgrupperna och inom funktionshinderomsorgen som kommer att påverka Nässjö kommun under planeringsperioden. Socialnämnden gör bedömningen att den tänkta förtätning i staden av bostäder som redovisas i översiktsplanen kommer behövs för att täcka kommande behov av senior- och generationsboende.

Trygghet och trygga platser är viktiga att skapa för att våra kommuninvånare ska må bra. Bra att det i planförslaget tas upp om tillgänglighet vilket är förutsättning för ett självständigt liv för alla, men särskilt för seniorer och personer med funktionsnedsättning

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Socialnämnden för deras yttrande på översiktsplanen. I yttrandet uttrycks ett framtida behov av fler bostäder för äldre samt inom funktionshinderomsorgen, kommunen tar med sig denna information inför framtida detaljplanearbete.

Region Jönköpings län

Ny översiktsplan Nässjö kommun

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över samrådet av Nässjö kommuns översiktsplan.

Sammanfattning

Region Jönköpings län anser att planförslaget är intressant och på ett tydligt sätt stakar ut Nässjö kommuns utveckling. Dock har region Jönköpings län några synpunkter, bland annat på förtätningen av orterna i kommunen, kopplingen till kommunens gällande fördjupade översiktsplaner, beskrivningen av jordbruksmark och texten i kapitlet Utveckling.

Synpunkter på förslaget

Kapitlet om Utveckling kan förtydligas genom att texten och ställningstagandena tydligare synkroniseras, antingen genom att ställningstagandena delas upp under respektive underrubrik eller om underrubrikerna förs in i ställningstagandena.

Texten bör dessutom i större utsträckning utveckla respektive ställningstagande.

Region Jönköpings län anser att inställningen till förtätning, närheten till kollektivtrafik samt den inställningen till trafik och infrastruktur som redovisas i planförslaget är mycket positivt. Dock hade planförslaget kunnat utvecklas med utdrag eller en sammanställning av det trafikprogram som beskrivs, liksom en analys av vilken påverkan planförslagets förtätningar kan komma att få på parkeringsmöjligheter och trafikförsörjning i orterna.

Såväl Nässjö som Forserum beskrivs inte i någon större omfattning i planförslaget eftersom orterna omfattas av fördjupade översiktsplaner som bedöms vara aktuella. Planförslaget hade förbättrats om de fördjupade översiktsplanerna hade arbetats in i planförslaget, alternativt återgivits i korthet eller om åtminstone kartorna i planförslaget hade ersatts med plankartorna från de fördjupade översiktsplanerna för respektive ort.

Planförslaget beskriver på ett bra sätt jordbruksmark och ställningstaganden kopplat till detta. Dock kan planförslaget utvecklas med att beskriva väsentliga samhällsintressen.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Region Jönköpings län för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kompletteras med förtydligande av ställningstagande under kapitlet om utveckling i översiktsplanens planförslag. Planförslaget kompletteras även med en utökad beskrivning av trafikprogrammet.

Det är inte aktuellt att arbeta in de fördjupade översiktsplanerna i den kommunövergripande översiktsplanen, bland annat eftersom arbete pågår med att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Forserum. Sambandet mellan den kommunövergripande översiktsplanen och de fördjupningar som finns kommer att tydliggöras i planförslaget med hjälp av text och karta.

Vaggeryds kommun

Nässjö kommun har tagit fram ett förslag till ny översiktsplan, planen är utställd under perioden 1 november 2021 till och med 1 februari 2022.

Vaggeryds kommun har tagit del av förslaget.

Översiktsplanen består av tre delar planförslag, planeringsunderlag samt Miljökonsekvensbeskrivning. Planförslaget, redogör för kommunens ställningstaganden och vilja när det gäller mark- och vattenanvändning i kommunen. Planeringsunderlaget redogör för nuläget i kommunen samt för de värden som finns i olika områden i kommunen. Miljökonsekvensbeskrivningen beskriver konsekvenserna av genomförandet av huvuddragen i översiktsplanen.

Syftet med en översiktsplan är att redovisa kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändning inom kommunen.

Mellan kommunala frågor

Lokalt samarbetar Nässjö kommun främst med sina grannkommuner Aneby, Eksjö, Sävsjö och Vetlanda och tillsammans bildar de Höglandsförbundet. Frågor i översiktsplanen som förutsätter samarbete med grannkommunerna eller som påverkar grannkommunerna är de som rör vatten, landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) och kommunikationer. Av dessa tre är det främst kommunikationer som berör Vaggeryds kommun.

Vaggeryds kommun håller med Nässjö kommun om att länets kommunikationer är viktiga och att de utvecklas över tid, både gällande biltrafik och kollektivtrafik.

Vaggeryds kommun ser även behovet av ett gemensamt ansvar att beakta naturvärdena i Lagan, Hokaån och Malmbäcksån.

Vaggeryds kommun har inga övriga synpunkter på det framtagna förslaget av ”**Översiktsplan 2021-samrådsförslag**”

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Vaggeryds kommun för deras yttrande på översiktsplanen.

Kommunen tar synpunkterna i yttrandet i beaktning och kompletterar översiktsplanen utifrån detta.

Föreningar och allmänhet

Sandsjö hembygdsförening

Remissyttrande från Sandsjö Hembygdsförening gällande översiktsplan

Vi vill lämna yttranden under följande kapitel:

- Utveckling
- Landsbygdsutveckling i strandnära läge
- Hänsyn i samhällsplanering
- Övrigt

Utveckling:

Sandsjö Hembygdsförening är en förening med 330 medlemmar. Det innebär att vi är en av de största föreningarna i Bodafors med omnejd. Utöver vår storlek så hävdar vi även att vi är den aktör som samlar den största kompetens kring hur Bodafors och Sandsjöbygden utvecklats över tid.

Vi delar kommunens uppfattning, som grundas i resultatet av medborgardialogen, att Bodafors har stora värden när det gäller samhällsbärande verksamheter såväl som kultur-, natur- och friluftsvärden. Sandsjö Hembygdsförening vill dock tillägga att vi ser en utveckling av samhällskärnan, där vi upplever att vissa delar utvecklats så att samhället kan upplevas som oattraktivt. Vi syftar på tomma affärslokaler, som kanske för lättvindigt blivit till bostäder. Lokaler som har en historia och en som bidrar till stadsbilden. Vi önskar att kommunens berörda förvaltningar tar detta i beaktning, när planer ändras från handel till bostäder. Givetvis förespråkar inte Sandsjö Hembygdsförening tomma butikslokaler, men vi önskar att det i samband med bygglovsansökan ska redovisas hur bostäderna kan passa in i den befintliga stadsbilden på ett smakfullt sätt. Vi tror att kommunen har kompetens att uppdatera fastighetsägarna hur en omvandling bör göras för att uppfylla det.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge:

Sandsjö Hembygdsförening ser positivt på att utöka samhället Bodafors genom att planera för flera bebyggelsebara tomter. Vi vill dock poängtera att det är viktigt att platser som Vareviken med bad och fiskeplatser får förbli det rekreationsområde som det är nu. Historiskt så har det funnits planer på att utöka området och idag finns planer på att utveckla campingen vid Vareviksbadet. Vi förespråkar att Vikudden, den närmsta udden väster om Vareviken inte bebyggs eller får minskad tillgänglighet till följd av nybyggnation. Vikudden har en promenadstig och har ofta används vid metetävlingar genom åren. Viken väster om Vikudden är en känd lekvik för gädda. Det är en förutsättning för att Storesjöns gäddbestånd ska fortsätta att vara friskt och kunna bidra till framtida goda fiskemöjligheter för bodaforsborna.

Hänsyn i samhällsplanering:

Vi delar kommunens uppfattning om att det större planlagda området för industrimark Väster om järnvägen ska tas bort. Här har ortens skolbarn undervisning i både NO-ämnena, estetiska ämnena och orientering. Dessutom finns mycket tätortsnära möjligheter för bärplockning av blåbär, lingon och hjortron. Ett uppskattat område som vore olyckligt om det skulle försvinna. Vi är mycket positiva till att den befintliga detaljplanen som möjlig industrimark upphävs.

I planförslaget återfinns också ett utpekad industriområde söder om Bodafors, utmed vägen till Nyholm. Detta tycker vi är olämpligt, av flera orsaker. Även detta är ett rekreationsområde och flera stigar med promenadstråk går både utmed och genom det föreslagna området. Det finns även en väghållningssten, som omfattas av fornminneslagen, utmed den gamla Kyrkvägen, som ligger i området.

Vi anser också att om bostäder planeras söder ut, åt samma håll som industriområdet, så begränsas dessa av varandra. Attraktiviteten för tomterna sjunker, samtidigt som industrierna måste anpassa sin verksamhet efter närliggande bostäder. Bodafors kyrkogård ligger också precis i anslutning till det planerade industriområdet. En industrimiljö skulle försvåra utbyggnad av kyrkogården, samtidigt som det

---

kraftigt skulle inverka på skogskyrkogårdens lugna miljö. Vi ser möjlighet att utveckla industrier i anslutning till de redan utpekade industriområden.

Övrigt:

Sandsjö Hembygdsförening bistår gärna Nässjö kommun med underlag kring hur bygden utvecklats. Vi är angelägna om att husen i både detaljplanerat område och på landsbygden ska hållas i vårdat skick. Föreningen förespråkar gärna att kommunen hänvisar nyinflyttade bodaforsare till vårt arkiv. Där finns ofta fotografier på och dokument om fastigheter och vilka som bott där. Vi vet att byggnadsvårdsin- tresset ökar och vi samarbetar gärna med kommunens verksamheter för att nå ut till allmänheten och öka kunskaperna kring byggnadstradition och byggkultur i våra trakter.

En anmärkning vi har på kommunens verksamhet, gällande Bodafors stadsbild är att så många stora träd har avverkats utmed gatorna och i centrala parkområden. Vi menar att träd och växtlighet har en stor historisk förankring i Bodafors och att trädbeståndet måste förnygras i samma takt som det avverkas. Sandsjö Hembygdsförening önskar att ansvariga på kommunen tar hjälp av kunniga arborister och stadsträdgårdsplanerare även ute i kransorterna, för att få en grön och lummig stadsbild. Det förmedlar friskhet och framåtanda, samtidigt som det harmonierar med äldre tider och våra rötter i den svenska möbelkulturen.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Sandsjö hembygdsförening för deras yttrande. Yttrandet berör huvudsakligen frågor kopplade till utveckling av Sandsjöbygden och Bodafors med omnejd. Beträffande landsbygdsut- veckling i strandnära lägen i anslutning till Vareviken detaljplaneläggs ett område där det redan finns befintlig bebyggelse (öster om badplatsen) detta genomförs i samband med att området får kommunalt vatten och avlopp. Vareviksbandet har i översiktsplanen pekats ut som område för landsbygdsutveckl- ing i strandnära lägen, turism, vilket innebär att badplatsen kommer att behålla sin nuvarande funktion. Gällande det utpekade LIS-området väster om badplatsen så innefattar detta inte själva udden, utan endast ett område väster om denna, tillgängligheten för passage till och från udden kommer därmed att vara oförändrad.

Gällande den utpekade marken för verksamhetsområde så kommer detta att plockas bort och över- siktsplanen kommer att korrigeras därefter.

Synpunkter gällande ovårdade fastigheter samt skötsel av parkområden med mera har förmedlats vi- dare till berörd förvaltning/enhet inom kommunens organisation.

En översiktsplan behandlar ett brett spektrum av frågor och aspekter, det finns dock begränsningar i vad som kan behandlas inom ramarna för en översiktsplan. Översiktsplanens huvudsakliga uppgift är att redogöra för kommunens långsiktiga mark- och vattenanvändning. De utpekanden och ställnings- ande som görs i översiktsplanen görs på en strategiskt långsiktig och översiktlig nivå, vilket medför att det finns synpunkter som inkommit som är relevanta för kommunens utvecklig men som inte kan be- handlas i en översiktsplan. Exempelvis kan det vara frågor som berör en drift och underhåll av kom- munens anläggningar eller frågor som berör exempelvis detaljplanering. Inkomna frågor och syn- punkter från översiktsplanens samråd som inte kan tas upp i översiktsplanen vidarebefordras till be- rörd förvaltning inom kommunen där frågan hanteras vidare.

Nässjö Naturskyddsförening

Nässjö Naturskyddsförening (NNF) har tagit del av underlaget för Översiktsplanen (ÖP) och vill i detta sammanhang ge följande kommentarer.

Vi ser att tätorterna Nässjö och Forserum ej ingår i ÖP. Nässjö har en relativt ny ÖP, från 2016, medan Forserums är från 2011 och att man avser att göra en ny ÖP under den närmaste tiden. Vi ställer oss frågande till varför Forserum ej då kan ingå i den nu remitterade handlingen? Det skulle väl ändå vara resursbesparande. Eller finns det några speciella skäl till detta, som ej omnämns i handlingarna?

Kommunikationer

För att hela kommunen ska leva, behövs en väl fungerande kollektivtrafik och ett väl utbyggt bredband. I dag omfattas 89% av hushållen av ett fungerande bredband och vi undrar hur Nässjö kommun (NK) ser på sin roll att bygga ut fibernätet så att alla kommunens hushåll har tillgång till ett väl fungerande bredband? Citynätet är väl mest orienterat mot tätorterna, trots att 17 % av befolkningen bor utanför tätorterna, cirka 5. 400 människor! Vem står på den gruppens sida? Företagande på landsbygden måste ges bra förutsättningar!

Tågresandet har ju varit svajigt under en lång tid med bussar som tågersättning. Är orsaken dålig kvalitet på tågen, dåligt underhåll av lok och vagnar eller någon ytterligare orsak.

Elektrifiering kommer knappast att avhjälpa problemen. Har NK tagit del av vad som händer i Norrland, mellan Sundsvall och Östersund, där man nu satsar inför framtiden: på vägstrid av lokaltågen? Där har man en framtidsvision som är värd namnet!

I ÖP står på sidan 12 att "cykelvägar behöver utvecklas både i Nässjö stad och till de kransorter där potentialen för cykling är högst". Vi vill se namnen på de orter som avses i denna skrivning samt en tidsplan när detta skall genomföras.

Regional klimat-och energistrategi

Regionen har en ambitiös och vällovlig klimat-och energimålsättning. På sidan 16 står det: "Vidare formulerar den regionala klimat- och energistrategin ett mål för att Jönköpings län ska vara det klimatsmarta länet vid år 2020"! Det var nästan 2 år sedan, hur har det gått? Man omnämner 7 fokusområden, men hur ska det genomföras och av vem eller vilka?

Senast 2045 producerar Jönköpings län mer energi än vi använder. Energin är förnybar och mängden är minst 10.000 GWh/år. Hur ser allt detta ut för Nässjö kommuns del med visioner och målsättningar? Vi är ju en del av Jönköpings län och behöver ta vår del av ansvaret för resultatet! Vi ser gärna lite mer detaljer av genomförande.

Vindkraften är ju en hållbar och förnybar energikälla, som kan komma en del markägare på landsbygden tillgodo rent ekonomiskt, men kan av andra närboende upplevas som intrång och störande. De som har en fastighet, antingen som sommarstuga eller som fast boende, upplever förmodligen en stor osäkerhet vid en eventuell försäljning. Kommentarer som "osäljbart" och "värdelöst" hörs i debatten. Vad säger bankerna om belåning av sådana fastigheter till exempel i samband med omteckning av lån? Att man har tillgång till vind enligt ett riksintresseområde kan inte innebära att man inte skadas av utbyggnaden. Att sedan stor hänsyn måste tas! Som framgår av figuren på sidan 81 är det mycket stora arealer som klassas som Riksintresse för vindkraft. Nyligen hördes från regeringshåll att framtida utbyggnader av vindkraft bör läggas till havs, där det blåser mer och anläggningsskostnaderna är lägre. Dessutom har vi negativa effekter av vindkraften på djur, både fåglar, fladdermöss och betesdjur.

Förorenad mark

Inom Nässjö kommun finns det cirka 300 kända förorenade områden. NNF menar att kommunen skall prioritera mer resurser för en snabbare saneringsprocess. Dagens tempo är för långsamt. Samtidigt finns det 17 identifierade deponier inom kommunen som också bör prioriteras bättre för att undvika grundvattensskador mm.

Grön och blå infrastruktur

Som beskrivs på sidan 96, har landskapet blivit mer och mer likformigt, innebärande att många arters livsmiljöer har försvunnit eller minskat radikalt, så att den biologiska mångfalden starkt hotas. Stora likformiga skogsområden, granplantager, innebär ju att många arter inte får möjlighet att hitta föda eller skydd, jämfört med tidigare då blandskog och varierande åker- och ängsmark fanns nära varandra. Samtidigt har många områden dikats ur och torrlagts till förmån för odling och betesmark. Dessa gamla mader och mossar hade och har en mycket viktig roll i den blå infrastrukturen, för insekters, fåglars och akvatiska djurs skull. Vi ser framemot den plan som kommunen skall ta fram inom detta område.

Nässjö Naturskyddsförening ser fram emot ett fortsatt positivt samarbete för att göra vår kommun till en attraktiv plats för att bo och verka i.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Nässjö naturskyddsförening för deras yttrande på översiktsplanen.

Yttrandet tar huvudsakligen upp frågor kopplade till kommunikationer, klimat och energi samt grön och blå infrastruktur.

Texten avseende uppdelningen mellan den kommunövergripande översiktsplanen och de fördjupade översiktsplanerna för Nässjö och Forserum kommer att förtydligas så att det tydligare framgår varför denna uppdelning har gjorts.

Gällande regionala och interregionala kommunikationer på väg och järnväg så är detta en fråga som i huvudsak berör Trafikverket, Region Jönköpings län samt Jönköpings länstrafik (JLT). Kommunen för kontinuerligt dialog med dessa aktörer för att verka för förbättrade kommunikationer inom såväl som till och från kommunen. Gällande skrivningen avseende gång- och cykelvägar på sidan 12 i planförslaget så är detta ett generellt ställningstagande som är en del av ett av kommunens fyra fokusområden på vägen mot vision 2030.

Gällande riksintresset för vindbruk så är detta inte något som kommunen beslutar om, vilka områden som ska vara riksintresse för vindbruk tas fram av Energimyndigheten som i sin tur får uppdraget från regeringen.

En översiktsplan behandlar ett brett spektrum av frågor och aspekter, det finns dock begränsningar i vad som kan behandlas inom ramarna för en översiktsplan. Översiktsplanens huvudsakliga uppgift är att redogöra för kommunens långsiktiga mark- och vattenanvändning. De utpekanden och ställningstagande som görs i översiktsplanen görs på en strategiskt långsiktig och översiktlig nivå, vilket medför att det finns synpunkter som inkommit som är relevanta för kommunens utveckling men som inte kan behandlas i en översiktsplan. Exempelvis kan det vara frågor som berör en drift och underhåll av kommunens anläggningar eller frågor som berör exempelvis detaljplanering. Inkomna frågor och synpunkter från översiktsplanens samråd som inte kan tas upp i översiktsplanen vidarebefordras till berörd förvaltning inom kommunen där frågan hanteras vidare.

Ängs samhällsförening

Nässjö kommun skriver att översiktsplanen ska ge förutsättningar för en långsiktig hållbar samhällsstruktur där kommunen kan fortsätta växa, bostäder byggas och kommunikationer utvecklas tillsammans med attraktiviteten.

Ett av målen i strategin för Nässjö kommuns boendeplanering är att kommunen alltid ska erbjuda tomter för byggande av enbostadshus i kransorterna. Detta finns ej i Äng och för att leva upp till detta är det angeläget att kommunen får fram småhustomter i Äng.

Ängs samhällsförening anser att Nässjö kommun måste se till att småhustomter tas fram i Äng. Vi vill att de tomter som finns på den detaljplanlagda marken tas fram snarast då vi har efterfrågat dessa kommunala småhustomter under väldigt många år!

Om inga tomter tas fram i Äng har samhället heller ingen möjlighet att växa. Det är inte ok att ni vid flera tillfällen tar fram småhustomter i Forserum men hela tiden förbiser Äng.

Ängs geografiska läge skulle kunna bidra till en positiv befolkningstillväxt och efterfrågan på bostäder om tomter tas fram.

Äng har ett attraktivt läge mellan Jönköping och Nässjö. Vi har ett välskött samhälle och har inga problem med ovårdade eller tomma fastigheter. Vi har under de senaste åren sett att många personer från Jönköpings kommun väljer att köpa hus i Äng när fastigheter väl kommer ut till försäljning. Senast ett hus byggdes i Äng var 1986 och ingen har kunnat bygga ett hus på en kommunal tomt i Äng sedan dess. Det är dags att ändra på detta nu!

En välfungerande kollektivtrafik är viktig för ökad tillgänglighet och attraktivitet. Tågen stannar men öppnar inte längre dörrarna i Äng och detta är en viktig fråga för oss. I grunden finns ett utmärkt pendlingsläge utmed järnvägen mellan Nässjö och Jönköping. Vårt mål är att det åter blir möjligt att pendla med tåg till och från Äng, vilket skulle öka attraktiviteten för boende och företag och stärka samhället.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Ängs samhällsförening för deras yttrande. Angående föreningens synpunkt om att Nässjö kommun måste ta fram småhustomter i Äng så föreslås i översiktsplanen redan områden för bostadsbebyggelse. Inom dessa kan det exempelvis inrymmas småhustomter eller annan bostadsbebyggelse.

Beträffande kollektivtrafik och ett tågstopp i Äng äger inte kommunen frågan, eftersom kommunen inte är ansvarar för såväl drift av kollektivtrafik som underhåll av järnvägen. Kommunen håller dock med föreningen om att det är viktigt att verka för ett tågstopp i Äng, då detta skulle bidra till samhällets såväl som kommunens utveckling. Översiktsplanen kompletteras därför med ställningstagandet: För att främja resandet med hållbara trafikslag ska kommunen verka för etablerandet av ett tågstopp i Äng.

FK Grimmen

FK Grimmen (Fiskeklubben) är en förening som funnits länge som aktiv i Bodafors med omnejd. Vi har en blandning av både äldre och yngre medlemmar och vårt huvudintresse är givetvis fiske och fiskevård. Men vi anser oss ändå ha en god insikt i andra delar av hur vi kan göra Bodafors mer attraktivt. Vi ansvarar för skötsel för vareviksbadet och driver även campingen i anslutning till detta. Därmed tar FK Grimmen ett stort ansvar för att samhället ska vara attraktivt under sommarhalvåret, men även under den tid då isen ligger. Därför vill vi ha synpunkter på hur Bodafors med omnejd ytterligare kan förbättras.

Vi har synpunkter angående den utpekade industrimarken utmed vägen mot Norra Sandsjö. Läget är olämpligt av flera orsaker. Först och främst närheten till det nya utpekade bostadsområdet. Men också närheten till kyrkogården. En plats dit många bodaforsare kommer och vill minnas sina bortgångna anhöriga i lugn och ro.

Rent ekonomiskt så ser vi inte heller någon fördel med att förlägga industriområdet just här, eftersom det kräver stora ingrepp för att ansluta till infrastruktur som el och vatten, fjärrvärme och fiber, som inte finns i området i nuläget.

Vi föreslår istället att kommunen pekar ut området söder om c-fabriken, Hornaryd. Läget här är redan ianspråktaget som industrimark och bodaforsarna ser detta område som just en industri. Det blir alltså inte frågan om något nytt område utan ett utökat befintligt. Detta finner vi lämpligt av flera orsaker. En av de största anledningarna är läget utmed södra stambanan, som möjliggör miljövänliga och hållbara transporter till och från en eventuell industri. Hela tanken med att upprätta detta område från början var just att utnyttja läget vid järnvägen.

Dessutom finns här redan, vägar, vatten, el, fjärrvärme och fiber i nära anslutning och är bara att koppla på. Och det viktigaste av allt, marken är kommunal och därmed betydligt lättare för kommunen att förmedla. Vi ser detta område som en resurs för hela kommunen och att detta industriområde skulle kunna vara ett av de mest attraktiva i hela kommunen.

Vi vill också föreslå att kommunen pekar ut kvarteret "Tritonen" som nytt bostadsområde. Ett kommunalt ägt område med fyra tomter, som är detaljplanerade sedan tidigare. Här finns närheten till skola, vårdcentral, bussar och serviceboende, mm. I anslutning finns redan all infrastruktur som krävs för en snabb byggstart.

FK Grimmen ser positivt på olika former av aktiviteter kring Storesjön och i synnerhet kring Vareviksbadet. Det är ett område dit många människor kommer på sommaren för att bada, campa, grilla, spela volleyboll, träna, fika och fiska, mm. FK Grimmen har planer på att i samarbete med Kultur och Fritidsförvaltningen utveckla campingen till en mer attraktiv och bekväm camping. Båtar finns att hyra för allmänheten, men resten är gratis för alla och tillhör allmännyttan. Dessutom firas midsommarafton och valborg för allmänheten. Kort sagt, en stor träffpunkt för bodaforsarna under somrarna.

Vi anser att LIS-området på vareviksbadets västra sida inte är lämpligt av flera anledningar. Först och främst så är det i nuläget ganska otillgängligt och kräver stora ingrepp i miljön för att göra marken bebolig med infrastruktur som ligger högre i standard än sommarhus. Vi befärar också att en exploatering av marken här kan leda till att Vareviksbadets möjligheter för utveckling kan begränsas, då fastighetsägare kan ha synpunkter.

Gäddfisket i Storesjön lockar årligen många fiskare och ses som unikt i våra trakter med stora och många gäddor. Själva barnkammaren, eller en av dessa, ligger just i den viken som vi kallar Uddebergsviken och som ligger just vid det utpekade LIS-området. Gäddor vill inte bli störda i leken under våren. Skulle denna vik exploateras så befärar vi att detta kan påverka gäddbeståndet på både kort och lång sikt. Det tycker vi vore mycket olyckligt.

Vi föreslår istället att området söder om Vareviksbadet kan bli ett attraktivt sjönära bostadsområde för både fritidsboende och åretrunt-boende. En av fördelarna är att området är vägan slutet och anslutet till vatten och avlopp, el, fiber, med mera. Det är ett fantastiskt läge, med höjd och därmed härlig utsikt över sjön, nära samhället, men ändå i "skogen".

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar fiskeklubben FK Grimmen för deras yttrande på översiktsplanen. Angående den utpekande industrimarken i Bodafors kommer detta utpekande att strykas från översiktsplanens markanvändningskarta, översiktsplanen kommer således att korrigeras därefter. Beträffande Vareviksbadet så har det i samrådsförslaget pekats ut som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge, avseende turism. Vilket innebär att området ska kunna utvecklas för turiständamål, det vill säga att Vareviksbadet kan fortsätta att utvecklas i samma riktning som i dagsläget. Gällande förslaget om att i översiktsplanen även peka ut kvarteret Tritonen som nytt bostadsområde som kommer detta att göras och översiktsplanen kompletteras därefter.

Annebergs Frisksportsklubb

Hej!

Vi har i styrelsen för Annebergs Frisksportsklubb gått igenom förslaget på ny översiktsplan och vi har inget att invända. Vi tycker att det är ett mycket bra förslag. Särskilt nöjda är vi med att vårt friluftsområde blir avsatt för just detta.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Annebergs Frisksportsklubb för deras yttrande.

Stensjöns samhällsförening

LIS områden (landsbyggsutveckling i strandnära lägen)

1. Möjligheter av kommunen att köpa in mark för bostäder, planering för G/C vägar och lekpar-
ker för vidare utveckling av Stensjön.
2. Plantera idéer för placeringar hos samhällsbyggnad. Konkretisera utifrån kartunderlag.
3. Byggande som inte hamnar utmed genomfartslederna.
4. Skärsboda som del av Stensjön, Ryd, Kvarnabol, Ravelsryd, Styggstorp? Gränser typ naturliga
(vattendrag)
5. Utveckling av offentliga badplatser utöver Bodaviken, kommunbryggan och Stensövägen. Skär-
vingen?
6. Föreningars utveckling hämmas av att föräldrar måste skjutsa barn för att man säkert ska färdas
mellan hem och aktivitet.
7. Frågan om ”prioriterad väg” har det ändrat sig.
8. Stensjön behöver mötesplatser av både enklare och kanske mer intensivare karaktärer. Park,
torg, utflyktsmål, gamla vägar (strövmöjligheter Gamla Häradsvägen).
9. Utveckla utifrån gamla tillfartsvägar.
10. Behov i samhället. Utveckling av kommunalt vatten/avlopp.
11. Allmän bastu i Stensjön. På Bodavikens badplats?
12. Padelbana?
13. Utveckling av Runeplan, motion/strövslingor.
14. Befintliga tomter till försäljning? Pris saknas.
15. Bryggförening, Cykelförening, Bastuförening, SSF, Kyrkan, MC-klubb, SIF, Stensjön bygger
ungdomsverksamhet och gemenskap med sina många föreningar.
16. Stensjön ökar befolkningsmässigt, erbjuda attraktiva boende, kommunikationer och fritid.
17. Attraktioner runt Stensjön, Paradis, bokskogar, höglandsleden, badplatser över ett större geo-
grafiskt område. Belyses i samverkan med Kultur och Fritid.
18. Blomsterängar på de ytor som ligger centralt i samhället men ej ska utvecklas som boende.
19. Seniorboende för Stensjöborna, Sandsjövik?
20. Allmänt underhåll av de kommunala anläggningarna, näridrottsplats, utegym, cykelbana, lek-
plats mm.
21. Prissatta förberedda tomter.
22. Nya tomter.

Planförfattarens kommentar: Kommunen tackar Stensjöns samhällsförening för yttrandet på översiktsplanen. Samhällsföreningen lyfter i sitt yttrande flera relevanta frågor för kommunens och Stensjöns framtida utveckling. De synpunkter som lyfts fram i yttrandet är dock av en sådan karaktär att de är svåra att implementera i översiktsplanen på ett annat sätt än vad redan finns i det befintliga förslaget. Kommunen tar till sig synpunkterna från Stensjöns samhällsförening och beaktar dessa i det löpande arbetet med utveckling av kommunens tätorter. En översiktsplan behandlar ett brett spektrum av frågor och aspekter, det finns dock begränsningar i vad som kan behandlas inom ramarna för en översiktsplan. Översiktsplanens huvudsakliga uppgift är att redogöra för kommunens långsiktiga mark- och vattenanvändning. De utpekanden och ställningsande som görs i översiktsplanen görs på en strate- giskt långsiktig och översiktlig nivå, vilket medför att det finns synpunkter som inkommit som är rele- vanta för kommunens utveckling men som inte kan behandlas i en översiktsplan. Exempelvis kan det vara frågor som berör en drift och underhåll av kommunens anläggningar eller frågor som berör exem- pelvis detaljplanering. Inkomna frågor och synpunkter från översiktsplanens samråd som inte kan tas upp i översiktsplanen vidarebefordras till berörd förvaltning inom kommunen där frågan hanteras vi- dare.

Medborgare

Andel resor med gång och cykel ska öka och resor med bil ska minska. Det ska vara enkelt, tryckt och säkert att ta sig till orterna med cykel och gång. Har vid flera tillfällen skickat in förslag om sträckan Nyholm till Bodafors där trafiken ökat markant. Det saknas belysning och säker gång- och cykelväg 1km till Bodafors. När kommer man att ta tag i denna sträcka innan något allvarligt händer? Trafikplanering!! Dags att Nässjö kommun samarbetar med Vetlanda vägverk och åtgärdar denna sträcka. Hur ser planerna ut, när kommer detta ske, samtal har förts läääänge nu.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. För det vägsträcka som nämns i yttrandet är Trafikverket väghållare. Dialog om vägens standard för kontinuerligt med Trafikverket. Kommunen har dock begränsade möjligheter att påverka hur Trafikverket väljer att prioritera sitt arbete. Frågan beaktas i översiktsplanen genom att vikten av förbättringar av vägen och trafiksäkerheten kring densamma betonas ytterligare.

Medborgare

Bakgrund

Undertecknad är lagfaren ägare till jordbruks- och skogsfastigheten Bodafors 4:20. Med anledning av att den betydande del av min mark är förslagen som kommande industrimark tecknar jag följande:

Splittrad bild

En granskning av nuvarande industrimark i Bodafors ger en splittrad bild. En industrietablering utefter Sandsjövägen skulle förstärka det förhållandet ytterligare.

Redan i nuläget finns det möjligheter till expansion med närhet till befintlig verksamhet. Ett sådant exempel är markområdet vid C-fabriken, SVARTMARKERAT PÅ BIFOGAD KARTA. Inte heller är området på nordvästra sidan av järnvägen fullt ut tillvarataget. Här finns redan i dagsläget tillgång till hårdgjord mark och disponibla lokalteter. Kommunens påstående att markförhållandena skulle vara bristfälliga måste starkt ifrågasättas.

Att klyva fastigheten

Det föreliggande förslaget om industrietablering vid Sandsjövägen, samt dess läge och riktning skulle på ett olyckligt sätt klyva min fastighet och väsentligt försvåra funktionellt skogsbruk. Som en följd av detta skulle också fastighetens värde minska väsentligt.

Störning genom närhet till kyrkogården

En industriverksamhet ger ofrånkomligen en störande ljudsituation. Det föreslagna områdets närhet till Bodafors kyrkogård måste därför anses ytterst olämplig.

Resurs att bevara

Den tätortsnära naturmiljön är en viktig resurs när det gäller människors möjligheter till en meningsfylld rekreation. De hälsomässiga aspekterna av detta är väl kända. En värdefull resurs i Bodafors, är gångstråket mellan Sandsjövägen och Hornaryd – i dagligt tal kallad "Kärleksstigen".

Den har nyttjats av Bodaforsborna sedan decennier. Under senare tid har den också kunnat knytas till den lokala satsningen "Bodafors Hälsostig". I sammanhanget bör också noteras att det i anslutning till gångstråket även finns ett av Riksantikvarieämbetet registrerat och därmed också skyddat fornminne. Det vore djupt olyckligt om det beskrivna gångstråkets fortsatta naturvärde skulle få spolieras genom att tillåta en industrietablering i närområdet.

Större ansvar

Med tanke på hur det nuvarande förslaget till översiktsplan ser ut finns det anledning att efterlysa ett avsevärt större samordningsansvar, men också en tydligare fingertoppskänsla när det gäller att ta vara på och respektera de lokala naturvärdena.

Sammanfattande klagörande

I min egenskap av markägare och med anledning av vad som här anförts motsätter jag mig på de allra bestämdaste den föreslagna avsättningen för industrimark vid Sandsjövägen. Jag måste med kristallklar skärpa klagöra att området under inga omständigheter är till salu, varken nu eller framgent.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Angående det föreslagna verksamhetsområdet på bland annat fastigheten Bodafors 4:20 så kommer detta att tas bort från översiktsplanen.

Medborgare

Förslag: Behåll Malmbäck som en mastfri zon! Allt enligt Europarådets resolution från 1815; Försiktighetsprincipen. Drygt 10% av befolkningen har någon form av elöverkänslighet och någonstans måste alla få bo!

Oberoende forskning visar att Sverige många gånger ligger över de gränsvärden som är acceptabla. 12/11 lämnade jag en bilaga i Malmbäcks medborgarkontor till Philip och Fredrik som styrker mitt påstående.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Kommunen vill tydliggöra att Malmbäcks samhälle i dagsläget och enligt gällande översiktsplan inte pekas ut som en mastfri zon, däremot finns det i befintlig översiktsplan ett område strax norr om Malmbäck där mobilmast, större kraftledning eller liknande inte får anläggas.

I den nya översiktsplanen kommer detta område att plockas bort och istället ersättas med så kallade ostörda områden, som pekats ut av Länsstyrelsen. Inom dessa områden bör enligt ställningstagande i översiktsplanen omgivningsstörande verksamheter undvikas. Ett av dessa områden sammanfaller till stora delar med den tidigare utpekade mastfria zonen strax norr om Malmbäck.

Medborgare

Undertecknad är lagfaren ägare till jordbruks- och skogsfastigheten Bodafors 4:19. I översiktsplanen som sträcker sig till 2030, vill jag påpeka följande; att lägga ett industriområde i så nära anslutning till bostadsbebyggelse anser jag är ytterst olämpligt.

Tidigare detaljplaner

I tidigare detaljplaner sedan 1957 har markområden i Boda-området alltid utgjorts av bostadsbebyggelse. Om Bodafors skall utvecklas som samhälle måste bostadsbebyggelsen öka. Under de sista 10-15 åren har det inte byggts några nya bostadshus. Att den utvecklingen stoppas måste både Nässjö kommun och privata markägare bidra till.

Tidigare framtidsvisioner av Stadsplanerare i Nässjö kommun

Det finns planlagd tomtmark i Bodafors för lång framtid i detaljplanen. Mark till Skogskyrkogården i Bodafors har sålts från fastigheten Bodafors 4:19 i anslutning till att stadsplanen för Bodafors ritades upp. Redan då bestämdes det från Nässjö kommuns sida att det inte i framtiden skulle bli några industriområden i Boda-området, utan endast bostadsbebyggelse. Många stadsplanerare har därefter haft samma syn på detta område.

Industrimark/verksamheter

Mark för industriändamål i Bodafors finns redan idag i tillräcklig utsträckning. Det tänkta industriområdet ligger alldeles för nära skogskyrkogården i Bodafors med tanke på den störande ljudsituationen.

Olika upplåtelser av intrång m.m.

Åtskilliga upplåtelser i form av servitut för vägar, avlopp, lantmäteriförrättningar m.m. har skett mellan Bodafors 4:19 och Nässjö kommun under alla dessa år i gott samförstånd.

Olämplig placering av industriområde/verksamheter

Jag bedriver skogsbruk som gränsar till det berörda området i översiktsplanen och föreslår därför att Nässjö kommun flyttar det tänkta industriområdet till där industrimarken finns idag, Hornaryds-området-c-fabriken.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Angående det föreslagna verksamhetsområdet som nämns i yttrandet så kommer detta att plockas bort från översiktsplanen.

Medborgare

Området runt badplatsen motsäger jag med bestämdhet nej till byggnation. Övriga områden tycker jag är ok och hoppas på utvidgning av Ormaryds samhälle. Jag är ägare till Näs 1:94, 1:96 och 1:97.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande det utpekade LIS-området vid badplatsen så kommer ett område vid badplatsen i Ormaryd att undantas från det utpekade LIS-området.

Medborgare

Lite tankar från oss om översiktsplanen gällande Stensjön.

Gärna bygga bostäder på Björkövägen mitt mot badplatsen så samhället sitter ihop. Skolan ger ett dåligt intryck då den ser ut att förfalla. Här vore det perfekt att istället bygga lägenheter. En övervåning skulle ge fin sjöutsikt och dess centrala läge gör lägenheterna mycket attraktiva. Tacksam för belysning på Grytövägen samt på vägen mellan badplatsen och Svalövägen. Vore positivt med en tunnel under järnvägen från Svalövägen till Skärvövägen vid Runeplan. Då minskas trafiken över järnvägen och samhället hör mer ihop.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet för deras yttrande på översiktsplanen. Gällande området som nämns i yttrandet som lämplig mark för bostäder är detta område till stora delar jordbruksmark, vilket gör den olämplig för byggnation enligt ställningstagande i översiktsplanen. Beträffande förslaget om en tunnel under järnvägen så kommer kommunen ta upp denna fråga i dialog med Trafikverket.

Medborgare

Det finns en hel del att vinna gällande hur man förlägger järnvägen över Skogsvallsområdet. Nässjö Speedwayklubb som ligger inom planerat järnvägsområde har synpunkter på detta. Eftersom det inte går att bifoga filer här så skrivs även ett mail till samhällsplaneringskontoret. I mailet bifogas en karta där vi har visualiserat våra synpunkter om hur man kan tänka för att skapa ytor för allas intressen samt bevara motorstadion.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. De synpunkter som lyfts i yttrandet berör ett område som ingår i den fördjupade översiktsplanen för Nässjö stad som antogs 2016 och behandlas därför inte i översiktsplanen.

Nässjö Speedwayklubb

Vi har granskat den fördjupade översiktsplanen som är ute på remiss. Området där motorstadion är belägen just nu (sedan 1980) ser tyvärr ut att hamna i en ny järnvägskorridor.

Vi accepterar inte detta hur som helst utan protesterar genom denna skrivelse mot den fördjupade översiktsplanen som den ser ut nu. Vi har tagit fram ett alternativ som man bör beakta då det skapar mervärde för Nässjö kommun och dess utveckling.

Vi bifogar en skiss där vi visar hur man kan skapa ytor för flera intressen.

- Motorstadion ska vara kvar, får sitt tillträde från, och blir en del av industriområdet.
- Motorstadion hamnar således på andra sidan järnvägen.
- Nya ytor skapas inom industriområdet för industriell expansion när befintlig böj (orange prickad linje) rivs och dragningen av en ny järnväg ersätts av den representativa heldragna röda linjen.
- Mjukare böj från norr och rakare linje ner mellan Åker och Åkershäll.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Nässjö Speedwayklubb för deras yttrande på översiktsplanen. Yttrandet berör ett område som ingår i den fördjupade översiktsplanen för Nässjö stad som antogs 2016 och behandlas således inte i översiktsplanen.

Medborgare

Angående det här om att göra Malmbäck mer attraktivt, så har jag följande förslag: Bygg lägenheter som är tvåvånings, helst med hiss så att man kan bo där länge. Det ska vara egna tvättmaskiner och torktumlare. Vatten och elmätare, då slösas det inte. Miljötänk. Gärna inglasade uteplatser och balkonger. En tomt som finns är 2:336, den är så pass stor att du får rum med både förråd och några p-platser. Alla uteplatser och ingång ska vara mot ån. Sen finns det två tomter med väg emellan på Lyckevägen – Furugatan på vänster sida från järnvägen sett. Sen finns det säkert mer tomter som det går att bygga på. Det är många som behöver ett nytt boende. Jag kan tänka mig även bostadsrätter och inte bara hyresrätter.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen.

I översiktsplanen görs utpekanden avseende markanvändningen på en översiktlig nivå, på tätortsnivå innebär detta exempelvis att markområden lämpliga för bostads- eller verksamhetsbebyggelse pekas ut. Detta görs utan att närmare specificera vilken typ av bostads- eller verksamhetsbebyggelse som föreslås. Synpunkterna i yttrandet ovan är bra och relevanta i förhållande till att göra Malmbäck mer attraktivt som boendeort, synpunkterna kan dock inte tas med i översiktsplanen då det som tidigare nämnt blir allt för detaljerat i förhållande till resten av översiktsplanen.

En översiktsplan behandlar ett brett spektrum av frågor och aspekter, det finns dock begränsningar i vad som kan behandlas inom ramarna för en översiktsplan. Översiktsplanens huvudsakliga uppgift är att redogöra för kommunens långsiktiga mark- och vattenanvändning. De utpekanden och ställningstagande som görs i översiktsplanen görs på en strategiskt långsiktig och översiktlig nivå, vilket medför att det finns synpunkter som inkommit som är relevanta för kommunens utveckling men som inte kan behandlas i en översiktsplan. Exempelvis kan det vara frågor som berör en drift och underhåll av kommunens anläggningar eller frågor som berör exempelvis detaljplanering. Inkomna frågor och synpunkter från översiktsplanens samråd som inte kan tas upp i översiktsplanen vidarebefordras till berörd förvaltning inom kommunen där frågan hanteras vidare.

Medborgare

Vi har tagit del av kommunens översiktsplanering för Ormaryd där vi bor. Vi var även på det möte som ni anordnade i bygdegården i Ormaryd den 15 december. Vi bor på Solavägen 44 och har en del synpunkter på översiktsplanen.

1. Vi noterar att ni har markerat en del av vår tomt som planerat område för bostäder. Vi motsätter oss detta då det aldrig kommer bli aktuellt att bygga något där, samt att vår jordvärme till fastigheten ligger nergrävd precis inom det markerade området.
2. Vi motsätter oss byggnation inom området då det är betesmark där vi har arrendatorsavtal.
3. Vi motsätter oss byggnation inom området då det skulle skymma eventuell sjöutsikt vilket skulle resultera i en värdeminskning av vår fastighet.
4. Vi motsätter oss verksamhet inom området då det skulle resultera i ytterligare trafik, i synnerhet tung sådan, i området vilket blir störande i samhället samt ökar risken för trafikolyckor vid dagiset. Samt att vi ville bo i Ormaryd för de många natursköna stigar/vägar som finns och där industritomten är ritad finns fina vägar att gå.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande den första och denna andra synpunkten i yttrandet så kommer dessa utpekanden att tas tillbaka och översiktsplanen korrigeras därefter. Kommunen vill dock upplysa om att marken är detaljplanlagd för bostadsändamål sedan 1961.

Beträffande det LIS-område som nämns i yttrandet (under punkt 3.) så kommer detta utpekande att stå fast, då det motsvarar flera av de urvalskriterier för LIS-områden som nämns i översiktsplanen. Gällande byggnation i dessa områden är det något som i regel sker på respektive fastighetsägares initiativ.

Gällande det utpekade verksamhetsområdet öster om järnvägen bedöms detta fortsatt vara en lämplig lokalisering med hänsyn till platsens förutsättningar. I översiktsplanen specificeras inte vilken typ av verksamhet som kan etableras inom området. I detaljplaneskedet kommer hänsyn att tas till frågor angående eventuella omgivningsstörningar i form av exempelvis ökad trafik till och från området.

Medborgare

Synpunkter gällande översiktsplan för Grimstorp.

Utan att rangordna nedanstående förslag/tyckande, så finns skrivningar i planen som berör nedan nämnda. Mina synpunkter på vad som bl.a. behöver göras för att höja Grimstorps attraktivitet:

Förskola/fritids:

I samband med beslut om nedläggning av verksamhet samt rivning av befintlig skolbyggnad, så var det politiska beskedet att tomten, inkl. bef. infrastruktur, skall iordningställas för ev framtida behov. Idag ser vi att samhällets generationsskifte och därigenom populationens åldersstruktur, är i stark förändring. Hur ser befolknings-/åldersstruktur-utvecklingen ut i Grimstorp? Vem tillhandahåller färsk statistik? Kan vara dags att starta upp verksamhet igen och uppföra de paviljonger som föreslagits.

Trafiksäkerhet:

I samrådet föreslogs åtgärder för att få ner hastigheten till skyltad nivå genom samhället. Tyvärr så har ingen förändring skett. Högländsgatan, väg 834, är genomfartsled i Grimstorp. Eftersom samhället endast har trottoar utmed östra sidan av vägen, så är man för att ta sig till ex. badplatsen, tvungen att korsa väg 834 vid ett 4-vägsgruss, eftersom det är den enda vägen som via viadukt passerar Södra stambanan. I anslutning till detta 4-vägsgruss finns också busshållplatser på östra resp. västra sidan av vägen. Sommartid när trafiken är stark till välnyttjad badplats, så gör trafiksituationen att det medför stora risker, framförallt för barn, att korsa väg 834. En stor del av denna risk utgörs av att hastigheten långt överskrider den tillåtna!

Idag finns farthinder i södra resp. norra delen av samhället. Dessa farthinder är inte byggda så att farten reduceras, de utgör endast en separering av norr- res. södergående trafik.

I Grimstorps norra del är en industriell expansion påbörjad, vilket är oerhört glädjande för samhället. När detta är taget i bruk så kommer den tunga trafiken till och från denna industri att öka. Mitt emot finns in-/utfart till Vitsippevägen. Dagens placering av nämnda farthinder borde förflyttas norrut, så att den hastighet som är skyltad 40 km/h får en sträckning förbi nämnda in-/utfarter, och utformad på ett sätt som reducerar farten, gärna med fartkamera.

Ett annat problem är att den trottoar som finns på den östra sidan om väg 835, inte sträcker sig genom hela samhället! I den södra delen slutar trottoaren vid Karlslundsvägen, och i den norra delen slutar trottoaren vid tennisbanan. Finns ambitionen att höja trafiksäkerheten, och att trottoarens sträckning går genom hela samhället?

Fastighetsskötsel:

Ett bra initiativ är att kommunen har ambitionen att se till att fastigheter i förtätad bebyggelse har ett underhåll och skötsel som gör att ambitionsnivån höjs. I samband med detta anser jag att även kommunen har en uppgift att på ett bättre sätt handha den kommunala mark som finns i centrala delar av samhället. Benämningen "slaghacksområde" används på kommunal mark. Denna benämning innebär att ex. ett gräsområde klipps/slaghackas 1 gång/år. Att slaghacka ett område som finns utmed en genomfart höjer inte det estetiska intrycket! Finns ambitionen att kommunal mark i samhället får bättre skötsel för att höja ambitionsnivån?

Kommunikationer:

Hela kommunen ska leva...

Länstrafikens indragningar gör att det är ett måste att ha egen bil. Ska man ex. uträtta ärende eller göra någon aktivitet i centralorten, så finns inte möjligheten att ex. åka kollektivt på helger. Alla turer på lör-/söndagar är indragna.

Även turer på vardagar har dragits in. Detta är en del av den infrastruktur som behövs för att hålla landsbygden levande! Finns ambitionen att medverka till att utöka möjligheten att åka kollektivt?

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Flera av synpunkterna som tas upp i yttrandet är relevanta för Grimstorps utveckling såväl som kommunens utveckling i stort. Utrymmet att hantera dessa frågor i en kommunövergripande översiktsplan är dock begränsat eftersom förslagen i yttrandet ofta går ned på detaljnivå, medan översiktsplanen planeringsmässigt ska befinna sig på en översiktlig nivå.

Frågor rörande fastighetsskötsel och andra frågor rörande drift och underhåll samt förskola och fritids som lyfts i yttrandet har vidarebefordrats till berörd förvaltning inom kommunens organisation. Gällande trafiksäkerheten på väg 834 för kommunen en kontinuerlig dialog med Trafikverket (som är väghållare för den aktuella vägen) vad som kan göras för att förbättra trafiksäkerheten genom Grimstorp.

Gällande Länstrafikens utbud och turtabeller förs en kontinuerlig dialog mellan kommunen och Länstrafiken där kommunen framhåller vikten av en väl fungerande kollektivtrafik för att möjliggöra hållbart resande i hela länet.

En översiktsplan behandlar ett brett spektrum av frågor och aspekter, det finns dock begränsningar i vad som kan behandlas inom ramarna för en översiktsplan. Översiktsplanens huvudsakliga uppgift är att redogöra för kommunens långsiktiga mark- och vattenanvändning. De utpekanden och ställningsande som görs i översiktsplanen görs på en strategiskt långsiktig och översiktlig nivå, vilket medför att det finns synpunkter som inkommit som är relevanta för kommunens utveckling men som inte kan behandlas i en översiktsplan. Exempelvis kan det vara frågor som berör en drift och underhåll av kommunens anläggningar eller frågor som berör exempelvis detaljplanering. Inkomna frågor och synpunkter från översiktsplanens samråd som inte kan tas upp i översiktsplanen vidarebefordras till berörd förvaltning inom kommunen där frågan hanteras vidare.

Medborgare

Jag har synpunkter gällande LIS vid Nömmen. Vi kommer inom de närmaste åren att avverka skog längs med sjökanten i den nordliga delen av Hårdanäs vilket vi gärna omvandlar till tomter för Landsbygdsutveckling. Vi tänker oss att det potentiellt kan bli 10 tomter i det här området.

Nömmen är relativt oexploaterad förutom södra och norra delen och vi ser därför att vårt förslag bör stämma in bättre på frågor rörande såväl miljö som allemansrätt, d.v.s. allmänhetens tillgång till strandkanten. Det området som vi tänker oss är oexploaterat vilket också är fallet med större delen av Hårdanäs marker (längs Nömmen). Om vi tittar på nuvarande förslag med Ryd så kan jag konstatera att det börjar bli väldigt lite strandlinje kvar från Stensjön och längs med den västra sidan. Med vårt förslag förflyttar vi eventuell bebyggelse en bra bit längre söderut men ändå inom ett område som klart bidrar positivt till Stensjön utveckling då en bosättning i det området är direkt sammankopplat med Stensjön genom barnomsorg, idrottsverksamhet, lanthandel o.s.v.

Det finns dessutom seriösa planer på bebyggelse som kommer verkställas om möjligheten ges vilket också bör beaktas.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen.

Gällande förslaget angående LIS-området vid Nömmen så framgår det inte av yttrandet exakt vilket område som avses. Kommunen tolkar det dock som att det är mark inom den norra delen av fastigheten Hårdanäs 1:2 som avses. Befintligt förslag till LIS-område är beläget inom fastigheten Nässjö-Ryd 1:2 och har pekats ut mot bakgrund av de urvalskriterier som återfinns i översiktsplanen. Angående förslaget om att utöka LIS-område till den norra delen av fastigheten Hårdanäs 1:2 kommer översiktsplanen att komplettera med ett utökat LIS-område i aktuellt område. Det utökade LIS-områdets exakta avgränsning slås fast i dialog med fastighetsägaren samt mot bakgrund av urvalskriterierna i översiktsplanen.

Medborgare

I förslag till ny översiktsplan har ett område utmed Hattsjön (Lillesjön) på vår fastighet Hattsjöhult 1:33 pekats ut för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Vi föreslår att detta område förlängs med ca 200 m. i sydlig riktning, så att det omfattar en större del av den jämna sluttningen ned mot Hattsjön. Även om det kanske aldrig blir tal om att bebygga denna sträcka ger det en ev. framtida projektör valfrihet.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Lisområdet kommer att förlängas i enlighet med fastighetsägarnas önskemål, då det bedöms vara förenligt med de urvalskriterier för utpekanden av LIS-områden som finns i översiktsplanen. Översiktsplanen kommer korrigeras enligt detta.

Medborgare

Jag är ägare till gården Näset, Äppelholm 1:9. Ser med glädje att Lisområdet som berör min gård har flyttats norrut.

Detta skapar möjligheter till Samutnyttjad infrastruktur och ett ökat antal fastboende. På sidan 62, finns en bild av den föreslagna omfattningen. Mitt förslag är att området skall utsträckas ytterligare norrut, vilket skulle ge ytterligare möjligheter att samordna infrastruktur. T ex. genom att glapp mellan befintliga hus kan bebyggas eller nya hus byggas innanför befintliga.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande förslaget om att utvidga befintligt LIS-område norrut så kan ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen endast omfatta områden inom strandskyddszonen (100 meter på båda sidor om strandlinjen). Ett utvidgande av området norrut är därför inte aktuellt, då det sträcker sig utanför strandskyddszonen.

Medborgare

Jag heter Erik Linder och har stugan Gummarp 1:4, Hästsjön.

Jag tycker att det vore väldigt synd om området från gamla kraftledningen och ned mot sjön skulle byggas. Området är en mosaik av alkärr, hassel, ädelträd, döda träd, stora tallar, aspar, sälg m.m. men framför allt har området väldigt många bohålträd. Detta gör att området hyser ett stort antal fågelarter som antigen häckar eller nyttjar ytan.

Arter som Kattuggla, 4: a hackspettarter, flertal mesarter såsom Stjärtmes och Svartmes, Gärdsmyg, 3 arter vadare, Skrak, Knipa, Stenknäck, Trädkrypare, Stare m.m.

Genom åren har jag sett över 70 arter i och runt området och detta gör att jag tror att det skulle vara ett av de bästa fågelområdena runt sjön. Dessutom finns orkidén Nattviol, Ängsbollar, Blåsippa. Även Småvessla finns i området.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Respektive LIS-område har noggrant pekats ut enligt de urvalskriterier som finns i översiktsplanen och en bedömning har därav gjorts inga känsliga naturvärden kommer att påverkas negativt i och med att området pekas ut för landsbygdsutveckling i strandnära läge. En ytterligare bedömning och av det aktuella områdets naturvärden genomförs i samband med en eventuell prövning om dispens från strandskyddet.

Medborgare

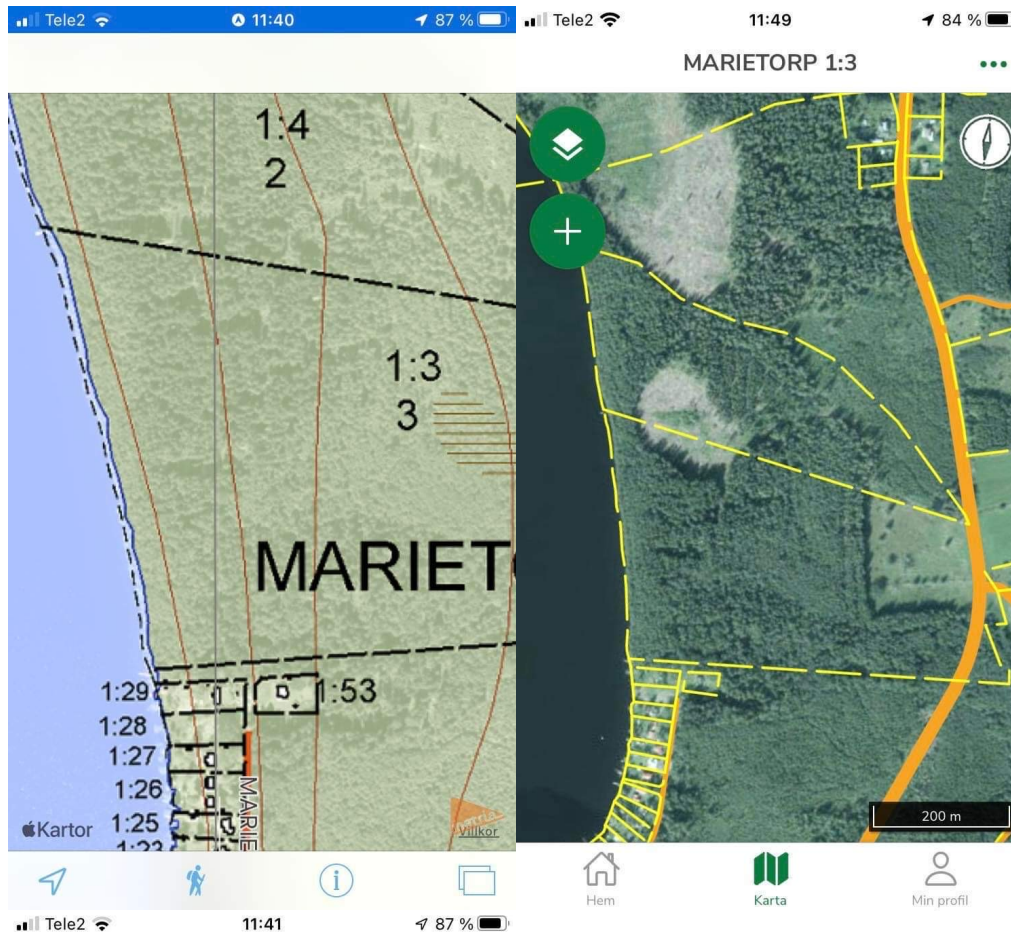
Hej,
vi tagit del av samrådsförslag till ny översiktsplan.

Angående område som pekas ut för landsbygdsutveckling i strandnära läge, s k LIS-område, vid Sjunarydsjön önskar vi som fastighetsägare till Marietorp 1:2, 1:3 och 1:4 att föreslaget området vid Marietorp utökas fram till skiftesgränsen 1:3³.

LIS-området får då en naturlig utbredning och ett tydligt avslut mot norr som sammanfaller med befintlig gräns mellan 1:3³ och 1:4².

Bifogar planförslag för LIS område med inlagd skiftesgräns och markerad plats för önskat utökat område samt karta och flygbilder som visar skiftesgräns Marietorp 1:3³ och 1:4².

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande det föreslagna utökandet av LIS-området som beskrivs i yttrandet kommer detta förslag att tillmötesgå, LIS-området kommer att utökas fram till skiftesgränsen och översiktsplanen korrigeras därefter. Detta då den föreslagna korrigeringen av LIS-området bedöms stämma överens med de urvalskriterier som finns i översiktsplanen.

Medborgare

Onödigt med dubbla vägar mellan Nässjö och Solberga.

Jag anser att vägen från Gamlarps industriområde till Solberga ska tas bort från planen. Då nuvarande väg till Solberga inte kan tas bort blir det dubbla vägar vilket måste anses onödigt. Och som dålig markanvändning. Föreslagen stäckningen har dessutom samma avstånd som nuvarande väg. Nuvarande väg har dessutom bättre koppling till Nässjö centrum.

Trafikverket har vid upprepande tillfällen meddelat kommunen att de inte planerar någon väg i föreslagen sträckning. Kommunen bör i stället jobba för att få planskild korsning på väg till Solberga över Eksjö järnvägen. Det kan göras med mindre justering av dragningen väster om villabebyggelsen i Hunseberg. Fördelen med det att det även servar även trafik mot Hunsebergsby och vidare mot Anneberg och Ormaryd. Alternativet med ny väg från Petter Jönsonsväg till Buckhult medför inte bara dubbel underhållskostnad för lågt trafikerad sträck utan även ytterligare perforering av landskapet runt Nässjö. Perforeringen av landskapet runt Nässjö är redan mycket stor utöver det vägnät som Nässjö och många andra liknade städer har belastats Nässjö centralort av 6 järnvägsinångar och 10-15 större kraftledningar det måste beaktas.

Industrimark

Det är oklart i planen var avgränsning för gällande fördjupad översiktsplan för Nässjö tätort och den på samråd utlagda översiktsplanen går. Här vore det bra med ett förtydligande. (sida29)

Då det i FJÖP ligger ett föreslaget ett större industriområde sydväst Kringelgölen och som även nämns i den i samråd utlagda översiktsplanen. så lämnar jag följande synpunkter på det. (sida 26) Området benämns även i den utlagda samrådsplanen som expansion av Gamlarpsområdet vilket inte stämmer då de enligt plan inte kommer ha någon som helst kontakt med Gamlarps industriområde. Jag vill hänvisa till mina tidigare lämnade yttrande angående industriområde norr om Nässjö.

Vill påminna om att mycket stora delar av det föreslagna industriområdet ligger på min fastighet Träslända 1:7 och 1:8 och jag har inget som helst intresse av att sälja marken. Jag kräver att det föreslagna industriområdet på min mark tas bort.

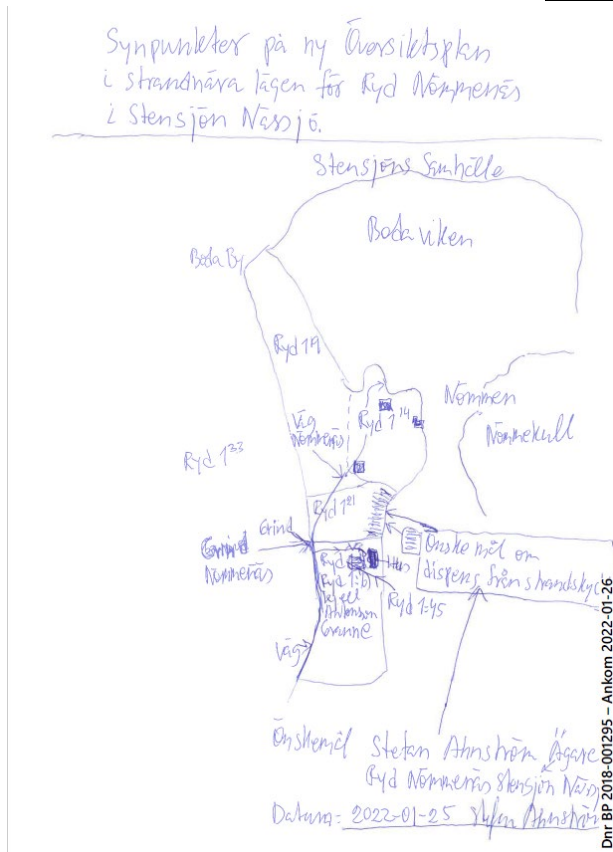
Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Vägen mellan Gamlarps industriområde och Solberga hanteras huvudsakligen i den fördjupade översiktsplanen för Nässjö stad och kommer därför inte att tas i beaktande vid omarbetningen av översiktsplanen.

Avgränsningen mellan den kommunövergripande översiktsplanen och den fördjupade översiktsplanen framgår av kartan på sidan 29 i översiktsplanens planförslag. Ett förtydligande av karta och text kommer dock att ske så att det tydligt framgår vad tillhör den kommunövergripande översiktsplanen respektive de båda fördjupade översiktsplanerna för Nässjö och Forserum.

Gällande den industrimark som nämns i yttrandet så hanteras denna mark inom ramen för den fördjupade översiktsplanen för Nässjö stad och hanteras således inte av den kommunövergripande översiktsplanen.

Medborgare

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Kommunen tolkar yttrandet som ett förslag om ett nytt LIS-område inom fastigheten Ryd 1:21. Gällande detta förslag uppfyller det de urvalskriterier som finns i översiktsplanen, bland annat genom att bidra till att komplettera befintlig bostadsbebyggelse i området. Översiktsplanen kompletteras utifrån detta med ett nytt LIS-område. Kommunen vill även upplysa om att dispens från strandskyddet hanteras i en enskild bedömning.

Medborgare

Synpunkter översiktsplan 2021

Översiktsplan 2021 – Planeringsunderlag, sid 28

I texten står att ”Kollektivtrafik i form av busslinje finns i direkt anslutning till området”.

Jag blir överraskad av att den informationen finns med eftersom såvitt jag vet så saknar vi just kollektivtrafik. **Vi har framfört förslaget att när buss som går från Sävsjö eller andra hållet och kommer till korsningen Sjövik så skulle bussen kunna åka till Sandsjöfos och sedan tillbaka till Sjövik.**

I texten står också följande ” Från Sandsjöbaden finns cykelförbindelse till Sandsjöfors utan att man behöver cykla på väg 128.” Det stämmer inte man måste cykla en bit på väg 128 för att ta sig till Sandsjöfors. **Vi har föreslaget att en bro eller vägtunnel anordnas för att ej behöva cykla på väg 128. Obs! Bilderna som finns med och texten går tyvärr inte att läsa. Positivt hade att det var läsligt.**

LIS-områden sid 31

När det gäller utveckling av landsbygden så är det oerhört viktigt att betona att Nässjö kommun är mycket frikostig med att peka ut områden kring sjöarna Upp-och Sandsjön och Prinsasjön. Våldigt lite av områden runt dessa sjöar är exploaterade.

Jag är ordförande för den kooperativa butiken Sandsjöfors och ordförande för friskvårdsanläggningen Sandsjöforshallen. Jag tillsammans med flera andra drivkraftiga personer har som mål att göra Sandsjöbygden mer attraktiv och att det byggs fler friliggande hus. Byggandet i själva tätorten Sandsjöfors tror jag inte på eftersom fastigheten vid försäljning inte når upp till värdet vid byggnationen av huset. Däremot visar det sig oerhört tydligt att stimulera byggande sjönära har gett stort resultat. Sandsjöbygden blir attraktivare vilket medför att Sandsjöfors skola kan leva vidare och ej vara nedläggningshotad, att Sandsjöforshallen fångar upp ungdomar för sin verksamhet och att de boende får en bra friskvårdsanläggning. Vi kan notera att Sandsjöforshallen i dagsläget ej är kommunägt utan ägs av Sandsjöfors sportklubb och Sandsjöbygdens samhällsförening. Genom fler boende på landsbygden medför också att Handlar'n Sandsjöfors ökar sin möjlighet till att leva kvar som en servicebutik för de boende i Sandsjöbygden. Det senaste är ju att vi fått ett serviceboende i Sjövik, Norra Sandsjö ett Trygga hemboende. Detta initiativ medför att minst 21 personer kan bo där och på det sättet ytterligare skapa möjligheter till en attraktiv Sandsjöbygd.

I förslaget nu som ska antas ser jag enbart att Nässjö kommun satsar på Uppsjön. För att få ett hållbart samhälle långsiktigt är det min mening att Nässjö kommun tänker om och utökar LIS-områden både för Uppsjön, Sandsjön och Prinsasjön. Jag menar att Nässjö kommun ska ha en generös sida när man pekar ut LIS-områden och inte ha den restriktiva sidan jag kan utläsa i förslaget till översiktsplan.

OBS! Jag vill också att området norr om fastigheten Mostorp, Sjöleden 1 pekas ut som LIS-område. Nässjö kommun har i sitt bygglov slagit fast att man ser att det området ska ses som ett utökat LIS-område.

Ett yttersta vision med översiktsplanen är att skapa en attraktion för att skapa en levande landsbygd och då krävs att folk vill bygga och bo i området. Den visionen har vi som bor i Sandsjöbygden och vi vill också att Nässjö kommun verkar för detta med att visa detta i handling genom generöst tilltagna LIS-områden!

Översiktsplan 2021 – Miljökonsekvensbeskrivning, sid 22

I texten till bild ”Nollalternativ: Sandsjöfors” står i sista raden väg 837 och på kartan 873.

Är överens om att behovet av områden för privatbostäder är fullt tillräckligt. Skälet till att det inte byggs i själva tätorten Sandsjöfors är att vid försäljning så får man inte tillbaka det man lagt ut på bygget.

Obs! Text och bilder är av låg kvalitet.

Sandsjöfors och Sandsjöbaden, Uppgift 2 sid 50

Kartbilden borde rimligtvis visa hela Sandsjöbygden så man får en helhetsuppfattning. På kartan kan det vara uppgifter om det jag sedan skrivit i min text. Det skulle se mer rätt ut och ge en bild av en attraktiv Sandsjöbygd. Fler stjärnor på kartan som visar platser du vill visa upp.

Ta som exempel Prinsnäs herrgård. Där bodde Johan Printzensköld som var slots- och länshövding i Bornholm då det var svenskt 1658. Han mördades av danskarna sedermera. Idag finns det tv-program och böcker om Johan Printzensköld. En bok är skriven av bodaforsbon Lennart Ericsson, "Johan Printzensköld och Bornholm 1658". Ett annat exempel är fastigheten Hermansdal där sveriges första kvinnliga journalist bodde Wendela Hebbe.

Vid Norra Sandsjö kyrka finns också ett väl bevarat sockenmagasin där mat till boende på Fattighuset lagrade mat.

Vid korsningen Sjövik finns också ett väl bevarat hus "Klockargården" och en arrestlokal.

Obs! På kartan så kan man ta bort "Fotbollsplan" eftersom kommunen sålt det området till en bonde. Texten på kartan där det är inringat "Vägen mot Djurseryd och Äppelholm". Rätt är Djurseryd men vägen till Äppelholm är ju närmare om man åker förbi Granskattehult.

Vilka rekreationsområden besöker ni?

Jag har aldrig hört talas att skogsområdet norr om samhället är ett rekreationsområde och vägen mot Djurseryd och Äppelholm också är något vi besöker. Rekreationsområdena sommartid är Sandsjöbadet och Bygdegårdsbadet inklusive fiske med båtturer i Upp- och Sandsjön och Nömmen. För övrigt är det cykling och promenader runt om i bygden som är mest frekventerat.

I översiktsplanen skrivs Sandsjöfors och Sandsjöbaden, sid 50

Lämpligare rubrik: **Sandsjöbygden med Sandsjöfors**

I vår definition av Sandsjöbygden så är det några kilometer norr om Sandsjöfors exv. Granskattehult, Äppelholm, Djurseryd, Besekull, Sjövik med Norra Sandsjö, Mostorp, Prinsnäs, Prinsfors, Rödja och Buggeryd. I detta område bor ca 700 personer.

I Sandsjöfors finns den kooperativa butiken Handlarn i Sandsjöfors, Sandsjöfors skola från förskola till klass 6, Friskvårdsanläggningen Sandsjöforshallen. Allianskyrkan finns också i Sandsjöfors. I samhället finns två stora industrier det ena är Forsheda hus och det andra är sågverket ATA Timber. I Sandsjöbygden finns sedan ett antal egna företagare såsom exv. guldsmed, konsult, terapeut, snickare, avbytarverksamhet, elektriker och ett antal bönder. Här finns också stugor för uthyrning.

I Sandsjöfors bor ca 140 personer. De flesta bor i villor med det finns också två **hyreshus**.

I Norra Sandsjö finns 1100-talskyrkan Norra Sandsjö kyrka, Trygga hemboendet Sjövik och Norra Sandsjö Bygdegård. Vid Norra Sandsjö bygdegård finns bygdegårdsbadet.

I Rödja finns en gemensam anläggning för bad vid Emån och idrottsplats.

Följande föreningar finns i Sandsjöbygden: Sandsjöfors sportklubb, SSK. SSK bedriver ungdomsverksamhet i bordtennis. För närvarande ca 40 ungdomar, Sandsjöbygdens samhällsförening, SPF, Allianskyrkan, Norra Sandsjö kyrka, Norra Sandsjö bygdegård, Ungdomsborgen och Norra Sandsjö fiskevårdsområde, NFVO.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Yttrandet innehåller en flertal synpunkter som berör områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) samt ett flertal synpunkter på förbättringar av kartbilder och förtydliganden i text för att öka dokumentens läsbarhet.

Beträffande synpunkterna avseende kvalitén på kartor och text så kommer dessa till övervägande del att tillmötesgå och översiktsplanen korrigeras därefter.

Angående utpekandet av olika områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) så görs dessa enligt de urvalskriterier som finns omnämnda i översiktsplanens planförslag. Kommunen prioriterar även vissa områden för landsbygdsutveckling, bland annat områden där:

- Stråk som är kommunikationseffektiva för kollektivtrafik och som stödjer utveckling av trafiken.
- Områden som stödjer service så som affär, skola eller barnomsorg.
- Stråk/områden med turistverksamhet som kan dra nytta av en samlokalisering med ytterligare sådana verksamheter.
- Områden med möjlighet att ordna kommunalt vatten och avlopp eller möjlighet att skapa ett underlag för bättre vatten- och avloppslösning.
- I första hand områden som utgör en förtätning eller utvidgning av befintlig bebyggelse, men en geografisk spridning i kommunen bör också eftersträvas.

I översiktsplanen listas även kriterier kring varför vissa områden inte är lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). I yttrandet nämns att stora delar av områdena runt Uppsjön, Sandsjön och Prinsasjön är har en liten exploateringsgrad. Detta är just en av de aspekter som kommunen kollar på vid utpekande av LIS-områden där sjöar som är helt oexploaterade ses som olämpliga att peka ut för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, Prinsasjön utgör ett exempel på en sådan sjö.

För befintliga LIS-områden har även en avgränsning gjorts mot väg 128 för att undvika att bebyggelse hamnar i bullerstörda områden. Fastigheten Mostorp, Sjöleden 1 ligger inom just ett sådant område och kommer därför inte att pekas ut som område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i översiktsplanen. Området kring väg 128 bedöms även ha betydelse för det rörliga friluftslivet och allmänhetens tillträde till sjöarna.

Medborgare

Gällande Storesjön som reservvattentäkt: Se rent vatten som en ändlig resurs som man måste vara rädd om. Återanvänd vattnet där så är möjligt (so industrier, idrottshallar...). Storesjön är en på många ställen grund sjö, som påverkas mycket av stora uttag. Lyssna på markägare som kan sin sjö!!

Återför renat, förbrukat vatten till dess ursprungliga vattensystem.

Vindkraftsområde väster om Storesjön ger mycket stor miljöpåverkan för relativt lite effekt. Det vore bättre för kommunen att i stället arbeta för natur och turism (Turisterna bara skakar på huvudet då jag frågat om vad de tycker om vindkraft i närområdet).

Arbeta för en utbyggnad av solenergi. T.ex. att utnyttja ladugårdstak ofta med rätt väderstreck och bra lutning! (Ev ekonomiskt startbidrag)

Respektera äganderätten!!! Våga lyssna på markägare som verkligen kan sin mark.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande Storesjöns reservvattentäkt så är kommunen väl medveten om att vatten är en ändlig resurs och är även medveten om problematiken som finns kring uttag från sjön. Frågan hanteras dock primärt inte av översiktsplanen och därmed görs inga korrigeringar i översiktsplanen med hänsyn till detta.

Vindkraftsområdet väster om Storesjön utgör ett riksintresseområde för vindbruk. Ett riksintresse är ett statligt anspråk på mark- och vattenresursen och kommunen kan därför inte göra något åt riksintressets lokalisering och utbredning. En tillståndsprövning görs dock i samband med förslag om etablering av vindkraft. Vindkraft kan i många fall påverka det enskilda intresset eftersom det medför risk för buller och påverkar landskapsbilden. Vid etableringar måste hänsyn tas till berörda bostäder och näringar, tätorters expansionsbehov och andra utvecklingsområden (till exempel LIS-områden samt värdefulla och känsliga områden (landskapsbild, natur, kultur, låg störningsgrad med mera.

Gällande solenergi så är detta något redan finns med i översiktsplanen, bland annat genom ställningstagandet "*Vid placering och utformning av byggnader ska förutsättningarna för solenergi beaktas*".

Kommunen anser inte att äganderätten kränks genom framtagandet av en ny översiktsplan.

Medborgare

Med anledning av Översiktsplan, Planförslag, Samråd, 2021

Undertecknade vill med anledning av vår tidigare skrivelse, ankommande förslag Dnr BP -oo1295, komplettera med följande kommentarer:

1. Vi vill först uttrycka tacksamhet för att vår vädjan om att industrimark nu har klassats som rekreationsområde, samt att ni hörsammat vår önskan att värdesätta Bodafors kulturaktiviteter samt dess dragningskraft på turism.
2. Därefter vill vi påtala att de områden ni föreslår som kommande bostadsområden, ur ekonomisk synpunkt, inte är så lämpliga eftersom fjärrvärme inte är framdraget. Området är, enligt vår bedömning, inte speciellt attraktivt på grund av att det ligger på sank mark. I stället vill vi föreslå detaljplanerad kommunägd mark liggande i kvarteret Tritonen, Här finns nu både fibernät, fjärrvärme samt Va-nät fullt tillgängligt.
3. Vid placering av mark för olika industriverksamheter bör den placeras på kommunal mark, med tillgång till befintlig infrastruktur, samt om möjligt med nära anslutning till järnvägen. Då skapas möjlighet för framtiden och bör ses som resurs för Nässjö kommun. Nässjö kommun äger ett sådant område, beläget utmed Södra stambanan, bakom C-fabriken i Hornaryd. Här finns en redan befintlig infrastruktur framdragen till C-fabriken liksom Va-nät, fiber och fjärrvärme. Ur klimat- och miljösynpunkt samt närheten till framtida järnvägstransporter torde vårt förslag vara ett mycket lockande förslag från Nässjö kommun inför kommande industrietableringar.

Vi har tidigare föreslagit en öppning av tillfartsväg via Sandsjövägen - Hornaryd, vilket skulle underlätta för tunga transporter samt förhindra tung trafik inom samhället.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande den utpekandet av bostadsbebyggelse i Bodafors så anser kommunen att de utpekanden som gjorts fortsatt bedöms som lämpliga avseende såväl markförhållanden som utifrån möjligheten att förse dessa områden med teknisk infrastruktur. Gällande kvarteret Tritonen så kommer detta område att pekas ut för bostäder i enlighet med förslaget i yttrandet och översiktsplanen kompletteras därefter.

Gällande det område som föreslagits för verksamheter så kommer det att strykas från översiktsplanen då markägare med flera anser nuvarande förslag vara olämpligt.

Medborgare

Anser att LIS-området vid Sjöängsvägen kan utökas lite för att kunna få ett större underlag för utbyggnad av VA-servicen till Smalångsvägen.

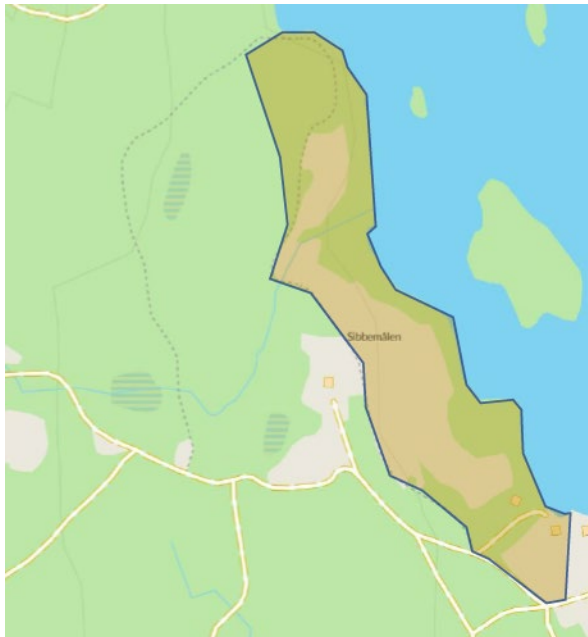
Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande ett utökande av LIS-området så är det svårt att i detta skede ta ställning i frågan, då utökandets omfattning inte beskrivs på ett tydligare sätt. Omfattningen av ett eventuellt utökande av LIS-området slås fast i dialog med markägare samt efter avstämning mot urvalskriterierna i översiktsplanen.

Medborgare

Förslag till komplettering av översiktsplan Nässjö kommun – Skapande av LIS-område vid Rosjön.

Syftet är att ge möjlighet till ny och kompletterande bostadsbebyggelse samt turistverksamhet. I direkt anslutning till området finns befintlig bebyggelse. Området präglas av stora möjligheter till samlokalisering med närliggande LIS-områden och befintliga turistverksamheter kring Rosjön. Området har ett bra kollektivtrafikläge med närhet till rv32, närliggande busshållplatser samt i förlängningen potentiellt gc-väg.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande förslaget att skapa ett nytt LIS-område på Rosjöns sydvästra strand anses detta inte vara lämpligt enligt nuvarande förslag på utbredning då det innebär att ett större område jordbruksmark tas i anspråk vilket går emot översiktsplanens ställningstagande om vilka områden som är lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Den nordligaste delen av det området som pekats ut på de kartor som bifogats i yttrandet bedöms dock kunna vara lämplig att peka ut för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, bland annat på grund av att denna bit inte är belägen på jordbruksmark och pekas därför ut i översiktsplanen.

Samhällsplaneringskontoret

Philip Agerö
Planarkitekt
